

రైతులోకం

సంపుటి : 47

సంచిక : 11

విజయవాడ

జూలై 2016

వెల : రూ. 15/-

ప్రపంచ మోషుడి దినోత్సవం

జూలై 7న

స్వాగతం!

విద్యుత్ సాగుతున్న రైతులు

ప్రకాశం మిల్క్ ప్రొడ్యూసర్స్ కంపెనీ లిమిటెడ్

ఒంగోలు-523 002, ఆం.ప్ర. ఫోన్ : 08592-231204, 234205, ఫ్యాక్స్ : 08592-234919. E-mail : pmpclimited@gmail.com

మేడా శివరామయ్య
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్

- ♦ రాష్ట్రంలో ఎక్కడా లేని విధంగా ఉత్పత్తిదారులకు అత్యధికంగా పాలు కొనుగోలు ధర చెల్లింపు.
- ♦ గాలికుంటు మరియు గొంతువాపు వ్యాధి నివారణకు 50% రాయితీపై పశువులకు వ్యాధి నిరోధక టీకాలు. పాల ఉత్పత్తి పెంచుటకు రైతులకు 50% రాయితీపై మేలు జాతి పశుగ్రాస విత్తనాల సరఫరా.
- ♦ మేలుజాతి పాడి పశువుల అభివృద్ధికి 50% రాయితీతో ముర్రా జాతి విత్తనపు దున్నపోతులను సంఘములకు సరఫరా, పశువులకు ఉచిత వైద్యం కోసం ప్రతి రోజు గ్రామాలకు వైద్యులను పంపటం జరుగుతుంది.
- ♦ జిల్లాలో ఇప్పటివరకు 36.95 కోట్లతో 18,479 పాడి పశువుల కొనుగోలుకు ఋణసౌకర్యం. 4.5% ప్రీమియంతో 2 సంవత్సరాలపాటు పశువులకు సంక్షేమ సౌకర్యం.
- ♦ జిల్లా డెయిరీ ఆధ్వర్యంలో ఉన్న భూమిలో పశుగ్రాసం పెంచి ఉత్పత్తిదారులకు ఉచితంగా పంపిణీ చేయుట జరుగును.
- ♦ రాష్ట్రంలో మొట్టమొదటిసారిగా అత్యవసర పశువైద్యసేవల కోసం 3 అంబులెన్స్లతో వైద్య సౌకర్యం కల్పించుట జరుగుచున్నది.
- ♦ జిల్లా డెయిరీ ఆధ్వర్యంలో ముర్రాజాతి వడ్డలను పెంచి అసలు ధరకే ఉత్పత్తిదారులకు పంపిణీ చేయుట.
- ♦ జిల్లా డెయిరీ నుండి బహువార్షిక పశుగ్రాస వంగడాలు సిఓ3, సిఓ4 మరియు ఎస్ఎస్జి898 విత్తనములు సరఫరా చేయుట జరుగుచున్నది.
- ♦ పెరుగు, కోవా, మజ్జిగ, వెన్న మొదలగు నాణ్యమైన పాల ఉత్పత్తులను వినియోగదారులకు అందజేయుట.
- ♦ 2013-14 సంవత్సరమునకు బోనస్ రూపాణా 1.0 కోటి రూపాయలు పంపిణీ చేయుట జరిగినది.
- ♦ జిల్లాలో జిల్లా డెయిరీకి 100 కి.మీ. దూరం పైబడిన చోట్ల దాదాపు 10 బల్క్ మిల్క్ కూలర్స్ ఏర్పాటుచేయుట.
- ♦ 50 శాతం సబ్సిడీపై పాల సహకార సంఘములకు పశువులను నియంత్రించుటకు ట్రైనింగ్ సరఫరా.
- ♦ జనశ్రీ భిక్షాయోజన పతకం క్రింద పాల ఉత్పత్తిదారులందరికీ ఇన్సూరెన్స్ సౌకర్యం కల్పించుట.
- ♦ 2011-2014 సం. వరకు నాబార్డు స్కీము ద్వారా 85 గ్రామాల నుండి 1600 మంది పాల ఉత్పత్తిదారులకు రూ. 16 కోట్లు రుణం యిప్పించి తద్వారా ప్రతి రైతుకు రూ. 25,000 చొప్పున మొత్తం రూ. 4 కోట్ల సబ్సిడీ పంపిణీ చేయుట ద్వారా రైతులకు లబ్ధి చేకూర్చుట జరిగినది.

చల్లా త్రినివాసరావు
చైర్మన్

తల్లిపాలు బిడ్డకు శ్రేష్టం - ఒంగోలు డెయిరీ పాలు అందరికీ ఆరోగ్యం

ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో నైరుతి రుతుపవనాల కాలంలో కురిసిన వర్షపాతం

(మి.మీ.లలో) (01-06-2016 నుండి 21-06-2016 వరకు)

వ. నెం.	జిల్లా	నార్మల్	1-6-14 నుండి 21-6-14 వరకు	1-6-15 నుండి 21-6-15 వరకు	1.6.15 నుండి 21.6.16 వరకు	నార్మల్పై శాతం
1.	శ్రీకాకుళం	705.7	40.2	157.3	65.3	-38
2.	విజయనగరం	692.7	46.9	233.5	84.9	-15
3.	విశాఖపట్నం	712.5	39.5	266.6	100.9	-2
4.	తూ॥ గోదావరి	768.1	13.5	314.2	96.1	7
5.	ప॥ గోదావరి	792.0	14.2	259.8	104.7	28
	ఉత్తరాంధ్ర	734.2	30.9	246.3	90.4	-6
6.	కృష్ణా	685.1	14.2	229.3	171.4	144
7.	గుంటూరు	525.8	5.4	153.9	121.3	91
8.	ప్రకాశం	388.3	6.4	55.7	53.0	17
9.	పి.ఎస్. నెల్లూరు	331.4	12.4	34.3	35.3	-21
	ఉత్తర కోస్తా	482.7	9.6	118.3	95.3	70
	కోస్తా ఆంధ్ర	622.4	21.4	189.4	92.5	18
10.	కర్నూలు	439.4	53.1	63.5	85.8	33
11.	అనంతపురం	393.5	41.7	55.6	68.4	19
12.	కడప	338.4	46.2	57.4	63.6	23
13.	చిత్తూరు	455.1	62.0	39.9	79.7	35
	రాయలసీమ	406.6	50.8	54.1	74.4	28
	ఆంధ్రప్రదేశ్	556.0	30.3	142.8	87.2	21

సోర్సు : కమిషనర్ డిజాస్టర్ మేనేజ్మెంటు మరియు డైరెక్టరేట్ ఆఫ్ ఎకనమిక్స్ & స్టాటిస్టిక్స్, ఎ.పి., హైదరాబాద్.

సంపాదకీయం ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధరలతో రైతుకు రెట్టింపు రాబడి సాధ్యమేనా?

2016 జూన్ 1వ తేదీన ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోడీ అధ్యక్షతన జరిగిన మంత్రివర్గంలో ధరల నిర్ణాయక సంఘం సిఫార్సు చేసిన వ్యవసాయ ఉత్పత్తులకు కనీస మద్దతు ధరలు ఆమోదం లభించింది. ఇవి అక్టోబరు 1 నుండి అమలులోకి వస్తాయని ప్రకటించింది. వరి, గోధుమ, పత్తికి రూ. 60 క్వింటాలుకు పెంచారు. కందికి బోనన్ తో కలిపి రూ. 425, పెసర, మినుములకు రూ. 375, నూనెగింజలకు ఇంకా అదనంగా పెంచారు. మొత్తం 14 రకాల పంటలకు మద్దతు ధరలు నిర్ణయించారు. ఇంకా 10 పంటలదాకా పరిగణనలోకి తీసుకోలేదు. వాటికి ఎప్పుడు మోక్షం వస్తుందో తెలియదు. నరేంద్రమోడీ కేంద్రంలోను, మన రాష్ట్రంలో చంద్రబాబునాయుడు గార్ల ఎన్నికల వాగ్దానాలలో డా॥ స్వామినాథన్ కమిషన్ సిఫార్సులు అమలుజరుపుతామని తెలిపారు. అధికారంలోకి వచ్చి రెండు సంవత్సరాలు పూర్తవుతున్నా, ఆ ఊసే ఎత్తటం లేదు. డా॥ స్వామినాథన్ కమిషన్ సిఫార్సులు తుంగలో తొక్కటం జరుగుతున్నది.

డా॥ స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సుల ప్రకారం అయిన ఉత్పత్తి ఖర్చులకు 50 శాతం కలిపి మద్దతు ధరలు నిర్ణయించాలి. వరికి ఉత్పత్తి ఖర్చులు క్వింటాలుకు రూ. 2 వేలు అవుతుందని నిపుణుల కమిటీ తెలియజేయగా, దాని ప్రకారం రూ. 2 వేలలో 50 శాతం 1000 కలిపితే 3 వేలు రావాలి. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం కల్పించింది క్వింటాలుకు రూ. 60 కలిపితే రూ. 1510 నిర్ణయించారు. ఉత్పత్తి ఖర్చులకు కూడా రూ. 500 లోటు ఏర్పడుతుంది. రైతుకు ఇది ఎలా గిట్టుబాటు అవుతుంది? అలాగే ఉత్పత్తి ఖర్చులు కూడా 29 రాష్ట్రాలలో ఒకే విధంగా లేవు. పంజాబ్, హర్యానా, జార్ఖండ్ లు ఒకరకంగా వుంటే, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్ర, తెలంగాణలో మరో రకంగా ఉన్నాయి. కనుక అన్ని రాష్ట్రాలలో కనీస మద్దతు ధరలు ఒకే రకంగా నిర్ణయించటం సరైనది కాదని అనేక సంవత్సరాల నుండి రైతు సంఘాలు వాదిస్తున్నాయి. 5 దశాబ్దాల నుండి ఒకే రకమైన మద్దతు ధరల విధానం కొనసాగుతోంది. పార్లమెంటరీ స్థాయి సంఘం కూడా మద్దతు ధరలు ప్రాంతాల వారీగా నిర్ణయించాలని కోరింది. దాన్ని కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ తోసిపుచ్చింది. ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ జోక్యం వలన మద్దతు ధరలు పెంచటానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం మోకాలడ్డుతున్నది. 1986-88లో ఉన్న ధరలలో ఇప్పటికి 10 శాతం మాత్రమే పెంచారు. కోర్టులు కూడా రైతుకే వ్యతిరేకంగా జోక్యం చేసుకుంటున్నాయి. రైతు కన్సర్వేషన్ పేరుతో ఫిబ్రవరిలో సుప్రీంకోర్టుకు, అక్టోబరులో ఉమ్మడి హైకోర్టుకు డా॥ స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సులు అమలుజరపాలని రిట్ వేయటం జరిగింది. డా॥ స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సులు అమలుజరపటం అసాధ్యమని కోర్టులకు కేంద్ర వ్యవసాయ మంత్రిత్వశాఖ తెగేసి చెప్పింది. పంటల ధర నిర్ణయాధికారం ప్రభుత్వ విధాన నిర్ణయం కాబట్టి దానిలో జోక్యం చేసుకునే అధికారం కోర్టులకు లేదని సుప్రీంకోర్టు తేల్చి చెప్పింది. దానిమీద పార్లమెంటరీ స్థాయి సంఘం తీవ్ర అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసింది. ప్రముఖ వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్త, మాజీ ధరల నిర్ణాయక కమిటీ చైర్మన్ అశోక్ గులాటి కూడా రైతుకే అనుకూలంగా మద్దతు ధరలు నిర్ణయించాలని అభిప్రాయపడ్డారు. కానీ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఉలుకు పలుకు లేకుండా వ్యవహరిస్తున్నాయి. చెప్పిన వాగ్దానాల అమలుకు ఎలాంటి కృషి జరపలేదు.

ప్రధానమంత్రి నరేంద్రమోడీగారు వచ్చే 5 సంవత్సరాలలో అనగా 2022 నాటికి రైతు ఆదాయం రెట్టింపు చేస్తామని ప్రకటనలమీద ప్రకటనలు గుప్పిస్తున్నారు. ఈనాడు రైతు సగటు ఆదాయం నెలకు రూ. 6426 ఉందని ఆర్థికవేత్తలు లెక్కగట్టారు. 2022 నాటికి రెట్టింపు అంటే నెలకు రూ. 13 వేలు కూడా రాదు. ప్రభుత్వ ఉద్యోగులలో నాలుగో తరగతి ఉద్యోగస్తుల జీతంలో ఎన్నో వంతు మీరే అర్థం చేసుకోవాలి. రైతు ఆదాయం రెట్టింపు కావాలంటే వ్యవసాయ వృద్ధి రేటు 14 శాతం ఉండాలి. కనీస మద్దతు ధరల వృద్ధి రేటు 3 నుండి 6 శాతం మాత్రమే. గత ఆరున్నర దశాబ్దాల కాలంలో భారతదేశ పాలకులు అవలంబించిన రైతు వ్యతిరేక విధానాల వలన వ్యవసాయ వృద్ధి రేటు 56.5 శాతం నుండి 14 శాతానికి పడిపోయింది. ఇప్పుడు నరేంద్రమోడీ ప్రభుత్వం మాత్రం ఏమి అద్భుతాలు సృష్టించి వ్యవసాయాన్ని రైతు ఆదాయాన్ని రాబోయే 5 సంవత్సరాలకు రెట్టింపుకు తీసుకుపోతారో అర్థంకావటం లేదు.

నరేంద్రమోడీ అధికారంలోకి వచ్చిన తర్వాత వ్యవసాయ రంగానికి కేటాయించిన నిధులు చూస్తే ఎంత దారుణంగా ఉన్నవో అర్థమవుతుంది. భారతదేశంలో 54.6 శాతం ప్రజలు వ్యవసాయంమీద ఆధారపడి ఉంటే, వారికి బడ్జెట్ లో కేటాయింపులు 1.9 శాతం మాత్రమే ఉంది. 2014-15లో కేటాయించినది రూ. 31 వేల కోట్లు అయితే, 2015-16లో రూ. 24,910 కోట్లు. 2016-17లో రూ. 35,984 కోట్లు మాత్రమే. రంగాలవారీగా రైతులకు రుణాలు రూ. 9 లక్షల కోట్లు. అనగా 21 శాతం. ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా పథకానికి రూ. 5,500 కోట్లు ధరల స్థిరీకరణ నిధికి రూ. 900 కోట్లు. ఈ విధంగా అరకొర నిధులతో వ్యవసాయాన్ని వృద్ధిచేసి రైతు ఆదాయాన్ని రెండింతలు చేస్తామంటే ఎవరు నమ్ముతారు? కనుక భారతదేశంలో సమగ్రమైన జాతీయ వ్యవసాయ విధానాన్ని రూపొందించటానికి అన్ని రైతు సంఘాలతో సమావేశాలు జరిపి నిర్ణయానికి రావాలి.

రావుల వెంకయ్య

ప్రధాన సంపాదకులు

రైతులోకం

జూలై 2016

సంపుటి - 47

సంచిక - 11

వెల రూ. 15/-

పేజీలు : 44

ప్రధాన సంపాదకులు

రావుల వెంకయ్య

సంపాదకులు

కొల్లి నాగేశ్వరరావు

కార్యనిర్వాహక సంపాదకులు

కె.వి.వి. ప్రసాద్

సంపాదకవర్గ సభ్యులు

పి. గంగాభవాని

కె. జగన్నాథం

మేనేజింగ్ ఎడిటర్

పి. రామచంద్రయ్య (కన్వీనర్)

ఎన్. గురవయ్య

కొమ్మన నాగేశ్వరరావు

ఆర్. జగ్గారావు

ఎ. కాటమయ్య

పూర్వబింగ్ మేనేజర్

ఎం. రాజేంద్రప్రసాద్

సలహా మండలి

డా॥ కె.ఆర్. చౌదరి

రిటైర్డ్ అర్థశాస్త్ర ప్రొఫెసర్

ఎన్.జి. రంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయం

డా॥ సోమసుందర్ మర్ల

ప్రిన్సిపల్ సైంటిస్ట్, వి.సి.ఎ.ఆర్.

ఆచార్య చేకూరి నరసింహారావు

ప్రా॥ ఎమెరిటస్, ఆచార్య నాగార్జున విశ్వవిద్యాలయం

పి.వి. సర్వేశ్వరశర్మ

అధ్యక్షులు, కోనసీమ సైన్స్ పరిషత్

సంగిరెడ్డి హనుమంతరెడ్డి.

చిరునామా :

రైతులోకం

రైతు భవన్, 210, అమృత ఎస్టేట్స్,
హిమాయత్ నగర్, హైదరాబాద్-500 029

Mail : ryotulokam@gmail.com

విషయ క్రమం ...

1. మామిడిలో మేలైన యాజమాన్యం పద్ధతులు - డా॥ ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి 5
2. పదునులో పశుగ్రాసం, కరువులో కర్షకులకు రక్ష - డా॥ ఓ. నరసింహారావు 7
3. మామిడి పంట అధిక ఉత్పత్తులకు సూచనలు - డా॥ అవ్వారు సుజాత 8
4. వాతావరణ పరిరక్షణ అందరి కర్తవ్యం - డి.వి. సుబ్బయ్య 11
5. నిరాశపర్చిన ప్రభుత్వ మద్దతు ధరల పెంపు - మర్ల సోమసుందర్ 13
6. వ్యవసాయ ఉత్పాదకతలో చైనా ముందంజ - సంగిరెడ్డి హనుమంతరెడ్డి 15
7. రైతన్నల బాధలు పట్టని పాలకులు - ఎం.సి. వెంకటేశ్వర్లు 17
8. వివిధ పంటలలో విత్తనశుద్ధి - ప్రొముఖ్యత - డా॥ ఓ. కారద, శ్రీ జి. రమేష్ డా॥ జి. శివన్నారాయణ 19
9. సమగ్ర సస్యరక్షణలో ఎరపంటల సాగు ప్రత్యేకత - యన్.వి.యస్. వర్మ 20
10. రైతు సేవతో అనుబంధం పెంచుకున్న ఇఫ్కో - డా॥ సిహెచ్. రమేష్ 21
11. అరటి సాగు - ఒక పరిశీలన - సి.వి. సర్వేశ్వరశర్మ 22
12. గురక వ్యాధి - పట్టముడుచు నాగేశ్వరరావు 23
13. మొలక గడ్డి పెంపకము 24
14. ఖరీఫ్ పంటలలో కలుపు నివారణ - జి. రమేష్ 25
15. మామిడి ఎగుమతికి తోటలలో పూతకు ముందు తరువాత చేపట్టవలసిన చర్యలు - డా॥ ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి ఎం. దివ్య 26
16. పశువుల నుండి వ్యాపించు సాంక్రమిక వ్యాధులు 28
17. పంచగావ్య తయారీ మరియు ఉపయోగములు - పి. మనోజ్ 30
18. పశుపోషణలో యూరియా - కొంపల్లి వీరభద్రం 31
19. గొర్రెలలో నీలి నాలుక వ్యాధి- డా॥ యం. భరద్వాజ శ్రీష్ట డా॥ జి.ఆర్.కె. శర్మ 32
20. పబ్లిమేతను పాతరవేసి నిల్వచేయుట - ప్రొముఖ్యత 33
- రైతు ఉద్యమ వార్తలు - కె.వి.వి. ప్రసాద్, జున్నుడి యల్లమందారావు**
21. కాంట్రాక్టు విధానాన్ని రద్దు చేసి శాశ్వత ప్రాతిపదికన పశువైద్యులను నియమించాలి! - కె.వి.వి. ప్రసాద్ డిమాండ్ 35
22. 3 లక్షల క్వింటాళ్ళ వేరుశనగ ఇవ్వాలని కోరుతూ... 35
23. అప్పల ఊబలో కూరుకుపోతున్న రైతులు 36
24. దేవాదాయ కొలు రైతులకు భూ ప్యాకేజీ 37
25. వ్యవసాయ సంక్షోభం నుండి రైతులను కాపాడాలి! 37
26. రైతు సమస్యలను తక్షణమే పరిష్కరించాలని కోరుతూ ... 38
27. జంకల్ బారి నుండి పంటలను కాపాడాలని కోరుతూ ఆందోళన 39
28. మార్కెట్ యార్డులో దోపిడీని అరికట్టాలని కోరుతూ... 40
29. ఐక్యంగా పోరాడితేనే రైతు సమస్యలు పరిష్కారం 40
30. అన్నదాతంటే అలుసా? 41
31. లాభసాటి పేరుతో రైతులను మోసగిస్తున్న ప్రభుత్వం - రామిరెడ్డి వెంకయ్య 42

ఎడిటర్-పేరుతో రచనలు,

కన్వీనర్, రైతులోకం పేరుతో చెక్కులు, డి.డి.లు పంపాలి.

మామిడిలో మేలైన యాజమాన్యం పద్ధతులు

డా॥ ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి, సైంటిస్ట్ & హెడ్, మామిడి పరిశోధనా స్థానము, నూజివీడు

భారతదేశ వ్యవసాయ రంగ చరిత్రలో మామిడికి ఒక విశిష్ట స్థానముంది. దీన్ని “ఫలరాజమని, అమృత ఫలమనీ” అంటారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నేల మరియు కూలీల లభ్యత కొరత రైతులకు తీవ్రంగా ఉంది. కూలీల ఖర్చు అధికమై రైతులకు మామిడిపై పెట్టుబడి కూడా రాని పరిస్థితులు కొన్ని చోట్ల ఎదురవుతున్నాయి. అంటే ఆశ్చర్యం లేదు. దీనివల్ల రైతులు మామిడి తోటల్లో సాధారణంగా చేయవలసిన సాగు పద్ధతులు మరియు మామిడి కోతలు కూడా నిర్దేశించబడిన సమయానికి చేయలేకపోతున్నారు. పూర్వ కాలంలో మామిడిని చాలా దూరంగా అంటే ఎకరానికి 20-40 చెట్లలోపే నాటేవారు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నేల ఎంత విలువైనదో రైతు సోదరులకు ప్రత్యేకంగా వివరించనక్కరలేదు. కాబట్టి మామిడి రైతులు ప్రస్తుతమున్న ఆధునిక పరిజ్ఞానానికి స్వాగతం పలుకుతూ, నాణ్యమైన ఉత్పత్తుల సాధనపై దృష్టి సారించవలసిన అవశ్యకత ఎంతైనా వుంది. అందులో ముఖ్యమైనది అధిక సాంద్రత విధానంలో మామిడి పెంపకం. దీని వలన రైతులకు నేల మరియు కూలీల అవసరం గణనీయంగా తగ్గుతుంది. ఎందుకనగా ఈ పద్ధతిలో యంత్రాల వినియోగం బాగా ఉపయోగపడుతుంది. ఎరువులు మరియు నీటి యాజమాన్యం డ్రిప్ ద్వారా ఉపయోగపడుతుంది. ఎరువులు మరియు నీటి యాజమాన్యం డ్రిప్ ద్వారా నిర్వహించబడడం ఈ పద్ధతిలో ముఖ్యమైన విషయం. అలాగే మామిడి చెట్ల యొక్క సైజు తగ్గించడం ద్వారా కాయకోత కూడా సులభమవుతుంది. ఈ పద్ధతిని శాస్త్రవేత్తలు సంవత్సరాల తరబడి పరిశోధన మరియు కృషి వలన కనుగొనడం జరిగింది. దీనిలో మొక్క యొక్క దిగుబడి మామూలు రైతువారీ పద్ధతిలో నాటిన మొక్కల కంటే తక్కువైనప్పటికీ కూడా, సంప్రదాయ పద్ధతిలో నాటిన మొక్కల కంటే ఈ పద్ధతిలో నాటిన మొక్కల సంఖ్య 2-3 రెట్లు అధికం కాబట్టి, అధిక దిగుబడి పొందటానికి అవకాశం వుంటుంది. ఈ పద్ధతిలో ముఖ్య అంశం మొక్కల మధ్య దూరం ఎంత ఉండాలి అనేది సాధారణంగా మొక్కల మధ్య దూరం నేల స్వభావం, నీటి వసతి, నాటే మొక్కల రకం యొక్క స్వభావం (దాని పెరుగుదల లక్షణం)పై ఆధారపడి వుంటుంది. మామిడి సాగుకు ప్రసిద్ధి గాంచిన కృష్ణా, గోదావరి జిల్లాల్లో లోతైన ఇసుక గరపనేలల్లో మొక్కల సంఖ్య 40 మాత్రమే. అదే తేలిక నేలలు గల తెలంగాణా ప్రాంతాలలో, చిత్తూరు జిల్లాలో మాత్రం ఎకరాకు 50 మొక్కల వరకూ నాటుతారు. వర్షాధారముతో ఎర్ర నేలలు, గరపనేలలు యందు మహారాష్ట్రలో కొన్ని ప్రాంతాలలో 10x10 అడుగుల దూరంలోనే ఎకరాకు 435 మొక్కలు నాటుతున్నారు. మన ప్రాంతానికి వచ్చేటప్పటికీ ఆ పరిస్థితి లేదు. కానీ ఆదిలాబాద్ జిల్లాలో ఆల్ఫాన్సోరకం మామిడి మొక్కలు 15x15 అడుగుల

దూరంలో నాటి మంచి ఫలితాలు పొందుతున్నట్లు ఉద్యాన శాఖ వారు తెలియజేస్తున్నారు. హైబ్రిడ్ రకాలైన మహమ్మూద్, వికారాబాద్, మల్లిక, దశేరి రకాలు (వీటినే పొట్టిరకాలు అంటారు) అధిక సాంద్రతతో పెంచడం వలన ఫలసాయము 2-4 రెట్లు అధికముగా పొందవచ్చును. ఎకరానికి 20-40 మొక్కలు వేసే పాత విధానాలకు స్వస్తిపలికి, 70-100 మొక్కలు నాటుతూ నాణ్యమైన ఉత్పత్తుల సాధింపు అనే సంకల్పంతో మామిడి రైతులను పురోభివృద్ధిలోకి తీసుకువెళ్ళవలసిన అవసరం ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ఎంతైనా వుంది.

మామిడి దిగుబడులు తగ్గుముఖం పడుతున్న ఈ కొత్త విధానంపై రైతులకు అవగాహన కల్పించడం ఎంతైనా అవసరం. యాజమాన్య లోపం, ఎక్కువ వయస్సున్న తోటల వల్ల ఏర్పడుతున్న నష్టాలను తొలగించడంతో పాటు అధిక సాంద్రతలో మొక్కలు పెంచడం, కొమ్మల కత్తిరింపు (ప్రూనింగ్) ద్వారా పెరుగుదలను నియంత్రించడంతో ఇప్పటికే ఈ విధానాన్ని అనుసరించి అధిక దిగుబడులు పొందుతున్న వారిలో ఆదిలాబాద్, రంగారెడ్డి, మెదక్ జిల్లాల్లోని రైతులు ఉన్నారు. సంప్రదాయ పద్ధతిలో సాగుచేస్తున్న తోటల్లో ఎకరానికి సరాసరి 2-3 టన్నుల దిగుబడి లభిస్తుందని అంచనా. ఈ దిగుబడిని సాధించేందుకు 10-15 ఏళ్ళు పడుతుంది. అదే అధిక సాంద్రత విధానంలో ఈ లక్ష్యాన్ని రెండు, మూడేళ్ళల్లోనే చేరవచ్చు. మామిడికి ఎగుమతి జోన్లో ఉన్న కృష్ణాజిల్లాలో నాణ్యమైన ఉత్పత్తులకు మంచి డిమాండ్ మరియు ధర లభిస్తుంది. నాణ్యత లోపించిన దిగుబడుల వల్ల వ్యయప్రయాసలు ఎక్కువన్న విషయం విదితమే.

కృష్ణాజిల్లాలో సాగవుతున్న మామిడిలో 80 శాతం 50 ఏళ్ళు పైబడిన వయస్సు మళ్ళీన తోటలే అధికంగా వున్నట్లు అంచనా. వాటి ఫలసాయం ఎగుమతి చేసే నాణ్యత కలిగి వుండదు. ఆ స్థితిలో నాణ్యతను అధిక సాంద్రత విధానంలో తేలికగా సాధించే మార్గాలు వున్నాయి.

అధిక సాంద్రత పద్ధతి వల్ల కలిగే ఉపయోగాలు :

- * 2-3 రెట్లు అధిక దిగుబడి వస్తుంది.
- * అధిక ఆదాయం పొందవచ్చు.
- * నాలుగు సంవత్సరాల కల్లా నికరాదాయం పొందే దిగుబడి పొందవచ్చు.
- * కొమ్మ మరియు పూత కత్తిరింపుల ద్వారా ప్రతి సంవత్సరం కాపు నిలకడగా రాబట్టుకోవచ్చును.
- * తోట వేసిన తొలి నాళ్ళలో అంతరపంటలు వేసుకొనవచ్చును. తద్వారా అధిక రాబడి రాబట్టుకోవచ్చును.
- * తోట వేసిన తొలినాళ్ళలో అంతరపంటలు వేసుకొనవచ్చును. తద్వారా అధిక రాబడి రాబట్టుకోవచ్చును.
- * కూలీ ఖర్చులను తగ్గించుకోవడం ద్వారా ఖర్చును అదుపులో ఉంచవచ్చును.
- * కోత కోయడం సులభమవుతుంది. ఎందుకనగా వీటిలో మొక్కల యొక్క ఎత్తు తక్కువగా వుంటుంది.
- * ఎటువంటి తోటలనైనా అధిక సాంద్రత పద్ధతిలోకి మనము మార్చుకోవచ్చును.

అధిక సాంద్రత పద్ధతిలో సాగు చేయు మామిడిలో చేపట్టవలసిన యాజమాన్య పద్ధతులు :

ఈ పద్ధతిలో 3x2 మీ. మొదలుకొని 5x5 మీ కానీ, 6x6 మీ కాని 7x7 మీ ఎడంగా పెంచుకోవచ్చును. కొమ్మల కత్తిరింపుల ద్వారా పెరుగుదలను నియంత్రిస్తూ ఒక క్రమపద్ధతిలో చెట్లను పెంచడం ద్వారా మూడవ ఏడాదినుంచే దిగుబడి తీసుకోవడం సాధ్యపడుతుంది. ఎప్పటికప్పుడు కొమ్మలను కత్తిరించడం ద్వారా భవిష్యత్తులో చెట్లు కలిసిపోవు. ఏ వయస్సులోనైనా చెట్లు ఎత్తు 3 మీటర్లు, చుట్టుకొలత 10 మీ మించకుండా నియంత్రించడం వల్ల మందులు పిచికారీ చేయడం, కాయకోత, దింపులు, రవాణా అన్నీ కూడా సులభంగా చేయవచ్చు. ఎన్నో వ్యయ ప్రయాసలకోర్చి టన్ను మామిడిని మార్కెట్ కు తరలిస్తే, 1, 2 క్వింటాళ్ళు సూటు (డామేజీ) పేరుతో తీసివేయడం వల్ల రైతులు నష్టపోవడం జరుగుతుంది. కానీ ఈ విధానంలో కాయలకు ఏ మాత్రం దెబ్బతగిలే అవకాశం ఉండదు. కనుక రైతులకు సూటు బెడద తొలగిపోతుంది. బంగినపల్లి రకంలో ఒక ఏడాది కాయలు కాసిన కొమ్మకు మరుసటి ఏడాది కాయవు. దానిలోని శక్తి హరించుకుపోవడమే దీనికి కారణం. ఈ ఏడాది కాయలు కాసిన కొమ్మలను కత్తిరిస్తే ఏటా ఫలసాయం పొందే అవకాశం లభిస్తుంది. కొమ్మ కణుపుల దగ్గరి నుంచి కత్తిరించడం వల్ల అక్కడ నుంచి ఎక్కువ చిగురు వచ్చి, ఆకులు తొడిగి తద్వారా ఎక్కువ సూర్యరశ్మిని ఉపయోగించుకొని, కిరణజన్య సంయోగ క్రియ జరిగి అధిక దిగుబడులు వస్తాయి. కత్తిరించడం వల్ల చెట్లు పెరుగుదలను నియంత్రించడంతో పాటు అధిక దిగుబడులు పొందటానికి ఇవ్వరు. గనుక సూర్యరశ్మి చెట్లు లోపలి భాగంలో కూడా తగలడం వల్ల చీడపీడల బెడద తగ్గుతుంది. ఎప్పటికప్పుడు అడ్డదిడ్డంగా పెరిగే కొమ్మలను కత్తిరించడం వలన ఆహార పదార్థాలు కొత్త కొమ్మలు సృష్టించడానికి తోడ్పడతాయి. మొదలులోకానీ,

కొమ్మల్లో కానీ నిల్వ వుండవు. అందువల్ల కత్తిరింపుల వల్ల కొమ్మలు కానీ, చెట్లు మొదలు కానీ లావుగా అయి చెట్లు మరుగుజ్జుగా కనిపించే అవకాశం లేదు. సాంప్రదాయ పద్ధతిలో చెట్లను దూరంగా పెంచి కొన్నాళ్ళకు ఎత్తు పెరిగిపోయి ఆహారం సంపాదించే ఆకులు తక్కువతినే మొదలు, కొమ్మలు ఎక్కువనే రీతిన పెంచడం కన్నా అధిక సాంద్రత పద్ధతిలో దగ్గరగా పెంచుకొని, కత్తిరింపులు చేసుకోవడం ద్వారా ఎప్పటికప్పుడు కొత్త చిగుర్లు ఏర్పరుచుకుంటూ ఎక్కువ ఆకులు ఆహారాన్ని ఉత్పత్తి చేయడం ద్వారా దిగుబడులు అధికం చేసుకోవచ్చును. కత్తిరింపులవల్ల చెట్లు ఎదుగుదల క్రమబద్ధంగా ఉంచటం వల్ల ప్రకృతి వైపరీత్యాలకు దెబ్బతినకుండా నిలువ గలుగుతుంది.

అధిక సాంద్రత పద్ధతిలో సాగుకు అనువైన రకాలు :

రాష్ట్రం	అనువైన రకాలు
ఆంధ్రప్రదేశ్	ఆల్ఫాన్సో, ఆలంపూర్, ఒనేషాన్, బంగినపల్లి, తోతాపురి, మల్లిక
తమిళనాడు	ఆల్ఫాన్సో, బంగినపల్లి, ఇమామ్ పసంద్, నీలమ్, తోతాపురి,
మహారాష్ట్ర	ఆల్ఫాన్సో, కేసర్, రత్న
కేరళ	యుండప్ప, జోతిర్, పైరి
కర్ణాటక	ఆల్ఫాన్సో, బేంల్గోరా, నీలమ్, మల్లిక
గుజరాత్	ఆల్ఫాన్సో, కేసర్
మధ్యప్రదేశ్	ఆల్ఫాన్సో, బొంబ, లాంగ్రా
ఉత్తరప్రదేశ్	బాంబేగ్రీన్, దశేరి, లాంగ్రా, మల్లిక, చౌసా, లక్నోసఫేదా
బీహార్	బాంబే, హింసాగర్, లాంగ్రా, చౌసా

కొమ్మ కత్తిరింపుల విధానం :

అధిక సాంద్రత పద్ధతిలో మామిడిసాగు చేపట్టినప్పుడు సాంప్రదాయ మరియు అధిక సాంద్రత పద్ధతుల్లో పెంచిన తోటల లక్షణాలు:

లక్షణం	సాంప్రదాయ	అధిక సాంద్రత
	పద్ధతి	పద్ధతి
మొక్కల సంఖ్య ఎకరానికి సుమారుగా	10x10 మీ	3x2 మీ
సరాసరి దిగుబడి రావటానికి పట్టే సమయం	7-9	3-4
పూర్తి దిగుబడి రావటానికి పట్టేకాలం	12-15	4-5
తోటల జీవితకాలం	50 సం॥	25-30 సం॥
(సరాసరి దిగుబడినిచ్చే కాలం)	వరకు	వరకు
పక్వదశకు వచ్చినప్పుడు ఆశించే దిగుబడి ఎకరాకి అధిక దిగుబడి ఇచ్చే రకాలు	4-5 టన్నులు	10-12 టన్నులు
తక్కువ దిగుబడి ఇచ్చే రకాలు	2-2.5 టన్నులు	5-6 టన్నులు
ఉదా : ఆలాపూర్, ఒనేషాన్, జహింగిర్		
తీసుకోవలసిన ముఖ్యమైన యాజమాన్య పద్ధతుల్లో కొమ్మ కత్తిరింపులు మొదటిది. ఈ ఏడాది కాయలు కాసిన కొమ్మలను కాయలు కోసినతరువాత అనగా జూన్-జులై మాసాల్లో కత్తిరించాలి. తెగుళ్ళు, చీడపీడలు, సోకిన కొమ్మలను కూడా కత్తిరించాలి. కత్తిరించిన		

పదునులో పశుగ్రాసం, కరువులో కర్షకులకు రక్ష

డా॥ ఓ. నరసింహారావు, అసిస్టెంట్ డైరెక్టరు, పశుసంవర్ధక శాఖ, పశువైద్యశాల, కంభం, ప్రకాశం జిల్లా

ఒకప్పుడు పశువులు కేవలము పచ్చికబయళ్ళు, బంజరు భూములు లేదా పొలాలు మరియు చెరువు గట్ట మీద వుండే గడ్డిని మాత్రమే మేపుగా స్వీకరించేవి. కాని తదుపరి మానవుడు జంతువులను ముఖ్యంగా ఎద్దులు, ఆవులు మరియు గేదెలు, దున్నలను ప్రత్యేకంగా మచ్చిక చేసుకొని పెంచుట ప్రారంభి, వాటి ద్వారా వ్యవసాయ వనులు, మరియు పాల ఉత్పత్తికి వినియోగించుట మొదలుపెట్టెను.

తదుపరి జొన్న, సజ్జ, రాగి, కొర్ర, ఆరిక, వరిగ మొదలగు తృణధాన్యాల సాగుతో దాన్యం తీసుకోగా మిగిలిన చొప్పను పశువులకు పశుగ్రాసంగా వాడుట మొదలుపెట్టెను. హరితవిప్లవము తర్వాత, వరిసాగు పెరిగిన క్రమంలో వరిగడ్డిని మరియు తవుడును అధికంగా పశువుల పోషణకు ఉపయోగించుటకు అలవాటు పడ్డారు.

పాడి పశువుల యొక్క అవసరాలకు రోజుకు 30 నుండి 40 కిలోల పచ్చిమేత, 5 కిలోల ఎండుమేత మరియు 2 నుండి 3 కిలోల సమీకృత పశుదాణా అవసరము. అప్పుడు మాత్రమే పశువు తన సామర్థ్యంను పూర్తిగా ఉపయోగించి పాల ఉత్పత్తికి సహకరిస్తుంది.

కాబట్టి పశుగ్రాసాల సాగు పశుపోషకులు తప్పని సరిగా పెంచుకోవాలి. కాని పశువులను పోషించినట్లైతే అధిక వ్యయంను భరించవలసి వుంటుంది. పశుగ్రాసాల సాగు, నీటి లభ్యతను బట్టి ఎంచుకోవాలి. తొలకరి మాసాల్లో అనగా జూన్, జూలై మాసాల్లో జొన్న లేదా సజ్జ రకాలు (SSG 59.3, జెయింట్ బాజ్రా) లను సాగు చేసినట్లయితే ఎకరాకు 20-30 టన్నుల పచ్చిమేతను, పొందవచ్చును. నీరు వుష్కులంగా వున్నట్లయితే మొక్కజొన్న ఆఫ్రికన్ టాల్

మొక్కజొన్నను సాగు చేసుకొనుట మంచిది. నీటి తడులు సరిగా ఇవ్వగలిగిన అవకాశమున్నప్పుడుకు ఓగువార్షిక గడ్డి రకాలైన (APBN, CO4, CO5) మొదలకు నేపియర్ జాతి పశుగ్రాసాలను సాగుచేసిన యెడల ప్రతి 40 రోజులకు ఒక కోత చొప్పున పశుగ్రాసం లభిస్తుంది.

అలాగే, పశుగ్రాసం అధికంగా పండించి, సైలేజి అనగా పాతరగడ్డిగా భద్రపరచుకోవటం మరో మంచి పద్ధతి.

రకం	విత్తనం/ఎకరాకు	దిగుబడి/ఎకరాకు	కోతలు
హైబ్రిడ్ జొన్న (SSG 59.3)	20 కిలోల	20 టన్నులు	3 కోతలు
మొక్కజొన్న (ఆఫ్రికన్ టాల్)	20-25కిలోలు	20 టన్నులు	2-3 కోతలు
నేపియర్ (NBZI, CO4, CO5)	10వేల కణుపుల కాండపు మొక్కల	100 టన్నుల	6-8కోతలు
సజ్జ (జెయింట్ బాజ్రా)	10 కిలోల	10 టన్నుల	1-2 కోతలు

కాబట్టి రైతులు ముఖ్యంగా పశుపోషకులు తమ అవసరాలను, మరియు నీటిలభ్యతను దృష్టిలో వుంచుకొని పశుగ్రాసాల సాగు చేపట్టాలి. కంభం ప్రాంతంలో లింగోజిపల్లె గ్రామంలో 40 మంది రైతుల 2015 సంవత్సరము నవంబరు డిశంబరు మాసాల్లో కురిసిన వర్షాలను మేతజొన్న సాగుచేసే 60 నుండి 70 రోజుల్లో కత్తిరించి, జొన్న చొప్పను, ఎండుచొప్పగా ఎండబెట్టి మేలైన పశుగ్రాసాన్ని తయారుచేసుకొని ఎండాకాలం ఎటువంటి ఇబ్బంది కలగకుండా పాడిపరిశ్రమను చేపట్టడం ఒక మంచి ఉదాహరణ మరియు పాటించవలసిన విషయము. ✨

భాగాలకు బోర్డా బోర్డా ఆంతాక్స్ మిక్చర్ లేదా కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ను కానీ తప్పనిసరిగా రాయాలి. ఈ విధంగా చేయడం వలన తెగుళ్ళు, చీడ-పీడలు కత్తిరింపబడిన భాగాలకు సోకకుండా అరికట్టవచ్చును. ఆగస్టు - సెప్టెంబరు వరకు కత్తిరించిన చోటు నుంచి కొత్త చిగుర్లు వేసి కొత్త కొమ్మలు వస్తాయి. 3-6 నెలల వయస్సున్న కొమ్మలకు పూత, కాయలు కాస్తాయి. సాంప్రదాయ పద్ధతిలో సాగు ద్వారా 70 ఏళ్ళ వరకు తీసుకునే దిగుబడిని అధిక సాంద్రత విధానంలో 30 ఏళ్ళలోనే తక్కువ శ్రమతో సాధించవచ్చు.

ఎరువులు మరియు నీటి యాజమాన్యం :

సిఫార్సు చేసిన మోతాదుల్లో అనగా చెట్టుకి (10 సంవత్సరాల వయస్సు గల చెట్టుకి) 1 కిలో నత్రజని, 1 కిలో భాస్వరం, 1 కిలో పొటాష్ ఇచ్చే ఎరువులు అనగా 2.2 కిలోల యూరియా, 6 కిలోల సింగల్ సూపర్ ఫాస్ఫేట్, 1.6 కిలోల మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్

వేసుకోవాలి. అధిక సాంద్రత పద్ధతిలో సాధారణంగా ఫర్టిగేషన్ పద్ధతి లాభసాటిగా ఉంటుంది. అనగా సిఫార్సు చేసిన ఎరువులను డ్రిప్ పద్ధతి ద్వారా నీటిలో కరిగించి మొక్కలకు అందజేయడం ద్వారా, నీరు, కూలీల ఖర్చు తగ్గించుకోవడమే కాక వేసిన ఎరువులను సంవృద్ధిగా కాకుండా ఉపయోగించుకుంటాయి. ఇట్లాంటి సందర్భాల్లో నీటిలో కరిగే ఎరువులను వాడుకోవాలి. మొక్కల యొక్క దిగుబడి మనము ఇచ్చే ఎరువుల మరియు నీరుపై ఆధారపడి వుండటం వల్ల వీటిని మొక్కలకు అందించే సమయం చాలా ముఖ్యమైనది. సాధారణంగా ఈ పద్ధతిలో సాగు చేయునప్పుడు ఆన్లైన్ డ్రిప్ విధానం వాడుతారు. ఇందులో ప్రతి చెట్టుకి మొదటి 2 సంవత్సరాలకు గాను 4 లీటర్లు నీరు ప్రతి గంటకీ పడే విధంగా 1 డ్రిప్ వాడి తరువాత 3వ సంవత్సరం నుంచి 2 డ్రిప్ (కాండంకి 45-50 సెం.మీ. దూరంలో) అమర్చుకోవాలి. ✨

మామిడి పంట అధిక ఉత్పత్తులకు సూచనలు

డా॥ అవ్వారు సుజాత, అసోసియేట్ డీన్, హార్దికల్చరల్ కాలేజి & రీసెర్చ్ ఇన్స్టిట్యూట్,

డా॥ వై.యస్.ఆర్. హార్దికల్చరల్ యూనివర్సిటీ, వెంకట్రామన్నగూడెం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లా.

మనదేశంలో సాగు చేస్తున్న ప్రధాన పండ్ల తోటల్లో మామిడి ప్రధానమైనది. ఉత్తరప్రదేశ్ తర్వాత మన రాష్ట్రం విస్తీర్ణం మరియు ఉత్పత్తిలో రెండవ స్థానంలో ఉంది. మామిడికి మనరాష్ట్రంలో ప్రసిద్ధి గాంచిన కృష్ణా జిల్లాలో సుమారుగా లక్ష అరవై వేల ఎకరా లలో మామిడి తోటలు విస్తరించి ఉన్నాయి.

ఇక ఆంధ్రప్రదేశ్ విషయాని కొస్తే విస్తీర్ణంలో రెండవ స్థానంలో ఉన్న పుటికీ దిగుబడుల్లో మాత్రం ప్రథమ స్థానంలో ఉంది. మన రాష్ట్రంలో ప్రతి సంవత్సరం మామిడి తోట విస్తీర్ణంలో 6.25 శాతం పెరుగుదల నమోదవుతుంది. మన రాష్ట్రంలో దిగుబడి మొదటిస్థానంలో ఉన్న రైతులు క్షేత్రస్థాయిలో ఓ ప్రణాళిక ప్రకారం ఆధునిక సాగు పద్ధతులను పాటిస్తే

దిగుబడులు పూర్తి సామర్థ్యం మేర లభిస్తాయి. రాష్ట్రంలో కృష్ణాజిల్లా సాగు విస్తీర్ణంలో

ప్రథమస్థానంలో ఉంది. సుమారు 66.653 హెక్టార్ల విస్తీర్ణంలో బంగినపల్లి, తోతాపురి, రసాలు, సువర్ణరేఖ, నీలం దేశవాళీ మొదలగు రకాలు కృష్ణాజిల్లాలో సాగులో ఉన్నాయి. మన రాష్ట్రంలోని ప్రత్యేకమైన వాతావరణ పరిస్థితులు కారణంగా వివిధ రకాల మామిడి పండ్లసాగుకు అనుకూలంగా ఉన్నాయి.

మామిడి పంట పెరుగుదలకు వర్షపాతం 1000 మి.మీ ఉష్ణోగ్రత 25-30 డిగ్రీల సెం.గ్రే. అనుకూలం. పొడి వాతావరణం పూత బాగా పూసి, కాయలు బాగా తయారగుటకు దోహదపడును. సముద్ర మట్టం నుండి 1000 మీటర్ల ఎత్తు వరకు మామిడి తోటలు పెరిగినా 700 మీటర్ల ఎత్తు వరకూ మామిడి పంటకు అనుకూలం. సముద్ర మట్టం నుండి ప్రతి 120 మీటర్ల ఎత్తుకు నాలుగు రోజులు పూత ఆలస్యమగును.

సాధారణంగా మార్చిలో వచ్చే చిగుర్లు అక్టోబరు-నవంబరు మాసాల్లో ముదిరి పూతకు వస్తాయి. గత సంవత్సరం పూసిన కొమ్మలకి చివర్లోగానీ, ప్రక్కలకు గానీ, కొత్త చిగుర్లు వచ్చే అవకాశం ఉంది. కొత్త చిగుర్లు ఎక్కువగా మార్చిలో వస్తాయి. సెప్టెంబరు-అక్టోబరు నెలల్లో వచ్చే చిగుర్లు చెట్టుకు ఉపయోగపడకపోగా అవి పూ

మొగ్గలుగా రూపాంతరం చెందకుండా ఆవుతాయి. మార్చి నెలలో వచ్చే చిగుర్లకు చెడ్డ పరిస్థితులు ఎదురైనపుడు పూమొగ్గలుగా రూపాంతరం చెందును. ఒకవేళ ఆ సమయంలో అధిక వర్షాలు గానీ, భూమిలో అధిక తేమ శాతం గానీ ఉన్నట్లయితే ఆ మొగ్గలు

పూతగా కాక చిగురుగా వచ్చే అవకాశం అధికంగా

ఉంటాయి. వేడి వాతావరణం వర్షాలు

ఆగటం, ఉష్ణోగ్రతలు తగ్గడంలో

పూమొగ్గలు తయారవటానికి

అవకాశాలు మెరుగుపడ

తాయి. పూమొగ్గలు తయార

వడం అక్టోబరులో

మొదలై నవంబరు 15కు

ఎక్కువగా ఉంటుంది.

రాత్రి ఉష్ణోగ్రతలు 15-19

డిగ్రీల సెంటీగ్రేడు గాలిలో

తేమశాతం 56.5-79.5

ఉన్నపుడు పూమొగ్గలు తయార

వటానికి అనుకూలం.

నీటి వసతి గల మామిడి తోటలకు

అక్టోబరు మాసం వరకూ నీరు అందించిన తోట

లలో చివరి సారిగా కలుపులేకుండా తోట శుభ్రంగా వాలుకు అడ్డంగా దున్నుకోవాలి.

మామిడి తోటలలో క్రింది ప్రక్రియలు చేపట్టిన నష్టములు తగ్గించి అధిక దిగుబడులు పొందవచ్చు.

మామిడిలో కత్తిరింపులు :

కోత తరువాత మామిడి చెట్టు కొత్త చిగుర్లు వేసి వాటిపైన తదుపరి సీజనులో పూత పడతాయి. కాబట్టి కొత్త పంటకి ఈ చిగుర్లు చాలా అవసరం. కానీ మామిడి అధిక దిగుబడి ఇచ్చేపంట కాబట్టి కాపు తర్వాత చెట్టు అధిక మోతాదులో పోషక పదార్థాలను, శక్తిని కోల్పోయి బలహీన పడడ వలన కొమ్మ కత్తిరింపులు చేపట్టకపోతే ఈ కొత్త చిగుర్లు తక్కువగా వచ్చే అవకాశం ఉంది. తదనుగుణంగా పూతతగ్గి దిగుబడులు తగ్గడమే కాకుండా, చెట్టు సంవత్సరం మార్చి సంవత్సరం కాపునకు వచ్చే పరిస్థితి (అల్టర్నేట్ బేరింగ్) ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి రైతులు ప్రతి సంవత్సరం కూడా దిగుబడి ఇచ్చే విధంగా చేసుకున్నట్లయితే అధిక లాభాలను పొందడానికి అవకాశం ఉంది.

కత్తిరింపుల వలన ఉపయోగాలు :

◆ ప్రతి మామిడి చెట్టులోని సెంటర్ ఓపెన్ చేయటం (చెట్టు

- పైభాగంలో మధ్యలో ఒకటి, రెండు నిట్టనిలువ కొమ్మలు తొలగించుట) ద్వారా గాలి, వెలుతురు, చెట్టు అన్ని భాగాలకు తగిలేలా చేసి మంచి పెరుగుదల, అధిక దిగుబడి పొందవచ్చు.
- ఎండిన, అడ్డగోలుగా పెరిగిన కొమ్మలు తీయటం ద్వారా తేనెమంచు, పిండి పురుగుల ఉధృతిని తగ్గించవచ్చు.
- ఎండుపుల్ల తీయడం ద్వారా వాటిలో నిద్రాపస్థ దశలో ఉన్న కాయ తొలుచు (ముడ్డిపుచ్చు) పురుగును నాశనం చేయవచ్చు. కాబట్టి ఎండుపుల్ల తీసిన వెంటనే వాటిని తగులబెట్టేలా రైతు సోదరులు తగిన జాగ్రత్తలు పాటించాలి.
- గత సీజనులో కాయలు కాసిన కొమ్మలను కత్తిరించటం ద్వారా తొందరగా కొత్త చిగురు, తద్వారా పూత రావడానికి అవకాశం ఉంది.
- మామిడి మొక్కలు కొమ్మ కత్తిరింపుల తరువాత గుబురుగా ఉండవు కాబట్టి వచ్చే సీజనులో కాయల కోతలకు సులభమవుతుంది
- కోత పూర్తయిన తరువాత చెట్టుకు వేలాడే కాయల తొడిమలను పైగుత్తుల కాడలను తొలగించడం ద్వారా ఆకుల కక్షలలోని మొగ్గలు ఉత్తేజితమై ఎక్కువ చిగుర్లు వస్తాయి.
- మొక్క ఆకారం మనకు అన్నివిధాలుగా అనగా (సాగుకు, అంతర కృషికి, కోతకు) అనుకూలంగా మలుచుకోవచ్చు.

మామిడి లో టాప్ వర్కింగ్ విధానం

మన రాష్ట్రంలో ముదురు తోటలు అనగా 45 సంవత్సరాలకు మించినవి మొత్తం సాగు విస్తీర్ణంలో కనీసం 25 శాతం వరకు ఉంటాయి. సాధారణంగా మామిడి తోటలు నాటిన 60-70 ఏళ్ళ దాకా దిగుబడినిస్తాయి. కానీ 45-50 ఏళ్ళ తరువాత చాలా తోటల్లో దిగుబడి గణనీయంగా తగ్గటం వలన వీటి సాగు గిట్టుబాటు కాదు.

దిగుబడి తగ్గిన ఇలాంటి ముదురు తోటలను కొట్టివేసి కొత్తతోటలు నాటాలంటే చాలా ఇబ్బందులు రైతులు ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. కొత్త తోటలు వ్యాపార సరళిలో కాపుకు రావటానికి కనీసం 8-10 సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఈ సమయంలో ఆదాయం కోసం ఎదురు చూడాల్సి రావడం, ఖర్చు అధికంగా ఉండటం, మామిడి తోటలున్న భూమిలోనే మళ్ళీ వెంటనే తోటలు సాగయితే కొత్తగా నాటిన తోటలు వృద్ధిగాకపోవడం తదితర సమస్యలవల్ల రైతులు కొత్త తోటలు నాటటానికి వెనకంజ వేస్తున్నారు.

అయితే దిగుబడి తగ్గిన ఇలాంటి ముదురు తోటలను కూడా తక్కువ వ్యవధిలో దిగుబడులను, చెట్టు జీవిత కాలాన్ని పెంచటానికి టాప్ వర్కింగ్ ఉపయోగపడుతుంది.

టాప్ వర్కింగ్ చేసే పద్ధతి :

టాప్ వర్కింగ్ ద్వారా రకాన్ని మార్చదలచిన లేదా నాసిరకమైన నిలకడ కాపుఇవ్వని చెట్లను మంచి నాణ్యమైన, నిలకడగా కాపు ఇచ్చే చెట్లుగా మార్చదలచిన అలాంటి చెట్లను కాయకోత అనంతరం జూన్ ఆఖరులోగా లేదా జూలై ప్రారంభంలోగాని 5-6 అడుగుల

ఎత్తులో కొమ్మలను రంపంతో సమానంగా ఎగుడుదిగుడులు లేకుండా కోయాలి. కోసిన భాగాలకు బోర్డో మిశ్రమం పూయాలి. తద్వారా కొసిన భాగాల నుండి శిలీంధ్రాలు మొక్కలోకి ప్రవేశించకుండా మొక్కను కాపాడుకోవచ్చును. బోర్డో మిశ్రమం లేని ఎడల 10 గ్రా. కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్, 6 గ్రా. కార్బరిల్ పొడిని లీటరు నీటిలో కలిపి ఆ ద్రావణాన్ని కుడా వాడవచ్చు. కొమ్మల్ని తొలగించగా మిగిలివున్న కొమ్మ భాగాలనుండి నెలరోజుల వ్యవధిలో చాలా చిరుకొమ్మలు వస్తాయి. ఇలా పుట్టుకు వచ్చిన కొమ్మల్లో నాలుగువైపులా వ్యాపించిన బలమైన 5-6 కొమ్మలను ఎంచుకొని మిగిలిన వాటిని గిల్లివేయాలి. ఈ విధంగా మొత్తం చెట్టు మీద 20-25 చిరుకొమ్మలు ఉండేలా చూసుకోవాలి. ఈ చిరుకొమ్మల్ని పురుగులు తెగుళ్ళు ఆశించకుండా 1.6మి.లీ. మోనోక్రోటోఫాస్ లేదా 2 మి.లీ. క్వినాల్ ఫాస్ లేదా క్లోరిపైరిఫాస్, 3 గ్రా. కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ లేదా బ్లయటాక్స్ గానీ లీటరు నీటిలో కలిపి 10-15 రోజుల వ్యవధిలో 2-3 సార్లు పిచికారి చేసుకోవాలి. రెండు నెలల వ్యవధిలో ఆ కొమ్మలు చూపుడువేలు మందం అయిన తరువాత వాటిపై ఎన్నుకొన్న సయాను కొమ్మలతో అంటుకట్టాలి.

లాభాలు :

నాసిరకం చెట్లను తక్కువ ఖర్చుతో మరియు స్వల్పకాలంలో నాణ్యతగల చెట్లుగా, కోరుకొన్న రకానికి మార్చుకోవచ్చును.

ఒకే చెట్టుకు ఎక్కువ రకాలను అంటుకట్టి ఒక చెట్టు నుండి ఎక్కువ రకాల మామిడి పండ్లను పండించవచ్చును. ముఖ్యంగా ఇంటి ఆవరణలో పెరిగే చెట్లకు ఈ విధంగా చేయవచ్చును.

ముదురుతోటలలో చెట్ల యొక్క సైజు పెరిగిపోయి దిగుబడి తగ్గిన చెట్ల యొక్క సైజు మరియు దిగుబడిని ఆశించిన మేర పొందవచ్చును. ముదురు చెట్ల యొక్క పరిమాణం తగ్గించటం వలన యాజమాన్య మరియు పురుగు తెగుళ్ల నివారణ తేలికగా చేయ వచ్చును.

మామిడి తోటల సంరక్షణలో పురుగులకు తక్కువ స్థాయిలో ఉన్నప్పుడే చర్యలు చేపట్టుట చాలా ప్రధానము. మామిడి పంటకు ఆకు తినే పురుగులు రసం పీల్చేపురుగులు, కాయ తొలుచు పురుగులు మొదలైనవి ప్రధాన శత్రువులు.

రసం పీల్చు పురుగులు

తేనె మంచు పురుగు మరియు వాటి నివారణ :

మామిడి పూత దశలో ఆశించే పురుగుల్లో తేనె మంచు పురుగులను ప్రత్యేకంగా చెప్పవచ్చు. వీటి వల్ల నష్టం ఎక్కువగా నవంబర్ నెల నుండి ఫిబ్రవరి నెల ఆఖరు వరకు ఉంటుంది. కానీ సంవత్సరం పొడవునా కాండము పగుళ్ళలో ఉంటాయి. మామిడి లేత ఆకులు వచ్చు సమయంలో (జూలై-ఆగష్టు మాసంలో) ఆకుల నుండి రసం పీల్చి ఆకులకు నష్టం కలిగిస్తాయి. ఇవి తేనె వంటి జిగురు పదార్థాన్ని విస్తరిస్తాయి. ఈ జిగురు తినుటకు చీమలు మామిడి చెట్లపై పాకుతూ కనిపిస్తాయి. మామిడి పూత ఎండిపోవ డానికి కూడా తేనె మంచు పురుగులు ముఖ్య కారణమని చెప్పవచ్చు.

ఫెబ్రవరి-ఏప్రిల్ నెలల మధ్య ఆశించే తేనె మంచు పురుగులు లేత కొమ్మలు, చిగుళ్ళ పూత నుంచి రసాన్ని పీల్చి, ఎక్కువ నష్టాన్ని కలుగ చేస్తాయి. జూన్-ఆగస్టు నెలల మధ్య ఆశించే తేనె మంచు పురుగులు ఆకుల నుంచి రసాన్ని పీల్చి తమ మనుగడను సాగిస్తాయి. తేనె మంచు పురుగులు విస్తరించిన తియ్యటి జిగురు పదార్థంపై నల్లటి బూజులాంటి మసి తోగులు వృద్ధి చెంది, కిరణజన్య సంయోగ క్రియకు ఆటంకం ఏర్పడుతుంది. కాయలపై కూడా మసితెగులు ఈ పురుగుల తాకిడి వల్ల ఏర్పడుతుంది. దీని వల్ల కాయల మార్కెట్ విలువ తగ్గిపోతుంది. తేనె మంచు పురుగుల ఉధృతి ఆంధ్రప్రదేశ్ వాతావరణ పరిస్థితులలో నవంబర్ నుంచి మార్చి నెలల మధ్య కాలంలో ఎక్కువగా ఉంటుంది.

తోటలో నీళ్ళు నిలువకుండా ఉంటే వీటి ఉధృతి తక్కువగా ఉంటుంది. తేనె మంచు పురుగుల నివారణకు సస్యరక్షణ మందులు పిచికారీ చేసేటపుడు ఆకులపైనే కాకుండా చెట్టు మొదలు వద్ద, కొమ్మలపైన కూడా పిచికారి చేయాలి.

1. ముందస్తు చర్యగా జీవ నియంత్రణ పద్ధతి ద్వారా మెటారైజమ్ ఎనైసోప్లియా అనే శిలీంశు ద్రావకాన్ని 2 లీటర్ల నీటిలో 1 మి.లీ ఉపయోగించి ఈ రసం పీల్చే పురుగును నివారించవచ్చు.
2. ఆకు తినే పురుగుల గ్రుడ్డు దశలు నివారించడానికి ట్రైకోగ్రామా పరాన్న జీవులు వదలవచ్చు.
3. పసుపు రంగు మరియు బ్లూ రంగు జిగురు అట్టలు తోటలలో అమర్చి తేనె మంచు మరియు తామరపురుగులు అదుపు చేయవచ్చు.
4. తోటలలో కలుపు నివారణ ద్వారా కూడా రసం పీల్చే పురుగులు, ఇతర తెగుళ్ళు అరికట్టవచ్చు.
5. పురుగుమందులైన 0.3 మి.లీ ఇమిడాక్లోప్రిడ్ లేదా 2 గ్రా ఎసిఫేటు, 2 మి.లీ ఫిప్రోనిల్, 5 గ్రా. థయోమిథాక్సామ్ 20 లీటర్ల నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవడం ద్వారా తేనెమంచు మరియు తామర పురుగులను అరికట్టవచ్చు.
6. పిండి నల్లి ఆశించిన తోటల్లో చెట్ల మొదలు దగ్గర నేలను త్రవ్వి లేదా కార్పరిల్ పొడి మందులు చల్లటం, చెట్ల పైకి పురుగులు ప్రాకకుండా మొదలు దగ్గర కాండం చుట్టూ అడుగు ఎత్తులో 1.5 వెడల్పు గల జిగురు అట్టలు చుట్టవలెను.

మామిడి లో ఆకు తినే పురుగులు వాటి నివారణ :

- ◆ పురుగులు తక్కువ స్థాయిలో ఉన్నపుడే (5 గూళ్ళు ఉండగానే) నివారణ చర్యలు చేపట్టాలి.
- ◆ ఎండుకొమ్మ లేదా ముళ్ళకంప లేదా ఇనుపకొండి సహాయంతో మొదట గూళ్ళను చెదరగొట్టి లోపలి గొంగళి పురుగులను బయటకు తెచ్చిన తరువాత పురుగు మందులను పిచికారి చేయాలి.

- ◆ గొంగళి పురుగులు చిన్నవిగా ఉన్నపుడే కార్పరిల్ 3 గ్రా. లేదా క్లోరిపైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ లేదా మోటాసిస్టాక్స్ 2 మి.లీ లేదా థయోడికార్బ్ 0.5 గ్రా. ఒక లీ. నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి.

మామిడి లో కాయ తొలుచు పురుగు

- ◆ మామిడి పంట పూర్తి అయిన తరువాత ఎండుకొమ్మలను తీసివేసి నాశనం చేయాలి.
- ◆ మామిడి పంటకాలము పూర్తయిన తరువాత ఎండు కొమ్మలు కాండము పగుళ్ళలో గల స్తబ్ద స్థితిలో ఉన్న గొంగళి పురుగులను నాశనం చేయాలి.
- ◆ మెత్తని ఎండు పుల్లలను కొమ్మ చూట్టూ గుత్తులుగా కట్టి నిద్రావస్థకు చేరిన గొంగళి పురుగులను ఒకసారి నాశనం చేయవచ్చు.
- ◆ కాండం చుట్టూ 1-2 మీటర్ల ఎత్తు వరకు ఒక లీటరు నీటికి క్లోరిపైరిఫాస్ 5 మి.లీ. లేదా వేప నూనె 50 మి.లీ కలిపి పూత పూసినచో కాండంపై లార్వా, ప్యూపా దశలను నియంత్రించ వచ్చు.
- ◆ తోటలలో చెద పురుగులు ఉన్నట్లయితే వాటిని చెట్ల నుంచి గానీ సంచిలో దులిపి, క్లోరిపైరిఫాస్ టి.సి 20శాతం ఇ.సి 1 లీటరు మందు 19 లీటర్ల నీటిలో కలిపి చెట్ల కాండం మొదలులో నేల బాగా తడిచేటట్లు పోయాలి. అదే ద్రావణమును కాండము 1 మీటరు ఎత్తువరకూ పూతలాగా పూయాలి. తోటలలో ఉన్న చెదపుట్టలు త్రవ్వి తల్లి చెద పురుగును (రాణి పురుగును) నాశనం చేయాలి.

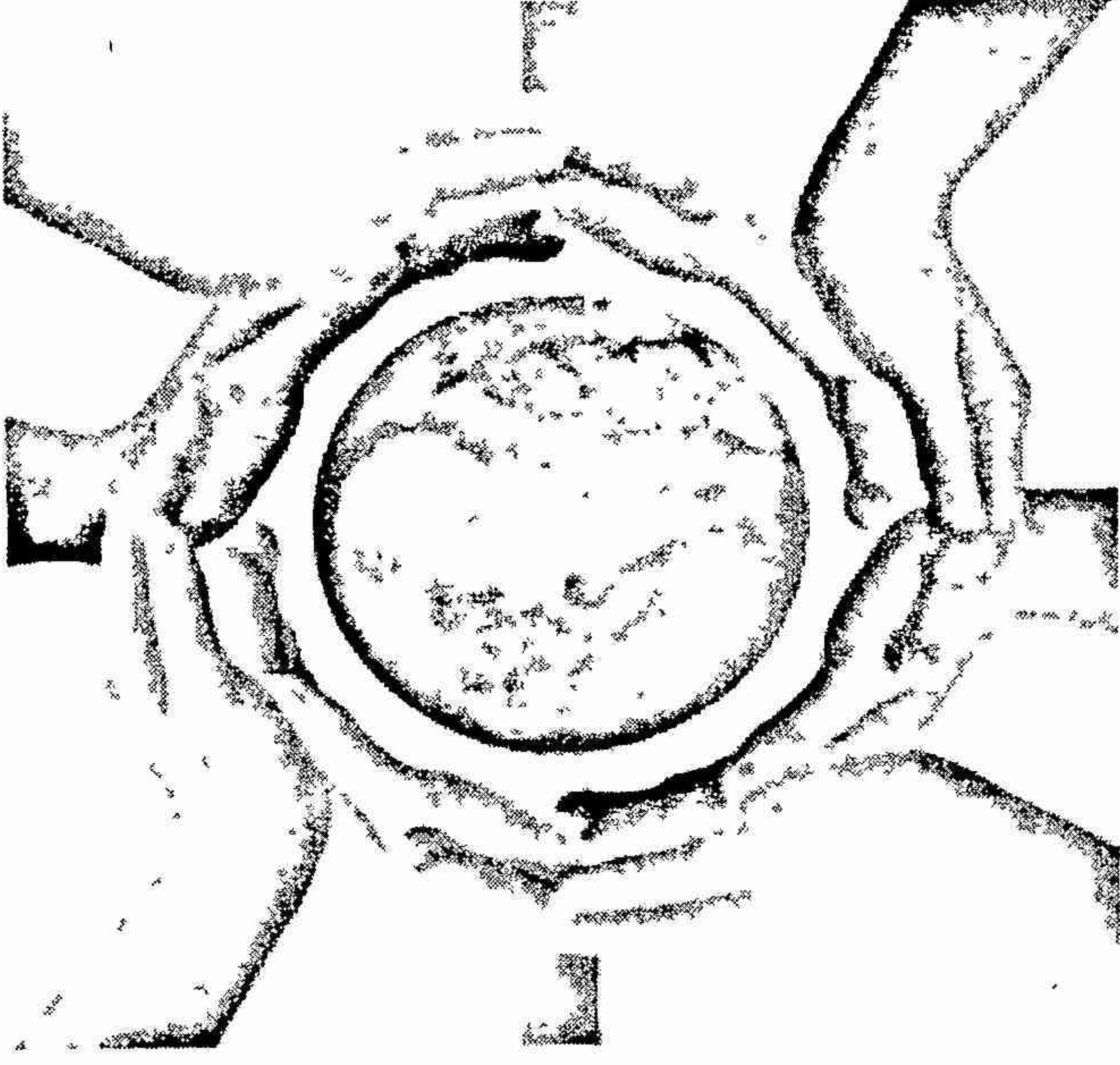
ఆకుమచ్చ, ఆంతాక్రోస్, పూతమాడు, నల్లమచ్చ తెగుళ్ళు మరియు వాటి నివారణ :

వర్షాలు లేదా పొగమంచు అధికంగా ఉన్న సమయాల్లో దీని వ్యాప్తి ఎక్కుగా వుంటుంది. ఈ తెగులు లేత ఆకులను, రెమ్మలను, పూలను, పండ్లను ఆశించి నష్టపరుస్తుంది. ఆకుల మీద గోధుమరంగు మచ్చలు ఏర్పడి, క్రమంగా మచ్చలు కలిసిపోయి, ఆకులు త్వరగా పండుబారి రాలిపోతాయి. లేత రెమ్మలపై నల్లని మచ్చలు ఏర్పడి పూలగుత్తులు, పూలు మాడిపోతాయి. తెగులు సోకిన కాయలపై నల్లటి గుంత మచ్చలు ఏర్పడి కాయలు కుళ్ళిపోతాయి.

- ◆ పూత దశకు ముందే ఎండిన కొమ్మలను కత్తిరించి తగలబెట్టాలి.
- ◆ అన్ని కొమ్మలకు సూర్యరశ్మి బాగా సోకేలా కత్తిరింపులు జూన్-జూలైలో చేసి లీటరు నీటికి 3గ్రా. కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ లేదా 1 శాతం బోర్డో మిశ్రమం పిచికారి చేయాలి.
- ◆ పూతకు ముందు మొగ్గ బయటకు వచ్చే దశలో 3 గ్రా. కాపర్ ఆక్సీక్లోరైడ్ పచ్చిపూత మీద 1 గ్రా. కార్బండిజిమ్ లేదా 2 గ్రా. ఆంట్రాకాల్ లేదా 1 గ్రా. థయోఫినైట్ మిథైల్ పిందె దశలో 2.5 గ్రా. మాంకోజెబ్ లేదా 2 గ్రా. ఆంట్రాకాల్ లీటరు నీటికి

వాతావరణ పరిరక్షణ అందరి కర్తవ్యం

డి.వి. సుబ్బయ్య

భూగోళం మీద వాతావరణం పెనుమార్పులకు లోనవుతోంది. వర్షావరణం (జీవావరణం) మొత్తం కలుషితమైంది. భూతాపం పెరుగుతోంది. ఈ పెరుగుదల రేటు 2.5-3.78 డిగ్రీల సెల్సియస్ గా ఉందని శాస్త్రవేత్తల అంచనా. భూతాపం పెరగడం వల్ల మానవాళి మనుగడే ప్రశ్నార్థకంగా మారుతుంది. నదులు, సముద్రాలు మాత్రమే కాదు జలవనరులన్నీ కలుషితమయ్యాయి. రుతువులలో మార్పులు సంభవిస్తున్నాయి. ఈ ఏడాది వేసవిలో ఈ విషయం ప్రపంచమంతటా ప్రస్ఫుటమైంది. ఎండలు మిక్కుటమయ్యాయి. మన దేశంలో జలవనరులు 2016లో గణనీయంగా తరిగిపోయాయని, గతపది సంవత్సరాలుగా పరిస్థితి ఈ దిశలోనే కొనసాగిందనీ కేంద్ర జలవనరులశాఖ ఇటీవల వెలువరించిన ప్రకటనలో తెలిపింది. 'దేశవ్యాప్తంగా 91 రిజర్వాయర్లు ఉన్నాయి. వీటిలో నీటి నిల్వ

సామర్థ్యం 253.388 శతకోటి ఘనపుమీటర్లు. అయితే 2016లో 17 శాతమే అంటే 26.816 శతకోటి ఘనపు మీటర్లు మాత్రమే నీరు ఉంది. ఇంత తీవ్రమైన కొరత గతంలో లేదు. గత 10 సంవత్సరాల కాలంలో ఈ జలాశయాలలో సగటు నీటి నిల్వలు 39 శాతమే. ఇవీ కలుషితమయ్యాయి. తాగడానికి, వ్యవసాయానికి వీటిని వినియోగిస్తున్నారు. నీటికొరత కారణంగా ఈ సంవత్సరం 350కి పైగా జిల్లాల్లో కరవు పరిస్థితులున్నాయని ప్రభుత్వం అంచనా వేసింది. అంటే దాదాపు దేశంలో సగం జనాభా కరవు బారి నపడ్డారు. కొన్ని పట్టణాలు, నగరాల్లోనే కాదు.. గ్రామాల్లోనూ నీటికొరత ఏర్పడి ట్యాంకుల ద్వారా అరకొరగా నీటిని సరఫరా చేశారు. భూగర్భ జలాలను గొట్టపు బావుల ద్వారా సాగుకు, తాగడానికి విచ్చలవిడిగా తోడేయడంవల్ల భూగర్భ జలవనరులు భారీగా తగ్గిపోయాయి. దేశమంతటా ఇదే పరిస్థితి. నీటికొరత, తదితర కారణాలవల్ల పంటలు పండే భూముల విస్తీర్ణం తగ్గిపోయింది. 1985 నాటికి పంట భూములు 14.5 కోట్ల హెక్టార్లు ఉండగా, 1966 నాటికి 12.44 కోట్ల హెక్టార్లకు తగ్గిపోయాయి. పంటల భూమి 16కోట్ల హెక్టార్లకు పెంచితేనే తగినన్ని ఆహార ధాన్యాలు ప్రజలకు లభ్యమవుతాయని అంచనా. రానున్న కాలంలో నీటికొరత, ఆహార ధాన్యాల కొరత పెరిగే అవకాశాలున్నాయని వాతావరణ శాస్త్రవేత్తలు, ప్రపంచ బ్యాంకు సైతం హెచ్చరించింది. ఈ స్థితిలో జలవనరులు పెంచుకోవడానికి చెరువులు, కుంటలు బాగుచేయడం, పొలాల్లో చిన్నచిన్న జలాశయాలు ఏర్పాటు చేయడం అవసరం. కృత్రిమ ఎరువులు, రసాయనాల మూలంగా ఆహార పంటలూ కలుషితమయ్యాయి. అందువల్ల సేంద్రీయ సేద్యం, స్ప్రింగ్లింగ్ విధానాలు అవలంబిస్తే నీటి వినియోగం తగ్గు

కలిపి పిచికారి చేయాలి.

మామిడి లో వెర్రి పూత :

ఈ వెర్రిపూత, వెర్రితల తెగులు ఎందుకు వస్తుందో ఇతమిద్దంగా తెలియకపోయినా, దీనికంతటికీ పోషకాలు, హార్మోన్ల లోపం అని, దానికి తోడు బూజు తెగుళ్ళు, వైరస్ లను వ్యాప్తి చేసే నల్లి కారణమని నమ్ముతున్నారు. కొంతకాలం పాటు ఇరిమోఫిడ్ కారణం అని అనుకోవడం జరిగింది. కానీ 1966లో 'ప్యూజిరింమ్ మోనలిఫర్మ్' అనే శిలీంధ్రాన్ని ఈ వెర్రితెగులు ఆశించిన చెట్లు నుండి వేరు చేయడం జరిగింది. అంతే కాకుండా 1979లో జరిపిన పరిశోధనలో చెట్లకు 'ప్యూజిరింమ్ మోనలిఫర్మ్' అనే శిలీంధ్రాన్ని ఎక్కించడం ద్వారా ఈ తెగులు రావడం గమనించడం జరిగింది. మామిడి రకాల్లో దశారి,

లక్ష్మీసఫీదా, లాంగ్రా రకాలకు ఈ తెగులు తొందరగా ఆశిస్తుంది. లేత తోటలో అనగా 5-10 సంవత్సరాలు వయస్సుగల తోటలో మొదటిసారిగా వచ్చే పూతలో ఈ తెగులు రావడానికి ఎక్కువగా అవకాశాలు ఉన్నాయి.

నివారణ : వెర్రి తెగులు రావడానికి పోషకాలు, హార్మోన్ల లోపం, వాటికి తోడు బూజు తెగుళ్ళు, వైరస్ లను వ్యాప్తి చేసే నల్లి కారణము కనుక తెగులు నివారణకు నల్లి నివారణతో పాటు బూజు తెగుళ్ళు నివృత్తిని సస్యరక్షావళి చర్యలు మరియు సమగ్ర పోషక, హార్మోన్ల పిచికారి ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

కనుక రైతులు పై సూచనలు పాటించి మామిడి పంట ఉత్పత్తులు కాపాడుకోవచ్చు.

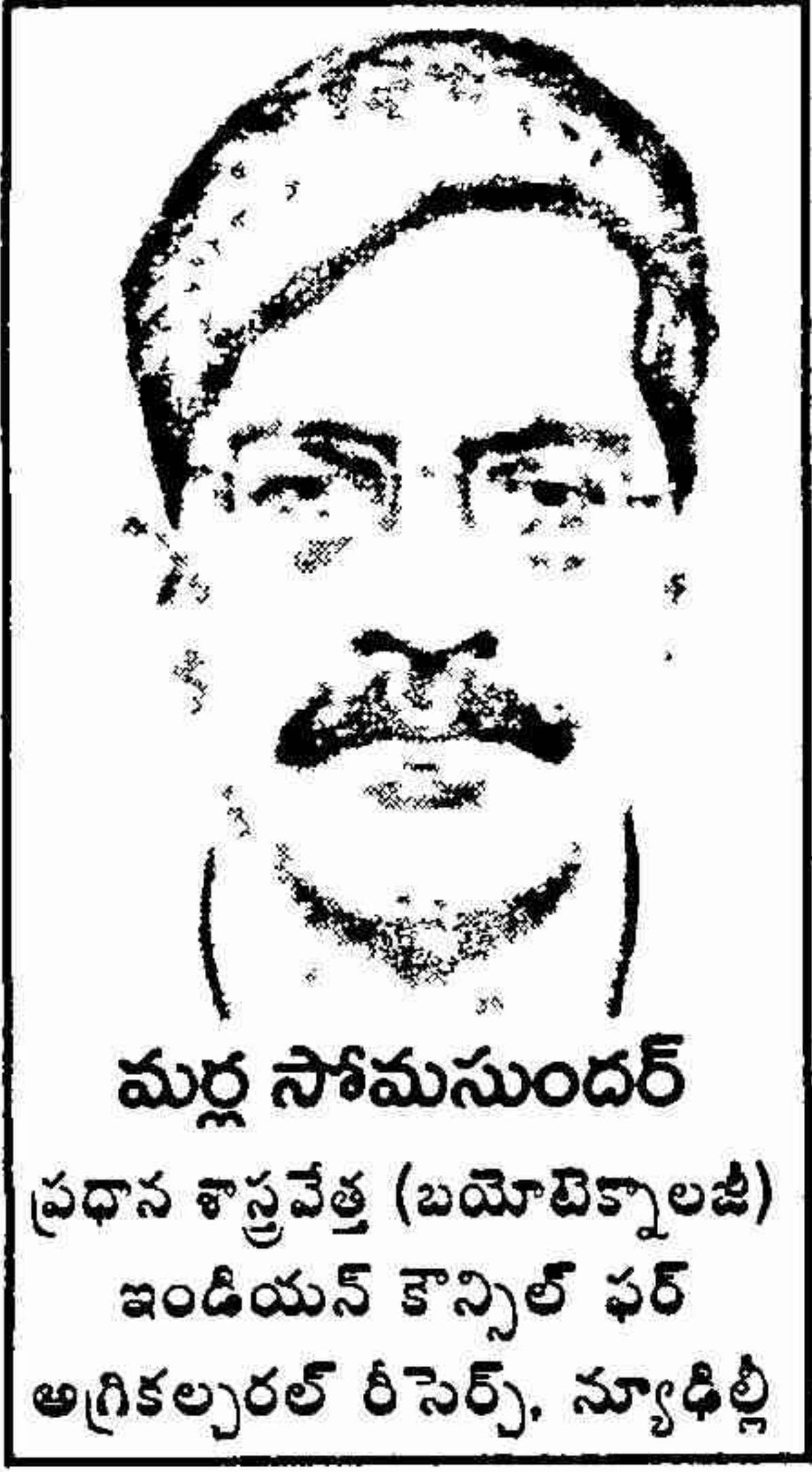
తుంది. అంతేకాదు ఆహారంగా రాగులు, కొర్రలు, సజ్జలు, జొన్న, ఆరికలు, వరిగెలు లాంటివి పండించి వాడుకుంటే నీటికొరతను గణనీయంగా అధిగమించవచ్చు. ఈ ధాన్యం ఆరోగ్యకరమైందనీ వ్యవసాయ నిపుణులు తెలియజేస్తున్నారు. పశుసంపదను పెంచడం వల్ల సేంద్రీయ వ్యవసాయానికి అనుకూల పరిస్థితులు కలుగుతాయి. ప్రభుత్వాలు ప్రత్యామ్నాయ పంటలను ప్రోత్సహించాలి. ప్రజలు రానున్న ముప్పును గమనించి ఆహార అలవాట్లను మార్చుకోవాలి. రాగిపిండి బిస్కెట్లు అధికరేటుపెట్టి కొనడంకంటే ఆ పిండితో రొట్టెలు, సంకటిలాంటివి ఎంతో ఆరోగ్యాన్ని కలిగిస్తాయి. కాలుష్యమూ తగ్గుతుంది.

కాలుష్యం కలిగించి భూతాపం పెంచుతున్న మానవ చర్యలు అనేకం ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా వాహనాలు, వాటికి వాడే శిలాజ ఇంధనాలు ఎక్కువ కాలుష్యం వెదజల్లుతున్నాయి. వీటి వినియోగం తగ్గితే కొంతైనా కాలుష్యం తగ్గుతుంది. ప్రతిరోజూ కొన్నివేల కార్లు, మోటారు సైకిళ్ళు, స్కూటర్లు రోడ్డుపైకి వస్తూ కాలుష్యం పెంచుతున్నాయి. పెద్దపెద్ద నగరాలు, పట్టణాలు కాలుష్యానికి నిలయాలుగా మారాయి. పెద్ద నగరాలవల్ల ఉపాధి పెరుగుతుందని చెబుతారు. చిన్నపట్టణాలలో అన్ని సౌకర్యాలు, వాటిచుట్టూ చిన్నచిన్న పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చేయవచ్చు. విదేశీ పెట్టుబడులతో భారీ పరిశ్రమలు స్థాపించినా వాటివల్ల అధిక ఉద్యోగాలు, ఉపాధి అవకాశాలు లభించవని మన ప్రధాని నరేంద్రమోడీ పలుమార్లు చెప్పారు. నిపుణులు అదే చెబుతున్నారు. అయినా అధిక కాలుష్యం కలిగించే భారీ పరిశ్రమలనే ప్రోత్సహిస్తున్నారు. పట్టణాలు, నగరాలలో చెత్తా, చెదారం, మురుగు అపరిమిత కాలుష్యం కలిగిస్తున్నాయి. ఈ సమస్య పరిష్కారమూ పెద్ద తలనొప్పిగా తయారైంది. గ్రామాలు, చిన్న పట్టణాలను, అక్కడ ఉపాధి అవకాశాలనూ పెంచితే నగరాలకు వలసలూ, సమస్యలూ తగ్గుతాయి. సామూహిక వాహన సౌకర్యాలు పెంచాలి. ప్రజలూ తమ వంతుగా వారానికి ఒక రోజైనా కాలుష్యం కలిగిస్తున్న వాహనాల వినియోగాన్ని నిలిపివేయాలి. అదే సమయంలో సైకిళ్ళ వినియోగం పెరగాలి. ఇక ప్లాస్టిక్ పెద్ద భూతం. ఇది కాన్సర్ కారకమని తెలిసినా పాలకులు, ప్రజలు అంతగా పట్టించుకోలేదు. ప్లాస్టిక్ సంచుల వినియోగాన్ని గాకుండా ఉత్పత్తిని నిషేధించాలి. వీటికి ప్రత్యామ్నాయంగా గుడ్డ, జనపనార సంచులను ఉపయోగించాలి. ఇవి ప్రకృతికి, పర్యావరణానికి దగ్గరగా ఉంటాయి. ఇక రసాయనాలు ఉపయోగించి తయారుచేసే విజిటింగ్ కార్డులు, కరపత్రాలు, ఇతర కార్డులను వాడటంకంటే మట్టిలో కలిసిపోయే కాగితపు కార్డులు వినియోగించి కాలుష్యం తగ్గడానికి దోహదం చేయవచ్చు. భారీ షాపింగ్ మాల్స్లో వినియోగించే ప్యాకింగ్ మెటీరియల్, అవి వెదజల్లే చెత్తాచెదారం కాలుష్య కారకాలే కాదు. లక్షలాదిమంది చిన్న వ్యాపారులనూ, వీధుల్లో తిరిగి కూర్చుంటున్న తదితరాలు విక్రయించుకునే

లక్షలాదిమంది ఉపాధికి హాని చేస్తాయి. సౌకర్యాలకంటే భావితరాలకు అవసరమైన స్వచ్ఛమైన ప్రకృతి వనరులు అందించడానికి ప్రథమ ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. పర్యావరణం సమతుల్యతను పాటించడం వలన ప్రపంచవ్యాప్తంగా 13 మిలియన్ల ప్రజల ప్రాణాలు కాపాడవచ్చుననీ ప్రపంచ ఆరోగ్యసంస్థ అంచనావేసింది. కాలానుగుణంగా ప్రకృతిలో వచ్చే మార్పులు కొన్ని మనకు హానికలిగిస్తాయి. అయితే మానవ చర్యలు అనేక ప్రతికూల మార్పులను కలిగిస్తున్నాయి. పెద్దపెద్ద సముద్రాలలో ప్లాస్టిక్ ముక్కలు వందలమైళ్ళు కొండల్లాగా పేరుకు పోయాయి. వాతావరణ కాలుష్యం అన్ని రంగాలలోనూ ప్రభావితం చూపుతోంది.

శీతల పానీయాలు, పిజ్జాలు, బర్గర్లు, చిప్స్ లాంటి ఆహారం కాన్సర్ కారకమని శాస్త్రవేత్తలు హెచ్చరిస్తున్నారు. ఇది వాస్తవమేనని తెలిసినా సీరియస్ గా పట్టించుకుని ప్రత్యామ్నాయం ఆలోచించిన దాఖలాలు లేవు. బొగ్గు వినియోగం, మరింత కాలుష్యం కలిగిస్తోంది. ప్రత్యామ్నాయ ఇంధన వినియోగానికి ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి. అన్నింటికంటే విమానాలు అత్యధికంగా విషవాయువులు విడుదల చేస్తాయని తెలిసినప్పటికీ వాటి వినియోగాన్ని పెంచుతున్నారు. మనదేశంలో సగానికిపైగా నదులు, బాగుచేయలేనంతగా కలుషితమయ్యాయి. ఇలాంటి వాటిల్లో గంగానది ఒకటి. ఈ నదీతీరాన కొన్నివేల కాలుష్య కారక రకరకాల పరిశ్రమలున్నాయి. కనీసం కాలుష్య నియంత్రణ చర్యలు సక్రమంగా అమలుచేసినా కొంతప్రయోజనం కలుగుతుంది. ఈ ప్రకృతి మానవుడి అవసరాలకు తగినన్ని వనరులు ఇచ్చిందికానీ, అత్యాశను తీర్చలేదని మహాత్మాగాంధీ ఏనాడో హెచ్చరించారు. ప్రకృతికి దగ్గరగా ఉన్నంత కాలం మానవాళి సుఖసంతోషాలతో మనగలుగుతుందనీ ప్రపంచ ప్రఖ్యాతిగాంచిన రచయిత లియోటాల్ స్టాయ్ ఏనాడో హెచ్చరించారు.

ప్రస్తుతం భూతాపం 2.5-3.76 డిగ్రీల సెల్సియస్ మధ్య నమోదవుతోంది. ఇది మరో 2 డిగ్రీలు పెరగకుండా నిరోధిస్తేనే మానవాళికి రక్షణ అని శాస్త్రవేత్తలు హెచ్చరించారు. భూతాపం పెరగడంవల్ల మంచుదిబ్బలు కరిగిపోయి సముద్రాల నీటిమట్టాలు పెరిగి పొంగి అనేక ప్రాంతాలు మునిగిపోతాయి. ఇప్పటికే మాలి నగరం మినహా మాల్దీవులు అనేకం మునిగిపోయాయి. ఇది అన్ని దేశాలకూ హెచ్చరిక. నీరు, ధర్మల్, వాయువు, కాంతి, చెత్తాచెదారం, మురుగు, ధ్వని తదితర అనేక రకాల కాలుష్యాలు మానవాళిని ఉక్కిరి బిక్కిరిచేస్తున్నాయి. కాలుష్యం, భూతాపాన్ని గుర్తించినా పాలకులు అవసరమైనన్ని చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. సంపద సృష్టి మాత్రమే అభివృద్ధిగా పరిగణిస్తున్నారు. అడవులను విచ్చలవిడిగా నరికివేసి జీవవైవిధ్యానికి పెనుముప్పు కలిగిస్తున్నారు. పంటలు పండే భూములను కాంక్రీట్ జంగిల్స్ గా మారుస్తున్నారు. మేల్కొనలేనిది ప్రజలే.

మర్ల సోమసుందర్
ప్రధాన శాస్త్రవేత్త (బయోటెక్నాలజీ)
ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఫర్
అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్, న్యూఢిల్లీ

నిరాశపర్చిన ప్రభుత్వ మద్దతు ధరల పెంపు

గత రెండు సంవత్సరాలుగా ఉన్న తీవ్రమైన వర్షభావ కరువు పరిస్థితులకు ఎదురొడ్డి సాగును నెట్టుకొన్న దేశ రైతాంగానికి ఇటీవల ప్రారంభమైన తొలకరి జల్లులు కొంత ఉత్సాహాన్నిచ్చాయి. తెలుగు రాష్ట్రాల్లో రైతులు వ్యవసాయ పనుల్లో నిమగ్నమయ్యారు. గత సంవత్సరం నెలకొన్న వర్షభావ

గణించి నిర్ణయించిన వివిధ పంటల మద్దతు ధరలు రైతులకు ఏ మాత్రం ఆమోదయోగ్యంగా లేవు. మార్కెట్లో క్వింటాలు కందుల ధర వ్యాపారులు రూ.12,000-14000 దాకా అమ్ముతోంటే ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ధర ఇందులో కనీసం సగంకూడా లేదు.

డా॥ స్వామినాథన్ కమిషన్ సిఫారసు చేసిన విధంగా ప్రతి క్వింటాలు పంట ఉత్పత్తి ఖర్చులపై అదనంగా 50శాతం తగ్గకుండా చేర్చి ప్రభుత్వ మద్దతు ధరలను ప్రకటించాలని కోరినా, ఈ సిఫార్సులను గతంలోను, ప్రస్తుతం కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు పాటించకుండా పెడచెవిని పెడుతూ వచ్చాయి. ఫలితంగానే నేడు రోజుకి (2015వ సం॥ లెక్కల ఆధారంగా) 52మంది రైతులు పంజాబ్, ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి ఒక మోస్తరు అభివృద్ధి చెందిన రాష్ట్రాల్లో సైతం ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారంటే సిగ్గుచేటు.

పరిస్థితుల కారణంగా దేశంలో ఒక కోటి టన్నుల ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తి తగ్గింది. పప్పుధాన్యాలు, నూనె దినుసుల ఉత్పత్తి ఏ మాత్రం పెరగకపోగా విస్తీర్ణం తగ్గుతూ వస్తున్నది.

ఈ నేపథ్యంలో భారత ప్రభుత్వం ఇటీవల ప్రకటించిన పంటల మద్దతు ధరలు ఏమాత్రం ప్రోత్సాహకరంగా లేవు. ఉదాహరణకు వరి మద్దతు ధరలనే పరిశీలిద్దాం. క్వింటాలు ధాన్యం ధరను రూ.1450 నుండి రూ.1510కి పెంచటం జరిగింది. ఈ నామమాత్రపు పెంపు ఏమాత్రం ఆమోద్యయోగ్యం కాదు. పంట పండించటానికయ్యే ఖర్చులతో పోల్చుకొంటే ఈ పెంపు అరకొర చర్య మాత్రమే. ఉదాహరణకు ఒక క్వింటాలు ధాన్యం ఉత్పత్తికి రైతు దాదాపు రెండువేల రూపాయలు ఖర్చు చేస్తున్నాడు. అంటే పెంచిన మద్దతు ధరను ఒకవేళ మిల్లర్లు చెల్లించినా రైతు నష్టపోయేది రూ.550 కాగలదు. వరికి పెంచిన మద్దతు ధర కేవలం రూ.60 మాత్రమే. ఇదేవిధంగా గోధుమ, ప్రత్తి, నువ్వులు, జొన్న (రూ.55), మొక్కజొన్న (40రూ.) నామమాత్రమే.

ప్రస్తుతం బజార్లో పప్పుల ధరలు ఆకాశాని కంటుతున్నాయి. కందిపప్పు, మినపప్పు కిలోధర 200 రూ.పైనే ఉంది. కానీ రైతుకు చక్కెర 20శాతం కూడా ఉండటం లేదు. వినియోగదారుకు చెల్లించే ధరలో ప్రస్తుతం పప్పుధాన్యం ప్రభుత్వ మద్దతు ధరలు కేవలం 7.8 నుంచి 9.2 శాతానికి పెంచబడ్డాయి. అంటే కంది, మినుములకు రూ.5,000లాగే పెసరకు 5,050 రూ.మాత్రమే పెంచబడ్డది. ఒకవైపు సాగు ఖర్చు ఏటా 20 నుండి 25శాతం వరకు (పెరుగుతున్న విత్తన, కూలీ, ఎరువుల, పురుగుమందుల, డీజిల్ ఖర్చులతో కలిసి) పెరుగుతున్న ప్రభుత్వం ప్రకటించే మద్దతు ధరల పెంపు కేవలం 4 నుండి 5 శాతానికి మించటం లేదు. మరొకపక్క అధిక ధరలతో కుటుంబ వ్యయం విపరీతంగా పెరుగుతూ పోతున్నది. ప్రభుత్వానికి మద్దతు ధరలపై సిఫార్సులు చేసే వ్యవసాయ ధరల నిర్ణాయక సంఘం (సి.ఎ.సి.పి.) మాత్రం రైతుల సాగు ఖర్చులను, జీవన వ్యయాన్ని ఏ మాత్రం గమనంలోకి తీసుకోకుండా కాకి లెక్కలతో

రానున్న 5 సం॥ల్లో రైతుల ఆదాయాన్ని రెట్టింపు చేయనున్నామని గట్టిగా ప్రగల్భాలు పలికే ప్రధాని నరేంద్రమోడీ ప్రభుత్వం ప్రకటించిన ఖరీఫ్ మద్దతు ధరలు ఈ దిశగా సాగటానికి ఏ మాత్రం ప్రోత్సాహకరంగా లేవు. పైగా దేశంలో మొత్తం వ్యవసాయోత్పత్తుల విలువ సాలీనా రూ.18.5 లక్షల రూపాయలు కాగా, కొత్తగా ఇ-మండి (దేశంలోని వివిధ మార్కెట్ యార్డులను కంప్యూటర్ అంతర్జాలం ద్వారా అనుసంధానం చేయటం) ద్వారా రైతులకు గిట్టుబాటు ధరలు లభిస్తాయనటం కేవలం బడ్డెటులో రూ.900 కోట్లతో సాధ్యమవుతుందని భావించనక్కర్లేదు. పైగా ఈ మార్కెట్ యార్డులు దేశంలోని వివిధ జిల్లాల్లో అధికార పార్టీల, భూస్వామ్య వర్గ చెప్పు చేతుల్లో నుండి, మిల్లర్లు, టోకు వ్యాపారులతో కుమ్మక్కయి, వివిధ కారణాలు చూపి రైతులకు ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధర సైతం లభించకుండా చేస్తున్నాయి. గత సంవత్సరం ప్రతి మార్కెట్లో, మార్కెట్ యార్డుల్లో, సీసీఐ మద్దతు ధరను చెల్లించ కుండా అయినకాడికి తక్కువ ధరలు చెల్లించటం అందరికీ తెలుసు. పైగా ప్రభుత్వ మద్దతు ధరపై రైతుల నుండి ధాన్యాన్ని, గోధుమలను కొనే భారత ఆహార సంస్థ(ఎఫ్సీఐ), సీసీఐలు కనీసం దేశంలో 30 శాతం మండలాల్లో (తాలూకాల్లో) కూడా కొనుగోలు కేంద్రాలు కలిగి లేవు. దేశ వ్యవసాయంలో 80 శాతంగా ఉన్న రైతాంగం వద్ద భూమి రెండు నుండి ఐదు ఎకరాలలోపే. ఈ చిన్న కారు రైతాంగం, కౌలు రైతులు అత్యవసరంగా రుణాలు చెల్లించుకోవటానికి తరచూ మిల్లర్లు, టోకు వ్యాపార్లు చెల్లించే తక్కువ ధరలకు తెగనమ్ముకోవాల్సి వస్తున్నది. డబ్బూ ఓ ఆదేశాలకనుగుణంగా రైతులనుండి మద్దతు ధరలను చెల్లించేది కొనుగోలు చేసే ఎఫ్సీఐ కేంద్రాలను ఈ సంవత్సరం అక్టోబరునుండి 60 శాతం వరకు మూసి వేయాలని ప్రభుత్వం నిర్ణయించటం, అలాగే కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రకటించిన మద్దతు ధరలపై

అదనంగా రూ. 500 వరకు బోనస్ చెల్లించి కొన్ని పంటల ఉత్పత్తులను కొనే తమిళనాడు పంజాబ్ రాష్ట్రాల విధానాల్ని రద్దు చేసిన కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ నిర్ణయాలు రైతుల పాలిట శాపాలుగా మారాయి.

రైతులకు గిట్టుబాటుయ్యే మద్దతు ధరలను ప్రకటించటానికి ప్రభుత్వం తరచూ చెప్పే కారణం ఆహార ద్రవ్యోల్బణం విపరీతంగా పెరిగి బహిరంగ మార్కెట్లో వినియోగ దారుడు అధిక ధరలను చెల్లించు కోవాల్సి వస్తుంది. నిజానికి మార్కెట్లో వినియోగ దారుడు చెల్లించే ధరకు రైతుకు లభించే మద్దతు ధరకు ద్రవ్యోల్బణం కారణం కానేకాదు. కందులకు మార్కెట్లో కిలో రూ. 200 వరకూ వినియోగ దారుడు చెల్లిస్తాంటే, వేరొక పక్క రైతుకు ప్రకటించబడిన మద్దతు ధర కేవలం రూ. 500 మాత్రమే. అంటే ఈ మధ్యలో అంతరంగా ఉన్న రూ. 150లు అధిక భాగం (వివిధ పన్నులు, రవాణా, గోడౌన్ ఖర్చులు మినహాయించగా) కొల్లగొట్టేది మార్కెట్లోని మధ్య దళారులు, టోకు వ్యాపారు. వీరు సీజన్లో కారు చౌకగా పంటలను కొని, సీజను దాటగానే, రెండు నెలల తర్వాత దొంగ నిల్వలను

వెలికి తీసి అధిక ధరలకు అమ్ముతున్నారు.

ఉదాహరణకు ప్రస్తుత ఢిల్లీ, హైదరాబాదు మార్కెట్లలో కిలో టమాటో ధర రూ.80 కు చేరింది. కేవలం 45 రోజుల క్రితమే కిలోకు రూ. 3 కూడా లభించలేదు. వేరొక పక్క దేశంలో ఈ సంవత్సరం ప్రధానమైన ఆంధ్రప్రదేశ్, తెలంగాణ, కర్ణాటక రాష్ట్రాల్లో టమాటా ఉత్పత్తి 10 నుంచి 15 శాతం పెరిగింది. దీనికి పరిష్కారంగా దొంగ నిల్వలను, బ్లాక్ మార్కెట్లను నిర్వహణ దళారులు, వ్యాపార్థపై నిత్యావసర వస్తువుల నియంత్రణ చట్టాలను కఠినంగా అమలు చేసి, దొంగ నిల్వలను బయటికి తీసి మార్కెట్లో ధరలను తగ్గించవచ్చును. వేరొకపక్క రైతులకు గిట్టుబాటుగా నుండే మద్దతు ధరలను చెల్లించి పంటలను వీలయి నంతవరకు ప్రభుత్వరంగం కొనుగోలు కేంద్రాల ద్వారా కొని, రైతులను ఆదుకోవాలి. ఉద్యోగులకు వర్తించే వేతన సంఘాలు మాదిరిగా టోకు ధరల సూచితో సరిచూసి రైతులకు కూడా మద్దతు ధరలను నిర్ణయించే వ్యవసాయ ఆధార కమిషను జాతీయస్థాయిలో నెలకొల్పి దాని అమలుకు చట్టబద్ధత కల్పించాలి.

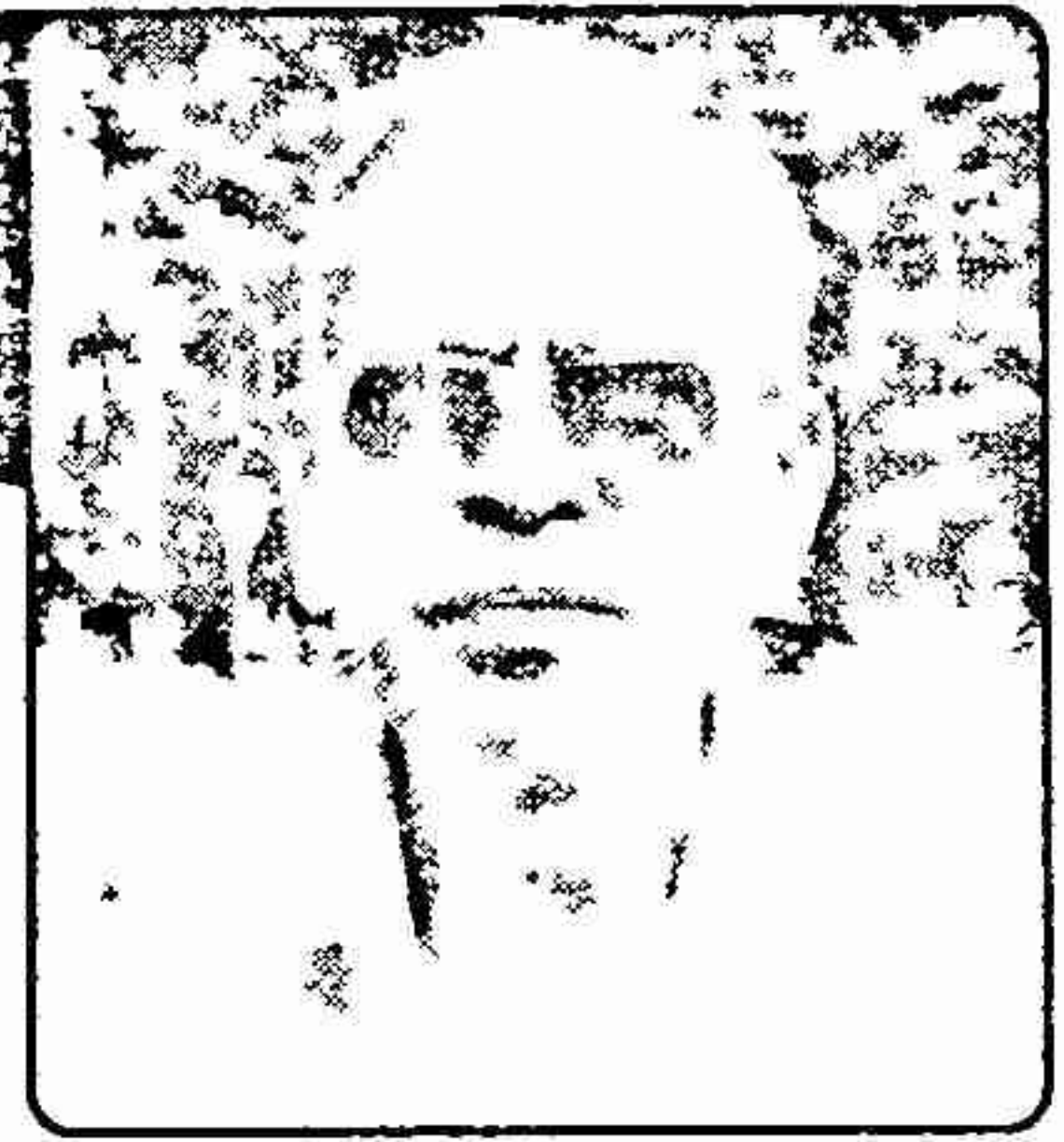
ఖరీఫ్లో వివిధ పంటలు - మద్దతు ధరలు

ఖరీఫ్ సీజన్ ప్రారంభానికి ముందు కేంద్ర ప్రభుత్వం ధాన్యం, పత్తి, కంది, పెసర, మినుము తదితర వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల కనీస మద్దతు ధరలను పెంచింది. ఈ మేరకు వ్యవసాయ వ్యవయాల ధరల కమీషన్ (సీఏసీపీ) చేసిన సిఫారసులను ప్రధాని నరేంద్ర మోడీ అధ్యతన గల ఆర్థిక వ్యవహారాల మంత్రివర్గ కమిటీ (సీఏసీపీ) జూన్ 1న ఆమోదించింది. కనీస మద్దతు ధర పెంపుతోపాటు ఏ మినుము, కంది, పెసరకు క్వింటాలుపై బోనస్ రూ॥ 225 చొప్పున పెంచింది.

పంటల వారీగా క్వింటాలుకు మద్దతు ధరలు (రూపాయలలో)

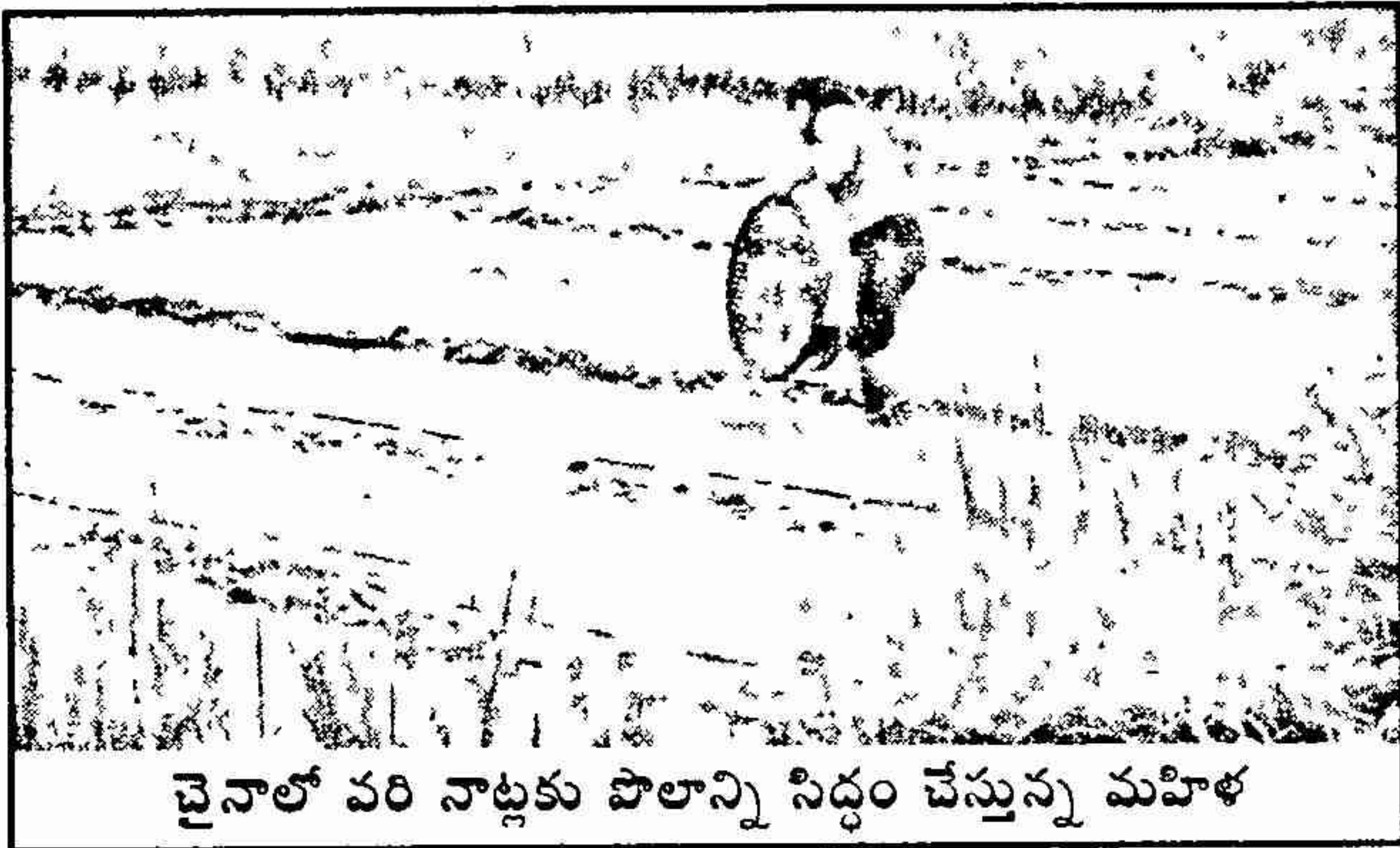
పంట	పెంపు	పెరిగిన ధర
ధాన్యం (సాధారణ / గ్రేడ్-ఎ)	60	1470/1510
జొన్న (హైబ్రిడ్)	55	1625
పచ్చజొన్న	60	1650
సజ్జ	55	1330
మొక్కజొన్న	40	1365
రాగి	75	1725
కందులు	425	5050
పెసర	375	5225
మినుము	375	5000
వేరుశనగ (కాయ)	190	4220
సోయాబీన్ (పసుపు)	175	2775
పొద్దుతిరుగుడు	150	3950
నువ్వులు	300	5000
గడ్డినువ్వు	175	3825
పత్తి (మీడియం)	60	3860
పత్తి (పొడవు)	60	4160

వ్యవసాయ ఉత్పాదకశక్తి వ్యవస్థాపన

సుంగిరెడ్డి హనుమంతరెడ్డి
అఖిల భారత అభ్యుదయ వేదిక
జాతీయ కార్యదర్శి
సెల్ : 9490204545

అన్ని రంగాలలో అనేక ప్రపంచ దేశాల కంటే చైనా ముందుం దని నివేదికలు తెలుపుతున్నాయి. చైనాను సందర్శించి వచ్చిన నిపుణులు కూడా ఈ విషయాలను ధృవీకరించారు. వ్యవసాయ రంగంలో కూడా చైనా అభివృద్ధిని సాధించిందని గణాంకాలు తెలుపు తున్నాయి. అస్తవ్యస్త రుతుపవనాలు, వర్షాల కొరత, వరదలు, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం భారత వ్యవసాయరంగాన్ని కష్ట నష్టాల పాలు చేస్తున్నాయి. భారత వ్యవసాయ ఉత్పాదకత ఇప్పటి కంటే మెరుగయ్యే అవకాశముందా? చైనా ముందంజకు భారత్ వెనుక బాటుకు కారణాలను పరిశీలిద్దాం.

చైనాలో వరి నాట్లకు పొలాన్ని సిద్ధం చేస్తున్న మహిళ

భారత్, చైనాలో సాగు : భారత్, చైనాలు రెండూ అత్యధిక జనాభా గల దేశాలు. దాదాపుగా ఇరు దేశాల ఆహారపుటలవాట్లు ఒక్కటే. అందుకే ఈ దేశాల వ్యవసాయోత్పత్తులను అధ్యయనం చేయడం ఆసక్తిగా ఉంటుంది. వ్యవసాయ పరిశోధకులు ధృతిమాన్ గుప్త, శౌర్య భౌమిక్ భారత్, చైనాల వ్యవసాయరంగాలపై అధ్యయనం చేశారు. మన సాగుభూమి కంటే చైనా సాగుభూమి విస్తీర్ణం తక్కువ. చైనాలో రసాయన ఎరువులను చాలా తక్కువగా ఉపయోగిస్తారు. అయినా ఎక్కువ పంటల దిగుబడి సాధిస్తారు. 2012లో ఆహార ధాన్యాల దిగుబడి చైనాలో 57 కోట్ల 10 లక్షల టన్నులు. భారత్లో 25 కోట్ల టన్నులు. 2008-09 నాటికి భారత దేశంలోని సాగు భూమిలో 48.3 శాతం భూమికి మాత్రమే సాగునీటి సౌకర్యం ఉంది. 51.7 శాతం భూమి వర్షం మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. అంటే అస్తవ్యస్త రుతుపవనాలు భారత వ్యవసాయానికి అతి అపాయకరం. భూసారం, నీటి లభ్యత, ఎరువుల ఉపయోగం, మేలు రకం విత్తనాలు మొదలగు అంశాలపై వ్యవసాయోత్పత్తి అధారపడి ఉంటుంది. భారత దేశంలో దాదాపు 50% జనాభా ప్రత్యక్షంగా వ్యవసాయంపై ఆధారపడి జీవిస్తారు. ఇంకొక 20% పరోక్షంగా ఆధారపడి ఉన్నారని అంచనా. అంతే గాక భారత వ్యవసాయదారులు అష్టకష్టాలు పడుతూ, అప్పులపాలై, ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతూ వ్యవసాయరంగ గుత్త పెట్టుబడిదారులకు లాభాలు అందజేస్తున్నారు. మన వ్యవసాయం

రైతులకే నష్ట దాయకం. వ్యాపారులకు లాభ దాయకమే. అందుకే భారత వ్యవసాయోత్పత్తి ప్రాధాన్యతను సంత రించుకుంది.

వరి, గోధుమ పంటలలో అధిక దిగుబడిని సాధిస్తున్న 5 దేశాల ఉత్పత్తిని పరిశీలిద్దాం.

2009వ సంవత్సరం వ్యవసాయ గణాంకాల పట్టిక

పంట / దేశం	సాగు విస్తీర్ణం (ల.హె.లో)	మొత్తం ఉత్పత్తి (ల.హె.లో)	ఉత్పాదకత (ల.హె.లో)	ప్రపంచ ఉత్పత్తిలో భాగ శాతం
1. వరి				
ప్రపంచం	1,583.0	6,852.4	4.2	100.0
1. చైనా	298.8	1,966.8	6.5	28.7
2. భారత్	418.5	1,337.0	3.1	19.5
3. ఇండోనేషియా	128.8	644.0	4.9	9.4
4. బంగ్లాదేశ్	113.5	477.2	4.2	6.9
5. వియత్నాం	74.4	389.0	5.2	5.6
2. గోధుమ				
ప్రపంచం	2,256.2	6,856.1	3.0	100.0
1. చైనా	242.9	1,151.1	4.7	16.7
2. భారత్	277.5	806.8	2.9	11.7
3. రష్యా	266.3	617.4	2.3	9.0
4. అమెరికా	201.8	603.1	2.9	8.8
5. ఫ్రాన్స్	51.4	383.3	7.4	5.5

ఆధారం : భారత వ్యవసాయ శాఖ

గమనిక : ప్రధాన ఆహార పంటలయిన వరి, గోధుమలను పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. భారత దేశంలో ఇతర పంటల ఉత్పత్తి కూడా తక్కువగానే ఉంది.

ఈ పట్టిక తెలుపుతున్న విషయాలు : వరి, గోధుమ రెండు పంటలలోనూ చైనా తర్వాత భారత్ రెండవ స్థానంలో ఉంది. అయితే భారత దేశ ఉత్పత్తి స్థాయి చైనా కంటే తక్కువ. భారత్ వరి ఉత్పత్తి లో ప్రతి హెక్టారుకు 3.1 టన్నులతో 5 దేశాల కంటే కనిష్టమే గాక ప్రపంచ సగటు 4.2 టన్నుల కంటే కూడా చాలా తక్కువ. గోధుమ పంటలో ప్రతి హెక్టారుకు 2.9 టన్నుల ఉత్పత్తి తో నాల్గవ స్థానంలో ఉంది. ఒక్క రష్యా మాత్రమే మనకంటే వెనకబడి ఉంది.

ప్రపంచ ఎరువుల వినియోగం : మన కంటే ఎక్కువ వరి ఉత్పత్తిని సాధించిన ఆసియా దేశాల 2008 వ సం.పు ఎరువుల

వినియోగాన్ని పరిశీలిద్దాం. 1950 - 51 సం.రం.లో భారత్ కేవలం 6 లక్షల టన్నుల ఎరువులను వాడింది. వీటిలో నైట్రోజెన్, ఫాస్ఫరస్ ఆక్సైడ్, పొటాషియం ఆక్సైడ్ ఉన్నాయి. అయితే అటు తర్వాత క్రమేపీ ఎరువుల వినియోగం పెరిగింది. 2010-11 లో ఎరువుల వినియోగం 28 లక్షల టన్నులు.

2008లో ఎరువుల వినియోగాన్ని తెలిపే పట్టిక

దేశం	నైట్రోజెన్ (హెక్టారుకు కిలోలలో)	ఫాస్ఫరస్ ఆక్సైడ్ (హెక్టారుకు కిలోలలో)	పొటాషియం ఆక్సైడ్ (హెక్టారుకు కిలోలలో)	మొత్తం (హెక్టారుకు కిలోలలో)	2008లోవరి ఉత్పాదకత (హెక్టారుకు కిలోలలో)
1. చైనా	63.6	20.1	9.0	92.7	6.5
2. వియత్నాం	96.9	60.9	37.6	195.5	5.2
3. ఇండోనేషియా	56.6	11.0	17.7	85.3	4.8
4. బంగ్లాదేశ్	126.2	8.6	5.4	140.2	4.1
5. భారత్	84.0	36.2	18.4	138.6	3.2

ఆధారం : భారత వ్యవసాయ శాఖ

గమనిక : ఇది 2008 సం.ర సమాచారం. వరి పంటలో ఈ దేశాలు ప్రపంచంలో ముందున్నాయి. అందుకని వరి ఉత్పత్తిని మాత్రమే పరిగణనలోకి తీసుకున్నారు. ఎరువుల వినియోగం అన్ని పంటలకు సంబంధించినది.

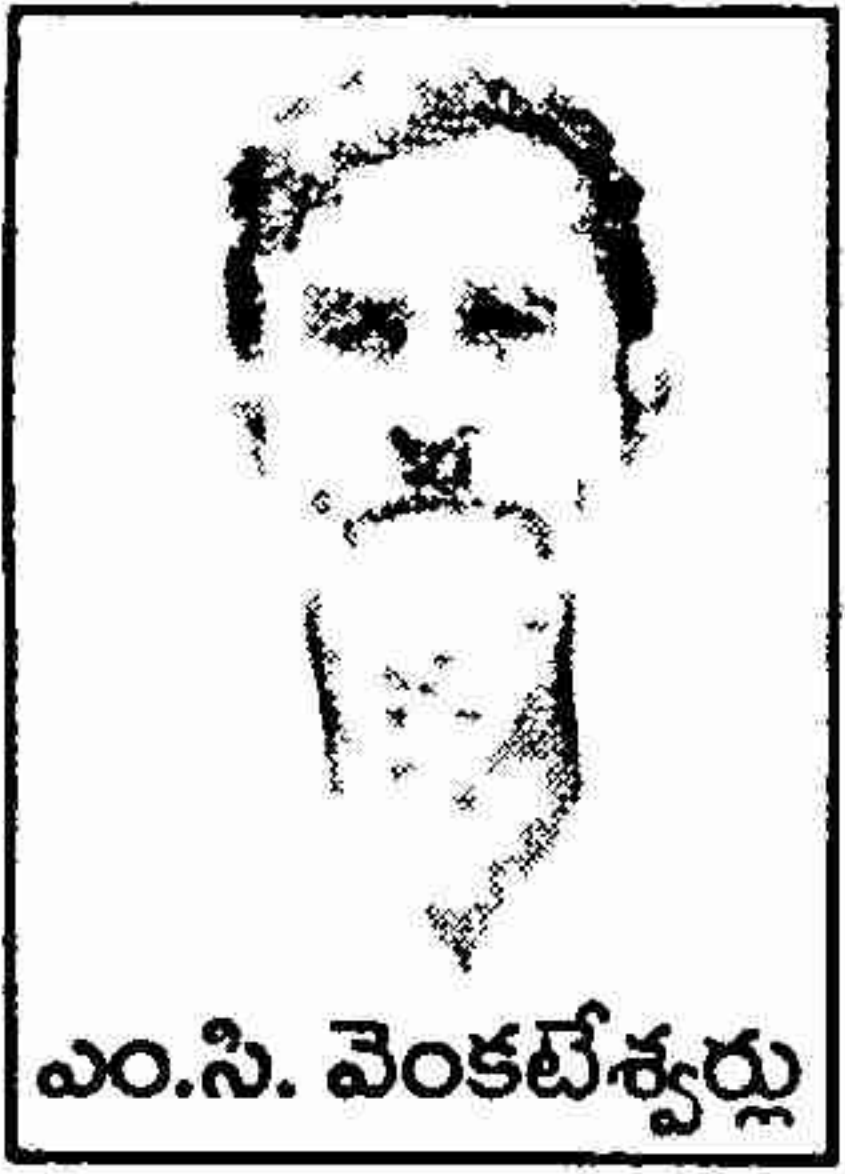
ఎరువుల ఉపయోగానికి, ఉత్పత్తికి సంబంధం లేదని పై పట్టిక తెలుపుతున్నది. వరి, గోధుమ పంటల ఉత్పత్తిలో ప్రథమ స్థానంలో నున్న చైనా, ద్వితీయ స్థానంలోనున్న భారత్ కంటే చాలా తక్కువ స్థాయిలో ఎరువులను వినియోగించింది. వరి పంటలో రెండవ స్థానంలోనున్న వియత్నాం ఈ 5 దేశాలలో అన్నిటి కంటే ఎక్కువ స్థాయిలో ఎరువులను వాడింది. వరి ఉత్పత్తిలో మూడవ స్థానంలో నున్న ఇండోనేషియా అతి తక్కువ ఎరువులను ఉపయోగించింది. అతి ఎక్కువ మోతాదులో అనగా హెక్టారుకు 138.6 కిలోల ఎరువులను వాడినా కూడా భారత్ చైనా, వియత్నాంలతో సమానంగా పంటల ఉత్పత్తిని పెంచడంలో విఫలమయింది. వ్యవసాయోత్పత్తిలో భారత్, చైనా కంటే వెనుకబడి ఉండడానికి కారణాలేమై ఉండవచ్చు? చైనా ప్రజా వ్యవసాయరంగానికి సంబంధించిన నివేదికలు కొన్ని ప్రత్యేక విషయాలను తెలుపుతున్నాయి. చైనాలో వ్యవసాయదారులకు అనుకూలమైన అనేక వ్యవసాయ విధానాలు అమలులో ఉన్నాయి. ధాన్యాలు, ప్రత్తి, నూనె గింజలు, చెరుకు మొదలగు అధిక ఉత్పత్తినిచ్చే పంటలకు ప్రాధాన్యతనిస్తారు. పచ్చిక బయళ్ళకు, పర్యావరణ పరిరక్షణ పంటలకు ప్రభుత్వం నిధులు ఇస్తుంది. ఇవే గాక చైనా అనేక రకాల వ్యవసాయాభివృద్ధి కార్యక్రమాలను అమలు చేస్తున్నది.

చైనాలో ఆహార ధాన్యేతర పంటల ప్రోత్సాహక పథకం : 1989లో ప్రారంభించబడిన ఈ పథకం ఉత్పత్తిని పెంచడానికి, గణనీయంగా సహజ వనరులను ఉపయోగించడానికి ఉద్దేశించబడింది. ఈ పథకం

మొదలయిన మొదటి 5 సం.రాలలో శాస్త్ర, సాంకేతికాభివృద్ధికి 1,405 కోట్ల యువాన్లు అనగా రూ. 12,290 కోట్లు ఖర్చు పెట్టారు. 1997 నాటికి దాదాపు అన్ని ఉత్పత్తులు 10% పెరిగాయి. ఈ పథకం ఎక్కువగా ఆహారధాన్యేతర పంటలపై దృష్టి కేంద్రీకరించింది. భారత్లో ప్రాథమిక ఆహార పంటలయిన వరి, గోధుమ ఉత్పత్తి పై అధికంగా ఆధారపడుతున్నారు.

చైనాలో బీడు భూములను పచ్చిక బయళ్ళుగా మార్చడం : చైనా అభివృద్ధికి ఇది అత్యంత ప్రాముఖ్యత గలిగిన కార్యక్రమం. 931.9 కోట్ల యువాన్ల (రూ. 8,152 కోట్ల) నికర నిధితో దీన్ని ప్రారంభించారు. 750 ఎకరాల బీడుభూములను పచ్చిక బయళ్ళుగా మార్చారు. చైనా 'సమిష్టి జల నిర్వహణ' కార్యక్రమాన్ని కూడా మొదలు పెట్టింది. ఈ పథకం లో గ్రామస్థులు ఒక మేనేజర్ ను నియమిస్తారు. ఆయన స్థానిక ప్రభుత్వాల ఆదేశాల మేరకు స్వతంత్రంగా, ప్రత్యక్ష కార్యాచరణలో నీటి నియంత్రణ, నిర్వహణ కార్యక్రమాలు అమలు చేస్తారు. రైతుల నుండి జల వినియోగ రుసుమును వసూలు చేస్తారు.

చైనాలో వ్యవసాయ సంక్షేమ పథకాలు : 2012-13 ఆర్థిక సంవత్సరానికి బడ్జెట్లో భారత దేశం వ్యవసాయానికి కేటాయించిన మొత్తం రూ. 27,931 లు. ఇవి కేటాయింపులే. ఖర్చు చేసిన సొమ్ము కాదు. అదే కాలానికి చైనా వ్యవసాయోత్పత్తులపై రూ. 9,13,398లు ఖర్చు పెట్టింది. వ్యవసాయాభివృద్ధిని పెంచడానికి చిన్న జలాశయాలు నిర్మించారు. వ్యవసాయ క్షేత్రాల నీటి పారుదల సౌకర్యాలను మెరుగుపరిచారు. వ్యవసాయానికి గాక గ్రామీణాభివృద్ధికి, వ్యవసాయ దారుల జీవనోపాధి మెరుగుదలకు చైనా కృషి చేసింది. ఈ కార్యక్రమాల వలన గ్రామీణ, పట్టణ ప్రాంతాల మధ్య సంపద పరిస్థితుల్లో వ్యత్యాసాలు తగ్గిపోయాయి. మరుసటి సం.రానికి వ్యవసాయ పథకాలకు, రైతు సంక్షేమానికి 21.3% పెంచి 1.04 ట్రిలియన్ యువాన్లు (దాదాపు 11 లక్షల కోట్ల రూపాయలు) కేటాయిస్తామని ఆర్థిక మంత్రి జి జురేన్ అన్నారు. వ్యవసాయ సంబంధ కార్యక్రమాలకు రాయితీలతో రుణాలను ఇమ్మని కేంద్ర ప్రభుత్వం చైనా ఆర్థిక సంస్థలను ఆదేశించింది. రైతులకు పండుల పెంపకం మొదలయిన పశు పోషణ కోసం స్థానిక ప్రభుత్వాలు రాయితీలతో కూడిన ఆర్థిక సహాయ పథకాలను అమలు చేశాయి. వరి, గోధుమ పంటలకు కనీస మద్దతు ధరలను పెంచారు. ఫలితంగా రైతుల ఆదాయం గణనీయంగా పెరిగింది. గ్రామీణ ప్రాంతాలలో పేద రైతుల సహాయం కోసం 22,700 కోట్ల యువాన్ల నిధులను కేటాయించారు. పేదరిక నిర్మూలన, ఉపశమనాలను వేగవంతం చేయడానికి ప్రభుత్వం అనేక విధానాలను చేపట్టింది. ఒక ఉదాహరణ - 2010లో పేదరిక ప్రామాణిక ఆదాయం 1,274 యువాన్లుగా ఉండేది. 2013లో దీన్ని 80% పెంచి 2,300 యువాన్లుగా మార్చారు. మన దేశంలో పేదరికం తగ్గిందని నిరూపించుకోవడానికి పేదరిక ఆదాయ రేఖను తగ్గించింది ప్రభుత్వం. 2008లో ప్రపంచ బ్యాంకు రోజుకు 1.25 డాలర్ ఆదాయాన్ని దారిద్ర్య రేఖ గా నిర్ణయించింది. ఇప్పుడు చైనా దారిద్ర్య రేఖ ఈ అంతర్జాతీయ

ఎం.సి. వెంకటేశ్వర్లు

రైతన్నల బాధలు పట్టని పాలకులు

దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వ్యవసాయం ఇంజనులాంటిది. జాతీయాదాయంలో మూడవ స్థానానికి దిగజారినా ఈనాటికీ నూటికి 60 మందికి పైగా వ్యవసాయ రంగంపైనే ఆధారపడుతున్నారు. కాని పాలకుల నిర్లక్ష్యం, ప్రకృతి ప్రతాపానికి వ్యవసాయరంగం రోజురోజుకు సంక్షోభంలో కూరుకు పోతున్నది. వానొచ్చినా, వరదొచ్చినా, కరువొచ్చినా, కాటకం వచ్చినా మొదటగా బలైయేది రైతులు, వ్యవసాయకూలీలు. మరోప్రక్క వ్యవసాయంలో పెట్టుబడిదారీ విధానాలు వచ్చి ఖర్చులు ఊహించనంతగా పెరిగిపోయాయి. దాంతో అప్పులు పెరిగి, పండించిన పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలు రాక, అవమానాలు తట్టుకోలేక రైతులు బలవన్మరణాలకు పాల్పడుతున్నారు. ఎన్.ఎస్.ఎస్. ఓ నివేదిక ప్రకారం డిశంబరు నాటికి తెలంగాణలో 89 శాతం మంది రైతులు అప్పల్లో కూరుకు పోయారు. దేశం మొత్తంగా 52 శాతం మంది అప్పల్లో ఉన్నారు. ఎ.పి. లో 93 శాతం రైతులదీ అదే దుస్థితి.

ఈ సంక్షోభ నివారణకు స్వామినాథన్, జయతీఘోష కమిషన్లు అనేక సిఫార్సులు జేశాయి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఖర్చుకు 50 శాతం

కలిపి కనీస మద్దతు ధరనివ్వాలని, శాస్త్ర పరిశోధనకు తగిన నిధులు కేటాయించాలని, విపత్తుల నిధిని ఏర్పాటు చేయాలని, భీమా సౌకర్యాలను ప్రజలకు తెలియచేయాలని తదితర సూచనలు జేశారు.

కాని అధికారంలో ఉన్న ప్రభుత్వాలు ఏమాత్రం పట్టించుకోవడం లేదన్నది నగ్నసత్యం. 2014 పార్లమెంట్ ఎన్నికల్లో అధికారంలోకి వచ్చిన మోదీ గత పాలకుల మాదిరే దేశానికి వెన్నుముక రైతన్న, రైతన్నల ఆత్మహత్యలు లేని పాలన అందిస్తా, రైతుల ఉత్పత్తి ఖర్చులకు అదనంగా 50 శాతం కలిపి మద్దతు ధర కల్పిస్తానని అనేక వాగ్దానాలు జేశాడు. కాని రెండు సంవత్సరాల పాలనలో ఏ ఒక్క వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చలేదన్నది వాస్తవం.

రైతుల పంటలకు భీమాపాలసీని గతం కంటే మెరుగైన చట్టాన్ని తెచ్చిన మాట వాస్తవం. అదే విధంగా భూసార పరీక్ష కార్డులు కొంతమేర రైతులకు ఉపయోగకరంగా ఉంటాయి. కాని ఇవి అరకొర చర్యలు, ఉపశమన చర్యలు మాత్రమే. ఇది వ్యవసాయరంగం ఎదుర్కొంటున్న సంక్షోభాన్ని రూపమాపబోవు. ఉదాహరణకు రైతులపంటకు గిట్టుబాటు ధర. ఉత్పత్తి ఖర్చులకు 50 శాతం అదనం ఇస్తే తప్ప గిట్టు బాటు కాదు. ఇటీవల వ్యవసాయ శాస్త్రజ్ఞులు

రేఖకు దాదాపు సమానమయింది.

భారత దేశ వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడమెలా? : భారత దేశంలో వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడానికి సర్వసాధారణంగా సాగునీటి సౌకర్యాలు, సమర్థవంతమైన ఎరువుల వినియోగం, రైతుల విద్యాస్థాయిని పెంచడం, భూసార నిర్వహణ, మేలు రకం విత్తనాలు అత్యవసరమని వ్యవసాయ నిపుణులు నిర్ధారించారు. పర్యావరణ పరిరక్షణకు ప్రాధాన్యతనివ్వాలి. అడవుల రక్షణ, చెట్ల పెంపకం ఉద్యమంగా చేపట్టాలి. భూగర్భ జల వనరుల అభివృద్ధి పథకాలను యుద్ధ ప్రాతిపదికన అమలుచేయాలి. ఈ విషయాలలో ప్రభుత్వాలే గాక ప్రజలు, రైతులు కూడా తమ వంతు కర్తవ్యాన్ని నిర్వహించాలి. ప్రభుత్వాలు ప్రపంచీకరణ ఉచ్చు నుండి వ్యవసాయాన్ని బయటకు లాగాలి. అంతర్జాతీయ బహుళజాతి సంస్థల ప్రమేయాన్ని తగ్గించాలి. అవి మనకు అనవసర రసాయన ఎరువుల వినియోగ సంస్కృతిని పెంచాయి. విత్తనాలను కబ్జా చేసి పెత్తనం చేస్తున్నాయి. అవసరమైతే అంతర్జాతీయ వేదికల ద్వారా ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ పెత్తనాన్ని సవాలు చేయాలి. సేంద్రీయ వ్యవసాయాన్ని ప్రభుత్వాలు ప్రోత్సహించాలి. వ్యవసాయదారులు అనుసరించాలి. ప్రభుత్వ వ్యవసాయ క్షేత్రాల సిబ్బందిని, సౌకర్యాలను, నిధులను పెంచాలి. పరిశోధన, అభివృద్ధి పథకాలను ప్రోత్సహించాలి. బడ్జెట్లో వ్యవసాయ కేటాయింపులు పెంచాలి. అప్పుడే భూసార పరిరక్షణతో సహా అనే కాంశాలపై ఈ క్షేత్రాలు వ్యవసాయదారులను చైతన్య పరచగలవు.

రైతులు తమ సాధారణ విద్యాస్థాయిని, ప్రాపంచిక అవగాహనను, శాస్త్రీయ దృక్పథాన్ని పెంచుకోవాలి. ఈ ప్రక్రియలో ప్రజాచైతన్య వేదికల సహాయ, సహకారాలను తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వాలు చిత్తశుద్ధితో రైతు సంక్షేమపథకాలను, విధానాలను రూపొందించి అమలు చేయాలి. చెప్పడానికి బాగానే ఉంది. ప్రపంచీకరణ మాయాజాలంలో ఇరుక్కొని ఆర్థిక సరళీకరణ విధానాలను వేగవంతంగా అమలు చేస్తున్న ప్రభుత్వాలు రైతులను ఆదుకుంటాయా? అమెరికాను ఆదర్శంగా తీసుకొని గుడ్డిగా అనుసరిస్తున్న నేపథ్యంలో బహుళజాతి సంస్థలను కాదనగలవా? సహజసిద్ధంగా ప్రజలకు చెందవలసిన వ్యవసాయ ఆవిష్కరణలపై కూడా పేటెంట్ల పోటును పెంచిన వర్గాలు అంతటి ఆర్థిక లాభాలను వదులుకుంటాయా? వ్యవసాయంలో సబ్సిడీల సహాయాన్ని తీసేయాలన్న ప్రపంచ వాణిజ్య సంస్థ పెద్దన్న అమెరికా ఆ పని మానుకుంటుందా? పన్ను చెల్లించే వారి సంఖ్యను 5 కోట్ల నుండి 10 కోట్లకు పెంచాలని ప్రధాని అన్నారు. గుత్త పెట్టుబడి దారులకు పన్నుల రాయితీలు, ఎగవేత అవకాశాలు కొనసాగించిన మోదీ రైతులపై కొత్త పరోక్ష పన్నులు వేసే అవకాశముంది. అందుకే రైతులను, ప్రజలను మేధావులు, పౌరసంఘాలు చైతన్యపరచాలి. ప్రభుత్వ వ్యవసాయ, ప్రజా వ్యతిరేక విధానాలను నిరోధించాలి. చట్టసభలలో రైతుబాంధవుల ప్రాతినిధ్యాన్ని పెంచాలి. కేవలం వ్యవసాయ రంగం నుండే గాక అన్ని రంగాల నుండి ఉద్యమాలు నిర్మించి, పోరాటాలు నిర్వహించాలి. ✧

తెలంగాణలో వరిపంటకు అయే ఖర్చును గణించారు. క్వింటాలుకు రు. 2000 లుకు పైగా ఖర్చవుతుందని తేల్చారు. భూమి కొలు, కుటుంబ సభ్యుల శ్రమ, పెట్టుబడుల వడ్డీలు కలుపుకుంటే అదనంగా ఉంటుంది. స్వామినాథన్ సిఫార్సుల ప్రకారం క్వింటా వరి ధాన్యానికి అదనంగా 50 శాతం కలిపితే మొత్తం రు.3000 కు పైగా ఉంటుంది.

కాని మోదీ ప్రభుత్వం ఎన్నికల వాగ్దానాన్ని తుంగలో తొక్కి మద్దతు ధర ఖర్చులకు 50 శాతం అదనంగా ఇవ్వడానికి బదులుగా కేవలం రు. 60/- (4.5 శాతం) పెంచి చేతులు దులుపుకున్నది. కూలీల వేతనాలు, వ్యవసాయ ఉపకరణాల ఖర్చు, కుటుంబ సభ్యుల శ్రమను ఏమాత్రం పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా ఏ.సి గదుల్లో కూర్చోని తప్పుడులెక్కలు వేసి మద్దతు ధరను నిర్ణయించడం సిగ్గుచేటు. దీనికి ప్రధాన కారణం వరి, గోధుమ, ధాన్యాలను ప్రభుత్వం ప్రాక్యూర్ చేయాలి. కాబట్టి అదనంగా ప్రభుత్వం ఖర్చు పెట్టాలి. కేవలం ప్రభుత్వ ఖజానా ఖాళీగాకుండా ఉండటంకోసం రైతులను బలిచేస్తున్నారు. మరో ప్రక్క రైతుల ఆదాయం 2022 నాటికి రెండింతలు పెరగడానికి చర్యలు చేపడతామని ఆర్థిక మంత్రి జైట్లీ మార్చిలో జరిగిన బడ్జెట్ సమావేశాల్లో ఘనంగా చెప్పడం హాస్యాస్పదం ఎందుకంటే ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా సగటున రైతుల ఆదాయం రు.6000/- లు వస్తున్నది మరో ఆరు సంవత్సరాల్లో (2022) రు.12000/-లు వస్తుందని చెప్పడం అంకెల గారడీ. ఈ ఆరు సంవత్సరాల్లో పెరిగే ఖర్చులతో పోల్చుకుంటే నికర ఆదాయం రెండింతలుంటుందా?

మన దేశంలో పంట దిగుబడి తక్కువ, ఖర్చులు ఎక్కువ, విదేశాలతో ప్రత్యేకించి చైనాతో పోల్చుకుంటే ఈ వ్యత్యాసం కొట్టొచ్చినట్లు కనబడుతుంది. అందువలన అధిక దిగుబడికి శాస్త్ర పరిశోధనలకు ప్రాధాన్యత నివ్వవలసిన అవసరం ఉంది. మోదీ అధికారంలోకి వచ్చిన 60 రోజులకు ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ 86వ వ్యవస్థాపక దినోత్సవం జరిగింది. ఆ సందర్భంలో ఏ.సి. గదుల్లో కూర్చోని చర్చించడం కాదు. క్షేత్రస్థాయిలో పరిస్థితులను పరిగణనలోకి తీసుకొని పరిశోధనలు చేయాలని ప్రతి బొట్టుకు ఎక్కువ పంట రాబట్టాలని శాస్త్రజ్ఞులకు హితబోధలు జేశాడు. పత్రికలు పతాక శీర్షికలు పెట్టాయి. కాని ప్రధానమంత్రి హితబోధలు ప్రకటనకే పరమితమయాయి. వ్యవసాయ శాస్త్ర పరిశోధనలకు బడ్జెట్లో స్వల్పంగా నిధులు కేటాయించగా కరువు పరిస్థితులను ఎదుర్కోవడానికి దేశవాళి విత్తన పరిశోధనకు నిధులే కేటాయించలేదు. ప్రస్తుతం దేశవ్యాప్తంగా మూడవవంతు ప్రాంతం వర్షాభావంతో కరువు పరిస్థితులు నెదుర్కొంటున్నది. పంటలు పోయి, త్రాగునీరు లేక తీవ్ర దుర్భిక్షానైదుర్కొంటున్నారు. గ్రామీణ ప్రాంతంలో బ్రతకలేక పట్టణ ప్రాంతాలకు వలస పోతున్నారు. లేదా రైతులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడుతున్నారు. ఇంతటి తీవ్ర కరువు పరిస్థితులపై మే నెలలో జరిగిన పార్లమెంట్లో చర్చించడానికి ప్రభుత్వానికి

సమయం దొరకగపోగా తక్షణం చర్చించ అవసరంలేని అగస్టు హెలికాప్టర్ల కుంభకోణాలను వెలుగులోకి తెచ్చింది. రైతులపై అతి ప్రేమ ఒలకబోసే నరేంద్రమోదీగారు వారం విడిచి వారం విదేశీ పర్యటనలకు సమయం దొరుకుతుంది తప్ప కరువు ప్రాంతాల పర్యటనలకు, రైతుల దుర్భర పరిస్థితులు తెలుసుకోవడానికి సమయం చిక్కడం లేదు.

కరువు ఏర్పడినపుడు, ఇతర సందర్భాలలో ప్రభుత్వం నుండి రైతులకు వచ్చే సౌకర్యాలు కొలు రైతులకు అందడంలేదన్నది ప్రధాన ఆరోపణ. దేశంలో మమారు 25 మిలియన్ల వ్యవసాయ కుటుంబాలు కొలు భూములపై జీవిస్తున్నారు. వివిధ అధ్యయనాల ప్రకారం 35 శాతం భూమిని కొలు రైతులు సాగు చేస్తున్నారు. కాని వీళ్ళకి రక్షణ కలుగచేయటంలో గత యుపిఎ, నేటి ఎన్డిఎ ప్రభుత్వాలు వైఫల్యం చెందాయి. సాంకేతికంగా కొలుదారులు భూ యజమానులుకారు. భూ యజమానులు తమ భూములను కొలుకిచ్చినట్లు రాసియివ్వరు. ఇది చిక్కు ముడితో కూడిన సమస్య దీనికి చట్టపరమైన చర్యలు తీసుకోకపోతే కొలుదారులకు సులభ వాయిదాల్లో ఋణ సౌకర్యం దొరకదు. పంట నష్టపోయినపుడు నష్ట పరిహారంరాదు. కాబట్టి బలవన్మరణాలకు పాల్పడిన వారిలో ఎక్కువమంది కొలుదారు లుంటున్నారు.

పరపతి సౌకర్యాలపై ప్రభుత్వం ఘనంగా వేలకోట్లు ఇస్తున్నామని చెప్పినా ఆచరణ అందుకు భిన్నంగా ఉంటుంది. బ్యాంకర్లు అనేక సాంకేతిక కారణాలు చూపించి అవసరం మేర అప్పలివ్వకపోగా, లోప భూయిష్టమైన చట్టాలను అడ్డంపెట్టుకొని వ్యవసాయానికి ఉపయోగపడే ట్రాక్టర్లు తదితర ఉపకరణాలపై అత్యధిక వడ్డీ వసూలు చేస్తున్నారు. ప్రముఖ జర్నలిస్టు పి.శాయినాథ్ అధ్యయనం ప్రకారం ట్రాక్టర్లకు 15.9 శాతం వడ్డీ వసూలు చేస్తుండగా, విలాసవంతమై మెర్సిడెస్ బెంజ్ కార్లు (రు.30-70లక్షలు)కు 7 శాతం వసూలు చేస్తున్నారు. ఔరంగాబాద్లో 2010లో ఒక్కరోజులో 65 కోట్లు విలువ కలిగిన 150 బెంజ్ కార్లను స్టేట్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా ఇచ్చిన అప్పులతో కొన్నారు. బంజారా గిరిజన మహిళ హీరా భాయి ఫకిరా రాథోడ్ 2010లో రు.575000 ఎస్బిఐ నుండి ఋణం తీసుకొని ట్రాక్టర్ను కొని 15.9 శాతం వడ్డీతో నేటికి రు.9లక్షల రూపాయిలు చెల్లించిందంటే చట్టాలు ఎంత లోపభూయిష్టంగా ఉన్నాయో ఎవరికి అనుకూలంగా ఉన్నాయో స్పష్టమవుతుంది.

కేంద్ర ప్రభుత్వమైన, రాష్ట్ర ప్రభుత్వమైనా వ్యవసాయ సంక్షోభానికి శాశ్వత పరిష్కారానికి తగిన చర్యలు తీసుకోవడం లేదు. చేసే వాగ్దానాలు, బడ్జెట్ నిధులు, ప్రకటనలు కేవలం ఓట్ల రాజకీయాలలో భాగమే. కాబట్టి రైతాంగ సమస్యలపై రాజకీయేతరంగా రైతులు ఉద్యమించాలి. మొక్కవాడికి దేవుడు కూడా వరమివ్వడు. మొట్టేవాడికే వరమిస్తాడన్న సామెతను గుర్తు చేసుకొని బలమైన రైతాంగ ఉద్యమం చేపడితేనే వ్యవసాయ సమస్యలకు పరిష్కారముంటుంది. ✧

వివిధ పంటలలో విత్తనశుద్ధి - ప్రాముఖ్యత

మంచి దిగుబడులు సాధించటానికి మేలైన అధిక దిగుబడిని ఇచ్చే విత్తనాన్ని ఎంపిక చేసుకోవడంతో పాటు తెగుళ్ళు మరియు పురుగుల భారి నుండి పంటను సంరక్షించుకోవటానికి విత్తనశుద్ధి అంతే అవసరం. విత్తన శుద్ధి చేయుట ద్వారా క్రిమినంహారక మందులకు లొంగని వైరస్ తెగుళ్ళను నివారించటమే కాక వివిధ రకాల పురుగులు తెగుళ్ళ నుండి మొదటి 25-30 రోజుల వరకు పంటను కాపాడుకోవచ్చు. తద్వారా పురుగు మందులు మరియు తెగుళ్ళ మందుల పిచికారి ఖర్చులు తగ్గించుకుని మంచి ఆదాయాన్ని పొందవచ్చు.

1. విత్తనశుద్ధి వలన ఉపయోగాలు :

విత్తన శుద్ధి సులభమైనది మరియు చౌకయినది. పిచికారీ కంటే విత్తనాలను శుద్ధి చేయటం చాలా తేలిక అంతేగాక అతి తక్కువ నీరు మరియు పురుగు మరియు తెగుళ్ళ మందు సరిపోతుంది.

2. విత్తన శుద్ధి చేయటం వలన నారు దశలో ఆశించే తెగుళ్ళ భారి నుండి నేల ద్వారా సంక్రమించే కొన్ని శిలీంధ్రాల భారి నుండి పంటను రక్షించుకోవచ్చు.

3. విత్తన శుద్ధి వలన విత్తనాలపై రక్షక కవచం ఏర్పడి వ్యాధి జనకాలను ఎదుర్కోవటాన్ని.

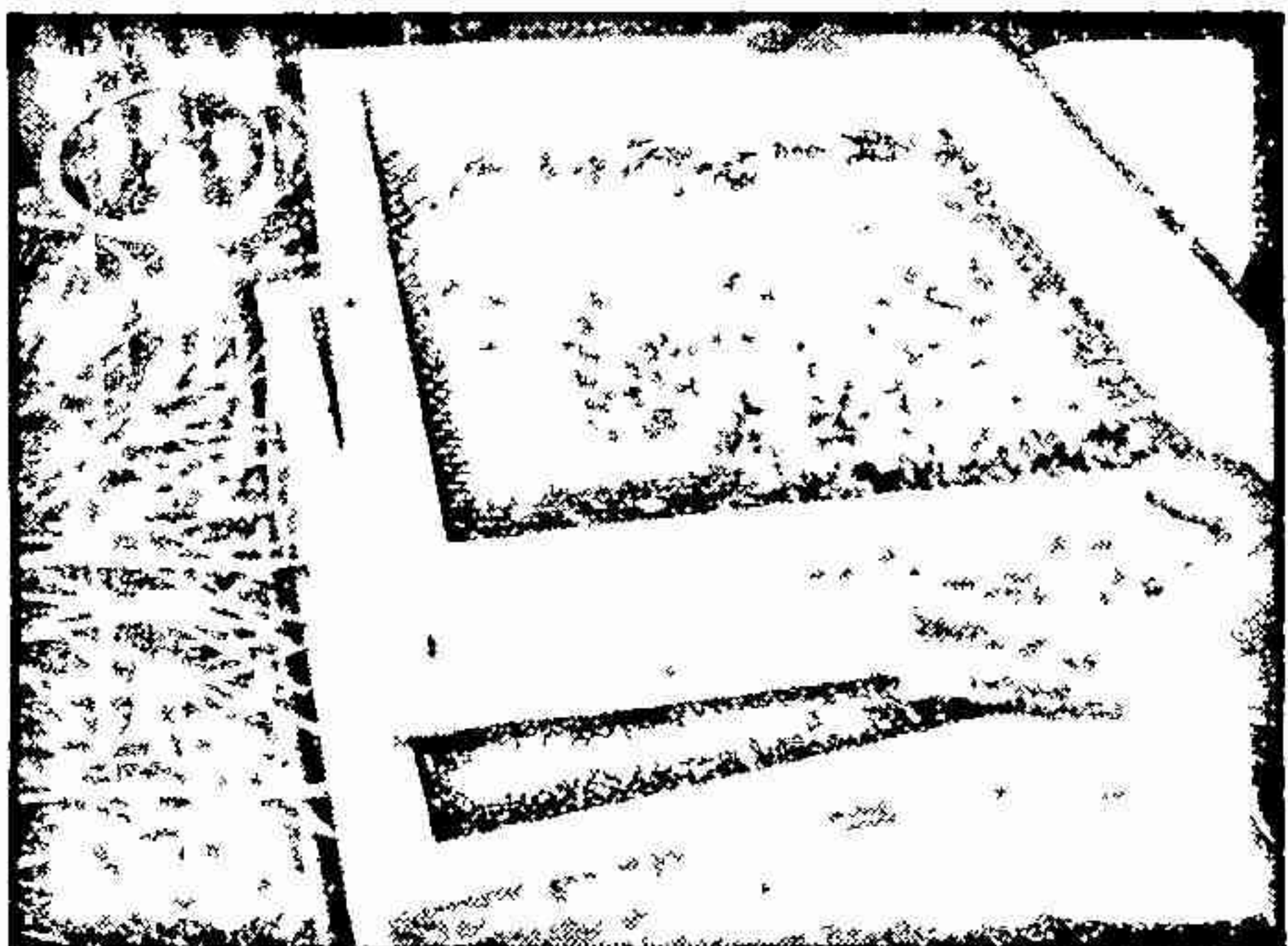
4. అంతర్వాహిక శిలీంధ్ర నాశినులు విత్తనం ద్వారా నారు మొక్కలను ఆశించే శిలీంధ్రాలను నియంత్రించడంతో పాటు గాలి ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధి జనకాల వృద్ధిని కూడా అరికడతాయి.

5. విత్తనాలను శుద్ధిచేసి రవాణా చేయటం ద్వారా తెగుళ్ళను కొత్త ప్రాంతాలలో వృద్ధి కాకుండా నివారించవచ్చు.

విత్తనశుద్ధి పద్ధతులు :

1. మెకానికల్ పద్ధతులు : విత్తనాన్ని బాగా జల్లించడం ద్వారాకాని, ఎగరపోత ద్వారా కాని, ఉప్పు ద్రావణంలో పోయ్యటం ద్వారాకాని, ఎలక్ట్రానిక్ మిషన్స్ ద్వారా గాని విత్తనాల్లోని నులిపురుగులు, బడిపెలు కాటుక తెగులు, బీజాశయాలు తొలగించవచ్చు.

2. వేడి నీటిలో (లేక) వేడిగాలిలో విత్తనశుద్ధి : వేడి నీటిలో ఉంచడం ద్వారా గాని, వేడి గాలిని పంపడం ద్వారా విత్తనాల్లో ఉండే తెగుళ్ళను నివారించవచ్చు.

3. రసాయన మందులలో విత్తన శుద్ధి

(ఎ) పొడి విత్తన శుద్ధి

(బి) మందు ద్రావణంలో విత్తనాన్ని నానబెట్టుట

డా॥ ఓ. శారద, శ్రీ.జి. రమేష్ మరియు

డా॥ జి.శివన్నారాయణ, ఏరుపాక కేంద్రం, ఒంగోలు.

(సి) విత్తే డబ్బాల ద్వారా

(ఇ) ప్యూమిగేషన్

4. సూక్ష్మజీవులను ఉపయోగించి ముఖ్య పంటలలో విత్తన శుద్ధి

1. వరి : ఒక కిలో విత్తనాలను 1 గ్రా. కార్బండిజిమ్ కలిపిన లీటరు మందు నీటిలో ఒక రోజు నానబెట్టి మండెకట్టి విత్తుకోవటం ద్వారా పొడ తెగులు, అగ్గితెగుళ్ళు, గోధుమ రంగు మచ్చ తెగుళ్ళను నివారించవచ్చు.

2. జొన్న : కిలో విత్తనానికి 3 గ్రాముల థైరామ్ లేక కాప్టాన్ కలిపి విత్తన శుద్ధి చేస్తే ఆకు ఎండు, తేనెబంక, కాటుక తెగులు, ఆకుమచ్చ తెగుళ్ళను నివారించవచ్చు.

మొక్కజొన్న : కిలో విత్తనానికి 4 గ్రా, థైరామ్ లేక కాప్టాను కలిపి శుద్ధి చేయటం వలన వేరుకుళ్ళు, కాండం కుళ్ళు మరియు తుప్పు తెగుళ్ళ భారి నుండి కాపాడవచ్చు.

4. కంది: కిలో విత్తనానికి 8 గ్రా ట్రైకోడెర్మావిరిడి మందుతో విత్తనశుద్ధి చేసుకొని ఎండు తెగులు నివారించవచ్చు.

5. సత్తి : కిలో విత్తనానికి 1 మి.లీ గాఢ గంధకామ్లంతో శుద్ధి చేసి మంచి నీటిలో బాగా కడగటంవలన విత్తనానికి ఉండే పీచు పోవటమేకాక ఆంత్రక్సోస్, వడలు తెగులు, బాక్టీరియా ఆకుమచ్చ తెగులు అదుపులో ఉంటాయి. ఈ విధంగా వేరుచేసిన విత్తనాన్ని కార్బండిజిమ్ 2 గ్రా లేక మాంకోజెబ్ 3 గ్రా లేక థైరాం 3 గ్రాములతో శుద్ధిచేస్తే వేరుకుళ్ళు, నల్లమచ్చ తెగుళ్ళు తగ్గుతాయి.

6. వేరుశనగ : కిలో విత్తనానికి 3 గ్రా మాంకోజెబ్ లేదా 1 గ్రా. కార్బండిజిమ్ లేదా 10 గ్రా॥ ట్రైకోడెర్మా విరిడితో విత్తనశుద్ధి చేసుకోవటం వల్ల కాండం కుళ్ళు, కుళ్ళు తెగులు నివారించవచ్చు. వేరు పురుగు ఎక్కువగా ఉన్న ప్రాంతాల్లో ప్రతికేజి విత్తనానికి 65 మి.లీ. క్లోరిపైరిఫాస్ 2 మి.లీ ఇమిడార్లోపెడ్ కలిపి విత్తన శుద్ధి చేసుకోవాలి.

విత్తనశుద్ధిలో తీసుకోవాలసిన జాగ్రత్తలు :

విత్తన శుద్ధికి సరైన మందులు ఎంపిక చేసుకోవాలి.

విత్తనంలో తేమశాతం ఎక్కువగా లేకుండా చూసుకోవాలి

సరైన మోతాదులో మందులు వాడాలి.

విత్తనం పై పొర ఊడిపోకుండా చూసుకోవాలి.

విత్తన శుద్ధి చేసి విత్తనాలను పశువుల దాణాగా వాడకూడదు.

వేరుశనగ పప్పుధాన్యాల విత్తనాల్ని ముందుగా విత్తనశుద్ధి చేసి తర్వాత రైజోబియా కల్చర్ పట్టించాలి.

సమగ్ర సస్యరక్షణలో ఎరపంటల సాగు ప్రత్యేకత

వివిధ వ్యవసాయ పంటలు సాగు చేయునపుడు, విచక్షణా రహితంగా పురుగు మందులు పిచికారి చేయు నపుడు మేలు చేసే పరాన్న జీవులు మరియు బదనికలు చనిపోవుచున్నది. దీనిని నివారించడానికి వ్యవసాయ పంట మొక్కలపై పురుగులను నివారించడానికి ఎరపంటల సాగు చేయాలి.

పచ్చి మొక్కలపై ఆశించు పురుగులను నివారించ డానికి కొన్ని మెలకువలు పాటించినపుడు పురుగుల ఉధృతిని తగ్గించవచ్చును. ఆచరించవలసిన పద్ధతులలో ముఖ్యమైనవి

1. లింగాకర్షణ ఎరలు
2. పసుపు పచ్చని ఎరలు
3. దీపపు ఎరలు మరియు
4. ఎరపంటల సాగు చేయడం

లింగాకర్షణ ఎరలు : మగ పురుగులను ఆకర్షించడానికి లింగాకర్షక రసాయనాలు లేదా ఫెరమోన్లు ఉపయోగించాలి. ఫెరమోన్ ఎరలను ప్రతి హెక్టారుకు 10 నుండి 12 అమర్చినపుడు మగ పురుగులు ఆకర్షింపబడతాయి. ప్రతి దినం ఎరల నుండి వీటిని తొలగించి నాశనం చేయాలి.

ఫెరమోన్లను ఉపయోగించడం వలన మగపురుగుల ఉనికిని ఎప్పటికప్పుడు తెలుసుకోవచ్చును.

ఎరలో పడిన మగపురుగుల సంఖ్య ద్వారా పురుగుల ఉధృతిని అంచనా వేయవచ్చును.

పసుపు పచ్చని ఎరలు : చిన్న ఇనుప రేకుకు లేదా పళ్లెనికి పసుపు రంగు వేయాలి. దానికి పైపూతగా అముదం లేదా జిగురు రాయాలి. ఇటువంటి పసుపురంగు పరికరాలను ఎకరానికి 4 నుండి 6 అమర్చుకోవాలి. దీనివలన తెల్ల దోమలు పసుపు రంగుకు ఆకర్షింపబడతాయి. దానికి అతుక్కుని పోతాయి. ఈ విధంగా అతుక్కున్న పురుగులను నియంత్రించే పరికరాలను ఎక్కువగా వాణిజ్య పంటలైన ప్రత్తి, మిరప వంటి పంటలపై ఉపయోగించ వచ్చును.

దీపపు ఎరలు : రాత్రి సమయంలో పొలం గట్లపై అక్కడక్కడ మంటలు వేయడం వలన పురుగులు ఆకర్షింపబడతాయి. వీటి నివారణకు దీపాలు అమర్చినపుడు వెడల్పాటి తొట్టెలో కిరోసిన్తో కలిపిన నీటిని ఉంచాలి. తెల్లవారిన తరువాత తొట్టెలో పడిన పురుగులను గమనించి పురుగుల ఉధృతిని బట్టి సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి.

మంటలకు ఆకర్షింపబడిన రెక్కల పురుగులు అయితే మంటకు ఆకర్షింపబడి చనిపోతాయి.

ఎరపంటల సాగు చేయడం : రైతుస్థాయిలో పై సూచనలు

యస్.వి.యస్. వర్మ
వ్యవసాయ సహాయ
సంచాలకులు,
నరసాపురం

చేయడానికి సమయం అందుబాటులో లేనపుడు ఎర పంటల సాగు కొంతవరకు రైతులకు ఉపయోగపడు తుంది.

ఎర పంటల వలన ఉపయోగాలు :

● వివిధ వ్యవసాయ పంట మొక్కల మధ్య ఎర పంటలు సాగు చేయడం వలన పురుగు మందుల వాడకం తక్కువగా ఉంటుంది.

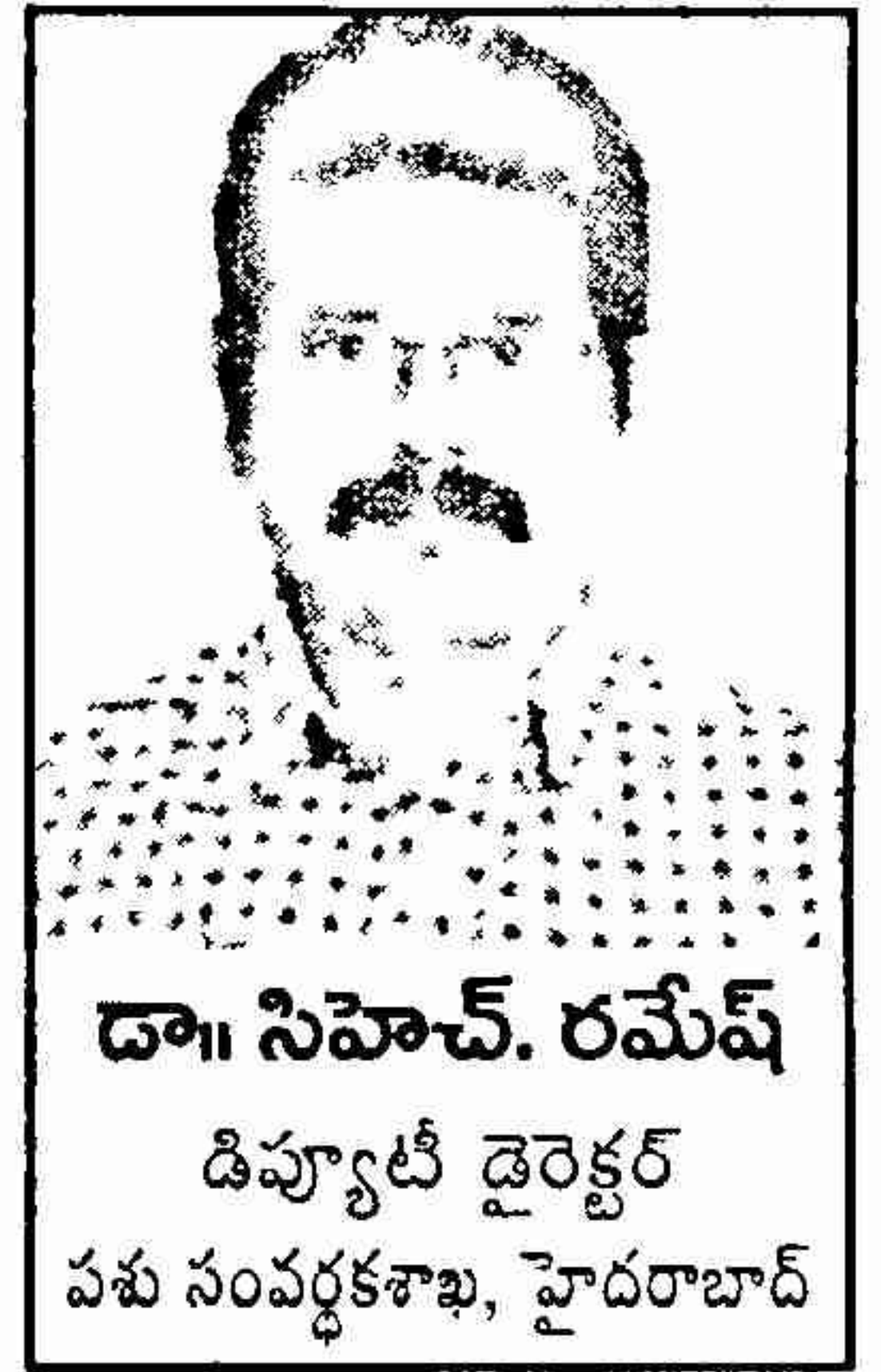
● వ్యవసాయ పంటల సాగులో పురుగు మందుల వాడకం తక్కువగా ఉన్నపుడు అవశేషాలు తక్కువగా ఉంటాయి. మార్కెట్టులో ఉత్పత్తులకు మంచి ధర వస్తుంది.

● వాతావరణ కాలుష్యం తక్కువగా ఉంటుంది. చీడపీడల ఉధృతి తక్కువగా ఉంటుంది. చీడ పురుగుల నివారణతో బాటు కీటకముల కదలిక మరియు పెరుగుదల నియంత్రించ బడుతుంది.

సాగుకు అనుకూలమైన ఎరపంటలు మెలకువలు :

- ఎరపంటలు ప్రధాన పంట చుట్టూ నాటుకోవాలి.
- ఎరపంట తక్కువ స్థలాన్ని ఆక్రమించి ప్రధాన పంటకన్నా ఆకర్షణీయంగా ఉండాలి.
- ఎరపంటలు ప్రధాన పంట కన్నా తక్కువ కాల పరిమితి కలిగి ఉండాలి.
- సాధారణ పరిస్థితులలో ఎరపంటలను అంతర పంటగా వరుసలలో నాటవలసిన పరిస్థితులలో ఉత్తర దక్షిణ దేశాలలో ప్రధాన పంటకు ప్రక్కనే విత్తుకోవాలి.
- ఎరపంటలపై చీడ పీడలను గమనించిన వెంటనే సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి.
- ప్రధాన పంటలపై వేప ఆధారిత మందులను పిచికారి చేసి ఎరపంట నుండి చీడ పీడలు ప్రధాన పంటపై రాకుండా జాగ్రత్త పడాలి.
- పొగాకు పంటలో ఎరపంటగా పప్పుశనగ విత్తిశనగ పచ్చ పురుగును నివారించవచ్చును.
- ప్రత్తిలో ఎరపంటగా బెండకూరగాయ పంటగా విత్తి శనగ పచ్చ పురుగును నివారించవచ్చును.
- ప్రొద్దు తిరుగుడు పంటలో వేరుశనగ అంతర పంటగా వరుసలలో విత్తి పచ్చ పురుగులను నివారించవచ్చును.
- మొక్క జొన్న పంటను పెసర, అలసంద, సోయాబీన్, వేరుశనగ సాగు చేసిన పొలం గట్లపై ఎర పంటగా సాగు చేసే పచ్చ పురుగులను నివారించవచ్చును.
- మొక్క జొన్న పంటను రెండు వరుసలలో విత్తడం వలన రసం పీల్చు పురుగులను ప్రధాన పంటలపై రాకుండా నివారించవచ్చును.

రైతు సేవతో అనుబంధం పెంచుకున్న 'ఇఫ్కో'

డా॥ సిహెచ్. రమేష్

డిప్యూటీ డైరెక్టర్
పశు సంవర్ధకశాఖ, హైదరాబాద్

గ్రీన్ కార్డులు రైతులకు, పశుపోషకులకు కల్పవృక్షాలు

ఒక మొబైల్ ఫోన్ కుండే సిమ్ కార్డును కేవలం 45 రూ.లకు రైతులకు అందిస్తారు. 27 సంవత్సరాలపాటు ఉచితంగా రైతులకు ఇది సాంకేతిక సమాచారం స్వీకరణకు వినియోగపడుతుంది. దేశంలో 18 రాష్ట్రాల్లో ఈ సౌకర్యం కల్పించారు. మనరాష్ట్రంలో 21 జిల్లాల్లో 8.5 లక్షల మంది రైతులకు అందుబాటులో ఉంది. ప్రతిరోజు సుమారు 2 లక్షల మంది రైతులు క్రమం తప్పకుండా వింటున్నారు.

గ్రీన్ సిమ్ కార్డు తీసుకున్న రైతులకు వ్యవసాయం, పండ్ల తోటలు, పూలతోటలు, పాడి, కోళ్ళ పరిశ్రమ, నీటి పారుదల, ఎరువులు, ఇన్సురెన్సు, బ్యాంకింగ్, గ్రామీణ వైద్యం, సహకార సంస్థలు, ప్రభుత్వ పథకాలు, మార్కెట్ ధరలు, భూసార పరిస్థితులు, పట్టుపురుగులు తదితర 16 రకాల రంగాలకు సంబంధించి సమాచారాన్ని వివిధ రూపాల్లో అందిస్తున్నారు.

ఇందులో భాగంగా ప్రతిరైతు ఫోనుకు 5 ఉచిత వాయిస్ మెసేజ్ లు ప్రతిరోజు పంపిస్తారు. ఈ మెసేజ్ లో పై రంగాలకు సంబంధించిన సమాచారం ఉంటుంది. అలాగే ఒక హెల్ప్ లైన్ నెం. (534351) ఏర్పాటు చేసి, రైతుల సందేహాలకు సమాధానాలను అందిస్తారు. అదేవిధంగా నెలకొకసారి ఫోన్ - ఇన్ - లైవ్ కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేసి, నిపుణులైన శాస్త్రజ్ఞులతో రైతుల ప్రశ్నలకు సమాధానాలు అందిస్తారు. ఒక్క మాటలో చెప్పాలంటే, నేటి కాలంలో విరివిగా వాడబడుతున్న సెల్ ఫోనును రైతులకు సమాచారాన్నందించే ఒక బంగారుగని లాగా వినియోగిస్తూ, పేదల జీవితాల్లో మార్పు

- ❖ ప్రాద్దు తిరుగుడు సాగుచేసిన పొలం గట్లపై బంతిమొక్కలు ఎరపంట సాగుకు చేసినపుడు శనగ పచ్చ పురుగులను నియంత్రించవచ్చును.
- ❖ ప్రత్తి సాగు చేసిన పొలంలో బంతిమొక్కలను ఎరపంటగా వరుసలలో నాటినపుడు శనగపచ్చ పురుగులను నియంత్రించవచ్చును.
- ❖ ప్రత్తి సాగు చేసిన పొలంలో ఆముదం మొక్కలను గట్లపై ఎరపంటగా సాగు చేసినపుడు పొగాకు లద్దె పురుగులను నివారించవచ్చును.
- ❖ కూరగాయల పంటగా క్యబేజీ సాగు చేసినపుడు అంతర పంటగా ఆవాలు వరుసలలో నాటినపుడు డైమండ్ బాకేమాతో పురుగులను నివారించవచ్చును.
- ❖ వేరుశనగ సాగుచేసిన పొలంలో ఎరపంటగా అలసంద గాని, గుమ్మడిపాదులను గాని గట్లపై ఎరపంటగా సాగుచేసినపుడు ఎర్రగ గొంగళి పురుగులను నివారించవచ్చును. ✨

తెచ్చే ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ సమాచారం స్థానిక భాషలో ఇవ్వడం వల్ల ఫలితాలు బావున్నాయి.

సమాచారాన్ని అందించడం వల్ల, రైతుల్లో విజ్ఞానం పెంపొంది, ప్రయోగ శాల నుండి క్షేత్రస్థాయిలో అమలు చేయడం వల్ల పండ్లు, పంటలు, పాల ఉత్పత్తుల ఖర్చు తగ్గింది. వ్యవసాయోత్పత్తుల నాణ్యత పెరిగింది. రైతు ఆదాయం పెరిగి, మెరుగైన జీవితం గడపడం వీలవుతుంది.

ఇఫ్కో సంస్థ అందించే ఈ సమాచారంపై ఒక సర్వే నిర్వహించగా సుమారు 70%కంటే ఎక్కువమంది ఉచిత వాయిస్ మెసేజ్ లను వింటున్నారని, సమాచారం ఉపయోగకరంగా, ఆసక్తికరంగా, ఆచరణాత్మకంగా ఉంటున్నాయని, సుమారు 50% కార్డు వాడే రైతులు ఈ సమాచారం పైనే ఆధారపడి ఉన్నారని, సమాచారం పట్ల పూర్తి నమ్మకం, విశ్వాసంతో ఉన్నారని ఫలితాలు రుజువు చేశాయి.

తమిళనాడులో 300 మంది మహిళలకు గొర్రెలు, ఆవుల పెంపకం, మహిళల హక్కులు, మహిళా ఆరోగ్యంపై మెసేజ్ ల ద్వారా సమాచారాన్ని అందించడం వల్ల, అవి ఆచరించినందున వారి ఆదాయం పెరిగింది. బ్యాంకు రుణాలు, లోన్ చెల్లింపులు పెరిగాయి. ప్రస్తుతం 5 వేల మంది మహిళా గ్రూపుల్లో చేరడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు.

ఈ విజయగాధ అంతర్జాతీయంగా ఆ మహిళా గ్రూపులకు మంచి పేరు తెచ్చిపెట్టింది.

అలాగే రాజస్థాన్, ఆంధ్రప్రదేశ్, మరీకొన్ని రాష్ట్రాల్లో పశువైద్యంపై సమాచారం అందించడం వల్ల పశు ఆరోగ్యంలో మెరుగుదల కనిపించి, పాల దిగుబడులు పెరగడం, తద్వారా వారి నికర ఆదాయం పెరగడం గమనించారు.

గ్రీన్ సిమ్ కార్డు కలిగి ఉన్న రైతుల్లో 85% మంది నెలసరి ఆదాయం రెండు, మూడు వేలకు మించనివారు. వారు ఈ సందేశాలను 2007 సం.లో 3.8% మాత్రమే వినియోగించుకునే, 2011 సం॥లో ఇది 16.4% చేరింది. దీన్ని బట్టి మొబైల్ ఫోన్లు పేదల జీవితాల్లో ఎలా మార్పు తెస్తున్నాయో ఇట్టే అర్థమవుతుంది.

ఇఫ్కో సంస్థ ఆచరిస్తున్న ఈ కార్యక్రమం చాలా బావుందని, దీనిని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా విస్తరించాలని అమెరికా అధ్యక్షుడు ఒబామా పేర్కొన్నారు.

భారత రైతాంగం సాధికారతకు తోడ్పడుతున్న ఈ వ్యవస్థ మరింత విస్తరించి, మన రాష్ట్రంలో కూడా ఎంతో మంది రైతుల జీవితంలో వెలుగు రేఖలు విరజిమ్మాలని ఆశిద్దాం. ✨

అరటి సాగు - ఒక పరిశీలన

సైన్స్ చక్రవర్తి
సి.వి. సర్వేశ్వరశర్మ

ఉభయ గోదావరి, విజయనగరం, శ్రీకాకుళం, విశాఖ జిల్లాల్లో రైతులు అరటిని ఎక్కువగా సాగుచేస్తున్నారు. ఈ అరటిలో పోషక లోపాలవల్ల మొక్కల ఎదుగుదల తగ్గి దిగుబడులు క్షీణిస్తాయి. వీటి నివారణ మార్గాలు రైతులు తెలుసుకోవలసి ఉంది. అరటిని నాటేప్పుడు తప్పనిసరిగా విత్తనశుద్ధి చేసుకోవాలి. ఎరువులు, నీటి వాడకంలో మేలైన యాజమాన్య పద్ధతులు పాటించాలి.

పొటాష్ లోపంవల్ల ఆకుల అంచులు ఎండిపోయి మొక్కలో పెరుగుదల స్తంభించి పోతుంది. ఈ లోపనివారణకు 5 గ్రాముల సల్ఫేట్ ఆఫ్ పొటాష్ లీటరు నీటిలో కలిపి మొక్కలపై పిచికారి చేయాలి. పొటాష్ ధాతు లోపం నివారణకు మొక్కకు 80 గ్రాముల వంతున మ్యూరేట్ ఆఫ్ పొటాష్ ను 40 రోజుల వ్యవధిలో నాల్గు సార్లు వేయాలి. అరటి విషయంలో జింక్ ధాతులోపం, బోరాన్ ధాతు లోపం, 'ఇనుము ధాతులోపం, మాంగనీసు ధాతులోపం కూడా ఎదురవుతూ ఉంటాయి.

జింక్ ధాతులోపం : జింక్ ధాతులోపం వల్ల అరటి ఆకుల ఈనెల వెంట తెల్లని చారలు మొదలయి ఆకులు పాలిపోయినట్లు కనిపిస్తాయి. ఆకుల అడుగుభాగం ముదురు ఊదారంగుకు మారుతుంది. దీని నివారణకు ప్రతి మొక్కకు 10 గ్రాముల జింక్ సల్ఫేట్ ను భూమిలోవేయాలి. అదే విధంగా లీటరు నీటిలో 2 గ్రాముల జింక్ సల్ఫేట్ కలిపి ఆకులపై పిచికారి చేయాలి. ఇలా పది రోజులకు కనీసం రెండుసార్లు చేయాలి.

బోరాన్ ధాతులోపం : బోరాన్ ధాతులోపంవల్ల అరటి ఆకుల ఈనెలు ఉబ్బెత్తుగా తయారయి, ఆకులు పెళుసుగా ఉంటాయి. ఆకులపై నిలువుచారలు ఏర్పడతాయి. దీని నివారణకు ఒక లీటరు నీటిలో ఒక గ్రాము బోరాక్స్ కలిపి ఆకులపై పిచికారి చేయాలి. పదిరోజులకు రెండుసార్లు చేయాలి.

ఇనుము ధాతులోపం : ఇనుము ధాతులోపం వల్ల లేత ఆకులు తెలుపు చారలతో కనిపిస్తాయి. ఈ ధాతులోపం ఎక్కువగా ఉండే లేత ఆకులు పూర్తిగా తెలుపు రంగుకు మారి క్రమ క్రమంగా

ఎండిపోతాయి. చెట్టు ఎదుగుదల తగ్గిపోతుంది. ఈ లోప నివారణకు లీటరు నీటిలో 5 గ్రాముల అన్న భేది, 2.5 గ్రాముల నిమ్మ ఉప్పు కలిపి ఆకులు పూర్తిగా తడిచేలా పిచికారి చేయాలి. పదిరోజులకు రెండుసార్లు ఇలా పిచికారి చేయాలి.

మాంగనీసు ధాతులోపం : మాంగనీసు ధాతులోపం వల్ల ముదురాకులపై స్పష్టమైన ఆకారాలులేని పసుపురంగు మచ్చలు ఏర్పడతాయి. క్రమక్రమంగా ఆకులు ఎండి పోతాయి. మొక్కల ఎదుగుదల తగ్గిపోతుంది. దీని నివారణకు లీటరు నీటిలో 2 గ్రాముల మాంగనీస్ సల్ఫేట్ కలిపి ఆకులు తడిచే విధంగా పిచికారి చేయాలి. పదిరోజులకు రెండుసార్లు పిచికారి చేయాలి.

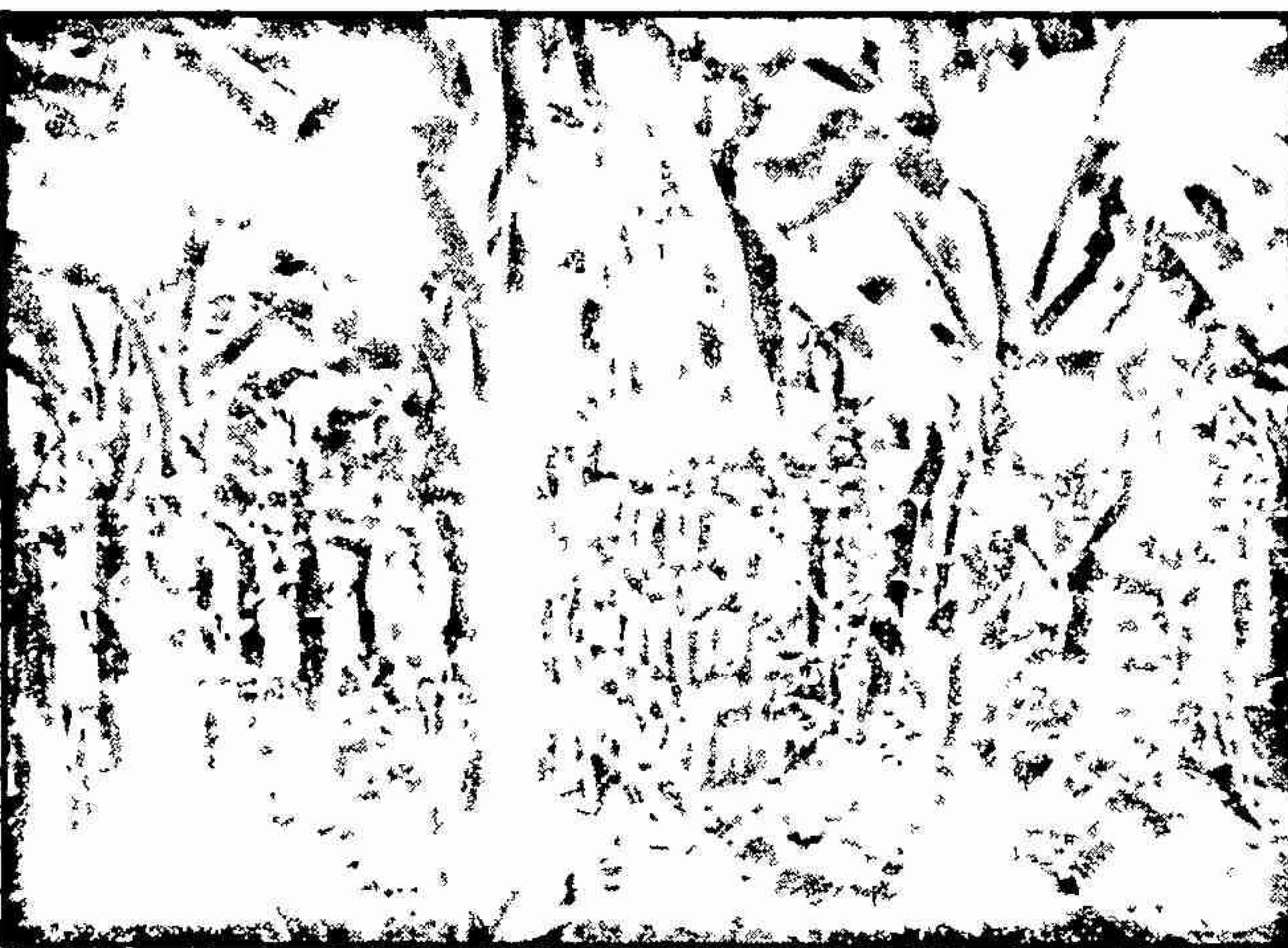
సిగట్కోక ఆకుపచ్చ తెగులు : సిగట్కోక ఆకుపచ్చ తెగులు కారణంగా అరటిలో దిగుబడి బాగా తగ్గిపోతోంది. ఈ తెగులు వర్షాకాలంలో ఎక్కువగా ఆశిస్తోంది. ఈ తెగులు కారణంగా ఆకుల పై ముందుగా చిన్న పసుపు రంగు మచ్చలు ఏర్పడతాయి. క్రమంగా ఈ మచ్చలు పెద్దవై గోధుమ రంగులోకి మారుతాయి. చివరకు ఈ మచ్చలు కలసిపోయి ఆకు ఎండిపోతుంది.

ముందు ఆకు కింది భాగంలో మొదలయిన మచ్చలు క్రమక్రమంగా ఆకుపైకి విస్తరించి ఆకులు పచ్చదనం కోల్పోయేటట్లు చేస్తాయి. అరటి చెట్టు పై తగినన్ని ఆరోగ్య వంతమైన ఆకులు లేక పోవడంవల్ల గెల సరిగా ఏర్పడదు. గెల ఏర్పడినా ఎక్కువ సంఖ్యలో హస్తాలు ఏర్పడవు. గెల పెరుగుదల స్తంభించిపోతుంది. గెల బరువు తగ్గి కొన్ని కాయలు పక్వానికి ముందే రాలిపోతాయి. పండుబారిన కాయలపై పండు ఈగ ఆశించి మరింత నష్టం కలిగేటట్లు చేస్తాయి.

కారణాలు : అరటిలో సిగట్కోక ఆకుపచ్చ తెగులుకు కారణం బూజు జాతి శిలీంధ్రాలు వ్యాప్తి చెందడం. పెద్దపచ్చ అరటి, పొట్టిపచ్చ అరటి, తెల్ల చక్కెరకేళీ రకాలు ఎక్కువగా ఈ తెగులుకు బలైపోతున్నాయి.

నివారణ మార్గాలు : ముందుగా తోటలో కలుపు లేకుండా శుభ్రంగా ఉంచుకోవాలి. నీరు నిల్వకుండా చూసుకోవాలి. సిఫార్సు చేసిన మోతాదులో నత్రజని, పొటాష్ ఎరువులు వాడాలి. అదే విధంగా వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు సూచించిన ఎడంలోనే అరటి మొక్కలను నాటుకోవాలి. తల్లి చెట్టు చుట్టూ తయారయ్యే అధికంగా వుండే పిలకలను కోసి వేయాలి. తెగులు ఎక్కువగా సోకే రకాలపై 1 లీటరు నీటిలో 2.5 గ్రాముల మాంకోజెబ్ లేదా క్లోరోథలోనిక్ 2 గ్రాముల చొప్పున కలిపి పిచికారి చేయాలి. వానాకాలంలో తెగులు వ్యాప్తి పెరుగుతుంటే 2 గ్రాముల బ్రయిడీమార్ప్ లేదా 1 మి.లీ. ప్రాపికోనజోల్ (టిల్టు) లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి.

మందుల పిచికారి సమయంలో తప్పని సరిగా లీటరు నీటికి ఒక మిల్లీ లీటరు శాండ్విట్ లేదా టీపాల్ లేదా 0.5 మి.లీ. అప్పా -

80 లేదా ఒక మి.లీ. ఇండిట్రాన్ లాంటి జిగురు పదార్థాన్ని కలపాలి. దీనివల్ల మందు ఆకులకు పట్టుకుని ఎక్కువ కాలం పనిచేస్తుంది.

చీడ, పీడల నివారణ : అరటిని ఆశించి నష్టపరచే చీడ, పీడల నివారణకు సకాలంలో సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టాలి.

నులిపురుగుల : వీటి నివారణకు ఒక్కో మొక్కకు 25-40 గ్రా. కార్బో ఫ్యూరాన్ గుళికలు దుంపకు దగ్గరగా మట్టిలో వేసి నీరుపెట్టాలి. గెల వేసిన తరువాత వీటిని వాడకూడదు.

దుంప పుచ్చు : ఈ చీడ నివారణకు ఒక్కో మొక్కకు 25 గ్రాముల కార్బోఫ్యూరాన్ గుళికలు వేయాలి.

బ్యాక్టీరియా దుంపకుళ్ళు : తెల్ల చక్కెరకేళి, పెద్ద పచ్చ, పొట్టి పచ్చ అరటి రకాల్లో ఇది ఎక్కువగా వస్తుంది. దీనివలన నేలకు దగ్గరగా కాండం పై పగుళ్ళు ఏర్పడి, దుంపకుళ్ళి దుర్వాసన వస్తుంది. దీని నివారణకు తెగులు సోకిన మొక్కలను తవ్వి తీసి తగులబెట్టాలి.

ఒక లీటరు నీటిలో 25 గ్రాముల బ్లీచింగ్ పౌడరు కలిపిన ద్రావణాన్ని దుంపతవ్వి తీసిన ప్రాంతంలో పోసి పూర్తిగా తడపాలి. వరి, చెరుకుతో పంట మార్పిడి చేయాలి.

వెర్రితల, గొడ్డు తెగులు : ఈ వైరస్ తెగుళ్ళను వ్యాప్తి చేసే పేను బంక, పిండి పురుగుల నివారణకు డైమిథోయేట్ లేదా మిథైల్ డెమటాన్ 2 మి.లీ.లను లీటరు నీటిలో కలిపి ఆ ద్రావణాన్ని చల్లాలి.

ఎరువుల యాజమాన్యం : అరటి తోటలో ఎరువు వేయడంలో మెలుకువలు పాటిస్తే మంచి దిగుబడులు సాధించగలుగుతారు. అరటి పిలకలు నాటే ముందు గొయ్యి తవ్వి న మట్టిలో 300 గ్రాముల

సూపర్ ఫాస్ఫేట్ను కలిపి వేయాలి. ఇది 50 గ్రా. భాస్వరంతో సమానం. భాస్వరం ఎరువును డిఎపి రూపంలో కూడా అందివ్వవచ్చు. కాకపోతే సూటిగా ఎరువులను వాడడంవల్ల పంటకు పోషకాలు విరివిగా లభిస్తాయి.

మొక్కకు నత్రజని, పొటాష్ ఎరువులు 200 గ్రాముల చొప్పున ఇవ్వాలి. వీటిని ఒకేసారి కాకుండా నాల్గు సమభాగాలుగా చేసి వేసుకోవాలి. కొంతమంది రైతులు పొటాష్ ఎరువును తక్కువగాను, మరికొంతమంది అసలు వేయకుండా సేద్యం చేస్తున్నారు. దీనివలన ఎరువుల సమతుల్యం దెబ్బతిని ఆశించిన మేర దిగుబడులురావు.

సారవంతమైన నేలల్లో కర్పూర చక్కెర కేళి, పచ్చ అరటి రకాలు నాటిన 40, 80, 120, 170 రోజులకు నాల్గు మోతాదులుగా నత్రజని, పొటాష్ ఎరువులను ఒక్కోక్క మోతాదుకు 50 గ్రా. చొప్పున వేసుకోవాలి. తెల్ల చక్కెరకేళి అరటికి 5 మోతాదులుగా మోతాదుకు 50 గ్రా. చొప్పున 250 గ్రాములను ఒక్కోక్క మొక్కకు 35, 70, 105, 175 రోజులకు వేయాలి.

ఎర్ర గరప నేలలో పండించే కర్పూర చక్కెరకేళి, పెద్ద పొట్టి పచ్చ అరటి రకాలను నత్రజని, పొటాష్ ఎరువులు 6 మోతాదుల్లో మోతాదుకు 50 గ్రా. చొప్పున ఒక్కోక్క మొక్కకు మొత్తం 300 గ్రా. వేయాలి. ఈ ఎరువులను అరటి మొక్కకు రెండు వైపులా 30 నుంచి 40 సెం.మీ. ఎడంగా 10 సెం.మీ. లోతు తీసిన గుంతల్లో ఎరువులను వేసి కప్పి తేలికపాటి తడులు పెట్టాలి. ఎక్కువగా నీరు పెడితే ఎరువు నీటిలో కరిగి భూమి లోపలి పొరల్లోకి ఇంకిపోతుంది. ✧

గురక వ్యాధి

పిట్టముడుచు నాగేశ్వరరావు, విశ్రాంత పశుగణ పర్యవేక్షకుడు

ఇది బ్యాక్టీరియా వల్ల సంక్రమించే అంటువ్యాధి ఇది. ఆవులు ఎడ్లు, గేదెలు, అన్ని రకాల జంతువులలో వస్తుంది. అందులో గేదెలకు ఎక్కువగా సోకుతుంది. మేకలు, గొర్రెలు, పందులుకు కూడా ఈ వ్యాధి సోకుతుంది. తొలకరి వర్షాలు కురవగానే పెరిగే గడ్డి తిని పశువులకు ఈ వ్యాధి వస్తుంది. అంటే ఆ గడ్డివల్ల అని కాదు గడ్డి కొంచెం పెరగటం వల్ల పశువు ఆ గడ్డిని తినడానికి నోటికి రాక అక్కడ ఉన్న మట్టితో సహా తినటం వల్ల ఆ మట్టిలో ఉన్న బ్యాక్టీరియా వర్షం వల్ల ఉధృతి అయి పశువు శరీరంలోకి తినే మేత మట్టిద్వారా ప్రవేశిస్తుంది. ఈ వ్యాధి సోకిన పశువులకు వారం రోజుల తరువాత వ్యాధి బయట పడుతుంది.

లక్షణాలు : అధిక జ్వరం 104 డిగ్రీల నుండి 106 డిగ్రీల వరకు ఉంటుంది. మేత మేయదు. నెమరు పెట్టదు. నీరు త్రాగదు. పశువు అస్థిమితంగా ఉంటుంది. నోటిలో నుండి చొంగలు కారతాయి. విరోచనాలు కూడా అవుతాయి. పశువు యొక్క ఊపిరితిత్తులు పెరుగుతాయి. అవి శ్వాస కోశానికి అడ్డుగా వస్తాయి. దానివల్ల శ్వాస తీసుకోవడం కష్టంగా ఉంటుంది. పశువు పడిపోతుంది. ఊపిరితిత్తులు

ఉబ్బటం వల్ల మెదడు దగ్గర వాపు వస్తుంది. ఆ వాపు చాలా త్వరగా పెరుగుతుంది. దాని వల్ల శ్వాస తీసుకోవటం కష్టంగా ఉంటుంది. గురక వస్తుంది. గురక వచ్చిన తరువాత పశువు నాలిక బయటకు వేసి చనిపోతుంది. వ్యాధిసోకిన 12 నుండి 24 గంటలలోపు పశువు చనిపోతుంది. కొన్ని సమయాలలో 2 లేక 3 రోజుల కూడా బ్రతికి ఉండవచ్చు. ఈ వ్యాధి ఒక పశువునుండి ఇంకో పశువుకు సోకుతుంది. చికిత్స :

1. లెకసిన్ 200 : ఈ వ్యాధికి ఇది ముఖ్య ఔషధం. వ్యాధి సోకగానే గుర్తించి ఒక డోసు యివ్వాలి. కొంచెం తగ్గుతున్న యెడల గంట తరువాత 1 యం. ఒక డోసు వాడాలి.
2. ఎఫినేషియా : వ్యాధి తగిలినప్పటి నుండి ప్రతి గంట ఒక డోసు చొప్పున వాడాలి.
3. లైకోపోడియా 200 : వాపు కుడివైపు ప్రారంభించి ఎడమవైపుకు వెళితే లేదా కుడి పక్క ఎక్కువగా ఉన్న సమయంలో వాడాలి.
4. ఎకోనైట్ 200 : వ్యాధి సోకగానే ఒక డోసు ఇవ్వాలి.
5. ఆర్సెనిక్ ఆల్బం 200 : జర్వం బాగా వున్నప్పుడు వాడాలి.
6. బెల్ల డోనా 200 : పశువు నిస్త్రాణగా వుండి క్రింద పడి కొట్టుకున్నప్పుడు వాడాలి. వీటితో పాటు పెర్రంపాస్ 6x10 మాత్రలు ప్రతి అరగంటకు ఒకసారి వాడాలి.
7. బ్రోమియం 30 : కూడా పనిచేస్తుంది.

నివారణ : ఈ వ్యాధి సోకముందే గ్రామంలో వ్యాధి నివారణ కొరకు అన్ని పశువులకు వ్యాక్సిన్ వేయించాలి. ఇది ఆలోపతి మందు ఇది ప్రభుత్వం వద్ద మరియు దుఖాణాలలో దొరుకుతుంది. ✧

మొలక గడ్డి పెంపకము (Hydropohincs Fodder)

చ పాడికి ఆధారం పచ్చిమేత, సాంప్రదాయ పద్ధతిలో పశుగ్రాసం సాగు చేయాలంటే నీటి వనతి గల భూమి అవసరం.

చ పాడి పశువుల పోషణకు పశుగ్రాసం లభ్యత ఏడాది పొడవునా అవసరం.

చ కరువులో సుదూర ప్రాంతాల నుండి ఎండుమేత రవాణా చేసుకొనే కంటే రైతులు తమ పశుగ్రాస అవసరాలను ఈ పద్ధతి ద్వారా తీర్చుకొనుటకు వీలౌతుంది.

ఈ పద్ధతిలో భూవనతి లేకుండానే అతి తక్కువ నీటి వినియోగంతో ప్రతిరోజు తక్కువ ఖర్చుతో పచ్చిమేత సాగు చేసి పాడి పశువులకు / గొర్రెలకు అందించవచ్చు.

కాబట్టి పచ్చిమేతకు ప్రత్యామ్నాయంగా మొలకగడ్డి (Hydropohincs Fodder) ని తక్కువ ఖర్చుతో తయారు చేసుకొంటే పాడి పరిశ్రమ లాభదాయకంగా ఉంటుంది.

షెడ్యూ నిర్మాణం :

చ 5 పాడి పశువులకు అవసరమయ్యే మొలక గడ్డిని ప్రతిరోజు తయారు చేసుకోవడానికి వీలుగా 6x6x12 అడుగుల కొలతలతో షెడ్/ పందిరి నిర్మించుకోవాలి.

చ పందిరిని కర్రలతోగాని, పైపులతోగాని వేసుకోవచ్చు.

చ షెడ్యూపైన తడికలు / బోదగడ్డి కప్పకుని, పందిరి మాదిరి వేసుకోవాలి.

చ షెడ్యూలోపల 25 -30 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడ్ ఉష్ణోగ్రత మరియు 60-65% తేమ ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.

చ పందిరి లోపల "గ్రీన్ హౌస్" లేదా షెడ్ నెట్ తో గదిని ఏర్పాటు చేసుకోవాలి.

చ షెడ్ నెట్ గదిలోపల ప్లాస్టిక్ బ్రేలను అమర్చుకొనుటకు వీలుగా పటములో చూపిన రీతిలో స్టాండును పైపులతో గాని, ఇనుప గొట్టాలతో గాని తయారు చేసుకోవాలి.

చ బ్రేలను చిత్రములో చూపిన విధంగా స్టాండుపై అమర్చుకోవాలి.

నాణ్యమైన విత్తనాల ఎంపిక :

చ బార్లి, సజ్జ, మొక్క జొన్న విత్తనాలతో మొలక గడ్డిని తయారు చేసుకోవచ్చు. కానీ

మన ప్రాంతానికి మొక్కజొన్నలే లాభదాయకం. పైగా తక్కువ ఖర్చుతో చేసుకోవచ్చు.

చ అధిక పశుగ్రాస దిగుబడికి నాణ్యమైన విత్తనాలను మాత్రమే ఉపయోగించాలి.

విత్తనములు మొలక కట్టు విధానము :

చ 5 కిలోల విత్తనాలను ముందుగా 100 గ్రాముల సున్నం కరగబెట్టి 5 లీటర్ల నీటిలో 2 సార్లు శుద్ధి చేయాలి.

చ తదుపరి 12 గంటలు మంచినీటిలో నానబెట్టాలి.

చ ఆ తరువాత 12 గంటలు గోనె సంచిలో మొలక కట్టాలి.

చ ఆ విధంగా 24 గంటలకు విత్తనం మొలకెత్తడం ప్రారంభించిన పిదప బ్రేలో చిక్కగా ఒకదానికొకటి ఆనుకుని దగ్గరగా ఉండునట్లుగా పరచాలి.

చ 2.5x1.75 అడుగుల ప్లాస్టిక్ బ్రేలో 1-1.5 కిలోల మొలకెత్తిన విత్తనాలను పరచాలి.

చ బ్రేలో క్రింది భాగంలో 5-10 రంధ్రాలు ఉండునట్లుగా చూసుకోవాలి. దీని వలన నీరు నిలువ ఉండదు.

చ 2 రోజుల వరకు గోనె సంచితో కప్పి ఉంచినచో నూటికి నూరుశాతం విత్తనాలు మొలకెత్తుతాయి.

నీరు అందించు విధానము :

చ 8 రోజుల పాటు ప్రతి 3 గంటలకు ఒకసారి నీరు పిచికారి చేయుట ద్వారా గదిలో 25-30 డిగ్రీల సెంటిగ్రేడ్ ఉష్ణోగ్రత మరియు 65% తేమ ఉండేటట్లు చూసుకోవాలి.

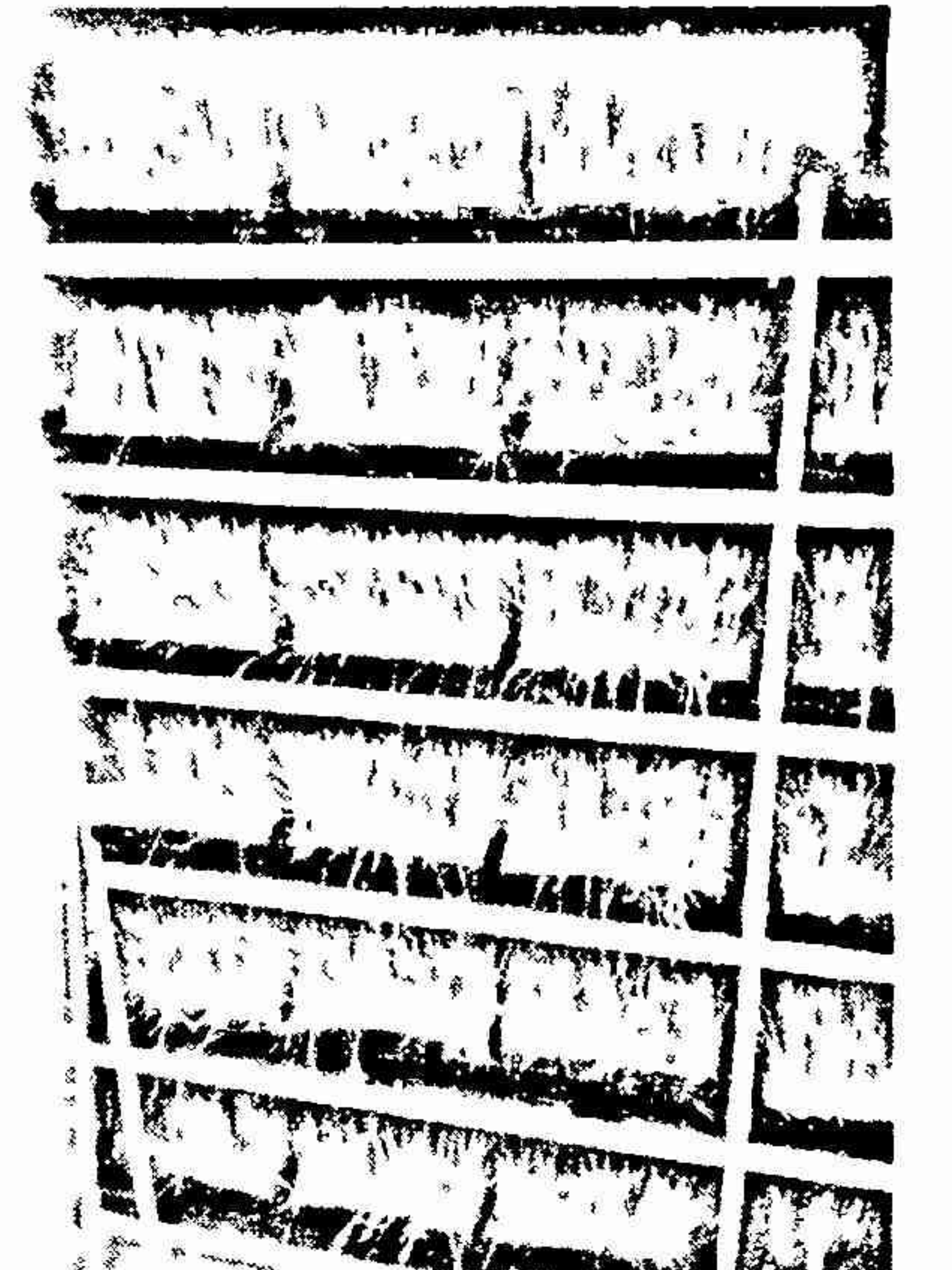
చ దీని కొరకు స్ప్రేయర్లను 3/4 ఇంచుల పైపులకు మైక్రో స్ప్రింగ్లర్లు అమర్చి నీటిని అందించాలి.

చ స్ప్రింగ్లర్లు మరియు స్ప్రేయర్లకు బైమర్ అమర్చి ప్రతి 3 గంటలకు నీరు అందేలా చూసుకోవాలి.

చ ఈ 8 రోజులలో 1 లీటరు నీటిలో 20 గ్రాముల యూరియా కలిపిన ద్రావణాన్ని రోజులో ఒకసారి స్ప్రే చేసినట్లయితే అధిక పశుగ్రాస ఉత్పత్తిని పొందవచ్చు.

చ ఈ పద్ధతిలో 8 రోజు లలో 1 కి. విత్తనం నుండి 12 - 15 కిలలో పచ్చిమేతను పొందవచ్చు.

చ ఈ పచ్చగడ్డిలో 17.2% ప్రోటీనులు,

ఖరీఫ్ పంటలలో కలుపు నివారణ

మే మాసంలో కురిసిన వర్షాలు చాలా మంది రైతులు నువ్వులు, పెసర, కంది మరియు మినుము పంటలను విత్తుకోవడం జరిగింది. విత్తనం విత్తిన తర్వాత నుంచి అప్పుడప్పుడు వర్షాలు పడుతూ ఉండడం వల్ల ఈ పంటలల్లో కలుపు సమస్య ఎక్కువగా గమనించడము జరిగింది. కలుపును సరైన సమయంలో మనము నివారించకపోతే 30-40 శాతం దిగుబడులు తగ్గి అవకాశం ఉంది. మరి ప్రస్తుతం ఉన్న పరిస్థితులల్లో కూలీలను పెట్టి కలుపు తీత నివారణ ఖర్చుతో కూడుకొన్న పరిస్థితి, అందుకే చాలా మంది రైతులు కలుపు మందుల మీద ఆధారపడవలసి వస్తున్నది. మరి ఖరీఫ్తో సాగు చేస్తున్న పంటలల్లో కలుపు వాడవలసిన కలుపు మందులు తెలుసుకోవలసిన అవసరం ఎంతైనా ఉంది.

కంది : కంది విత్తనం విత్తిన వెంటనే (లేదా) 1, 2 రోజులల్లో ఎకరాకు 1-1.3 లీటర్ల పెండి మిథాలిన్ ద్రావకం 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. తరువాత రెండు, మూడు సార్లు అంతరకృషి చేయాలి. అంతరకృషి కుదరనపుడు పైరులో గడ్డిజాతి కలుపు ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే క్వెజలాపాస్ ఇథైల్ మందును 400 మి.లీ. 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి. ఒకవేళ గడ్డి మరియు వెడల్పాకు కలుపు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు ఎకరానికి 250.మి.లీ ఇమిజిటాపిల్ మందులు 200లీ. నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి.

ప్రస్తుతం మినుము మరియు పెసరు మార్కెట్లో మంచి ధర ఉండడం వల్ల ఎక్కువ మంది మినుము, పెసర ఎక్కువ విస్తీర్ణంలో సాగు చేయబడింది. మరి మినుము మరియు పెసరలో సరైన సమయంలో కలుపు నివారణ జరగపోతే దిగుబడులు బాగా

జి. రమేష్, సైన్సుటిస్ట్, డి.ఎ.ఎ.టి.టి.సి. ఒంగోలు

తగ్గుతాయి. అందుకే కలుపు నివారణకు విత్తనం విత్తిన వెంటనే (లేదా) 1-2 రోజులలో ఎకరాకు పెండిమిథాలిన్ కలుపు మందును ఎకరానికి 1-1.3 లీటర్లు 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసిన ఎడల కలుపు పుట్టకుండా చేయవచ్చు.

విత్తనం విత్తిన 20-25 రోజుల తర్వాత మినుము మరియు పెసర పైరులో గడ్డిజాతి కలుపు మొక్కలు ఎక్కువగా ఉన్నట్లయితే, మార్కెట్ అందుబాటులో ఉన్న పెనాక్సాప్రప్ ఇథైల్ 250 మి.లీ. (లేదా) క్వెజలాపాస్ ఇథైల్ 400 మి.లీ ఒక ఎకరానికి 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి.

నువ్వులు : మే మాసంలో కురిసిన వర్షంతో చాలా మంది రైతులు నువ్వులు ఎక్కువగా సాగుచేయడం జరిగింది. నువ్వుల పంటలో కూడా ఇప్పుడు చాలా కలుపు సమస్యగా ఉంది. మరి నువ్వులో కలుపు సమస్య కోసం వాడుకోవలసిన కలుపు మందులు గమనించి నట్లయితే.

విత్తనం విత్తిన వెంటనే (లేదా) 1-2 రోజుల్లో పెండిమిథాలిన్ ఎకరాకు 800 మి.లీ 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేయాలి.

విత్తిన 20 రోజులను అంతరకృషి చేసుకోవాలి (లేదా) గడ్డిజాతి కలుపు మొక్కలు ఎక్కువ ఉన్నప్పుడు ఎకరాకు 300 మి.లీ. క్వెజలాపాస్ ఇథైల్ (లేదా) 250 మి.లీ ప్రోపాక్వెజాపావ్ మందును 200 లీటర్ల నీటిలో కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

ఆకుజాతి కలుపు మొక్కలు నిర్మూలనకు ప్రస్తుతం మార్కెట్లో ఎటువంటి మందులు లేవు. ✨

- 25.4% పీచుపదార్థము మరియు 84.8% నీరు ఉంటుంది.
- ❑ ఇది దాణాతో సమానము, ఇందులో విటమిను ఎ. ఇ, మరియు క్యాల్షియం, భాస్వరం ఇతర లవణాలు అధికంగా ఉంటాయి.
 - పశువులకు మేపు విధానం :**
 - ❑ మొలకగడ్డిని 8వ రోజు వేర్లతో సహా పశువుకు మేపుకోవచ్చు.
 - ❑ ప్రతిరోజు ఒక్కొక్క పశువుకు 15-20 కిలోల గడ్డిని మేపవచ్చు.
 - ఈ పద్ధతిలో పశుగ్రాస సాగు వలన లాభాలు :**
 - ❑ తక్కువ నీటితో భూమి వసతి లభ్యతతో సంబంధం లేకుండా, తక్కువ కరెంటు ఖర్చుతో ఇంటి వద్దనే పశుగ్రాసాన్ని తయారు చేసుకోవచ్చు.
 - ❑ భూమి లేని నిరుపేదలు కూడా పశుగ్రాసాన్ని సాగు చేసుకొని పాడిపశువుల పెంపకం చేపట్టవచ్చు.
 - ❑ పోషక విలువలు ఎక్కువగా ఉండుట వలన పశుదాణా మేపుని తగ్గించుట ద్వారా ఉత్పత్తి వ్యయాన్ని తగ్గించుకోవచ్చు.
 - ❑ ఏడాది పొడవునా పశుగ్రాసం అందుబాటులో ఉంటుంది.

ఇతర ప్రయోజనాలు :

- ❑ పాల ఉత్పత్తిని 15-20% పెరుగుతుంది.
- ❑ పశువుల సకాలంలో ఎడకు వచ్చి చూలు కడతాయి.
- ❑ వ్యాధి నిరోధక శక్తి పెరిగి ఆరోగ్యంగా ఉంటాయి.
- ❑ దూడలలో మరణాలు తగ్గుతాయి.

5 పశువులకు అవసరమయ్యే మొలక గడ్డిని పెంచుటకు అయ్యే మొలక గడ్డి పెడ్ యూనిట్ వివరాలు

క్ర. సం.	యూనిట్లోని భాగాలు	ధర
1.	40 ప్లాస్టిక్ బ్రేలకు అయ్యే ధర 2'x2.5' @ 250	10,000.00
2.	40 ప్లాస్టిక్ బ్రేలకు అయ్యే ధర (10m x 20m)	3,000.00
3.	100 లీటర్స్ వాటర్ ట్యాంక్ మరియు మైక్రో స్ప్రింకలర్స్	3,000.00
4.	పందిరి గుంజలు / ఇనుప కడ్డీలతో ర్యాక్ నిర్మించుటకు	4,000.00
5.	మొత్తం యూనిట్ ధర	20,000.00

మామిడి ఎగుమతికి తోటలలో పూతకు ముందు తరువాత చేపట్టవలసిన చర్యలు

డా॥ ఆర్. రాజ్యలక్ష్మి, సైంటిస్ట్ (హార్టి) & హెడ్, ఎం. దివ్య, రీసెర్చ్ అసోసియేట్

మామిడి పరిశోధనా స్థానం, నూజివీడు, కృష్ణాజిల్లా

పండ్లలో రారాజుగా వెలిగే మామిడి సాగులో మన భారతదేశం అగ్రస్థానంలో ఉన్నదని చెప్పకోవాలి. ఉత్పత్తిలో మనం అగ్రగాములైన, ఎగుమతి విషయంలో మాత్రం మన పొరుగు రాష్ట్రాలైన మహారాష్ట్ర, గుజరాత్ కన్నా వెనుకబడి వున్నాము. ఎగుమతి రంగంలో ముందుకు సాగాలంటే దిగుమతి చేసుకొనే దేశాలచే నిర్వహించబడు నాణ్యతా ప్రమాణాలు, వాటిని సాధించాలంటే పాటించవలసిన యాజమాన్య పద్ధతుల గురించి సరియైన అవగాహన ఉండాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మొత్తం

పండ్ల తోటల విస్తీర్ణంలో మామిడి సుమారు 68% వరకు ఉంటుంది. కానీ దిగుబడులలో మాత్రం ద్వితీయ స్థానంలో ఉంది. దీనికి ప్రధాన కారణం పంట దశలో సరైన యాజమాన్య మరియు నన్యరక్షణ పద్ధతులు పాటించకపోవడమే.

మామిడి తోటలలో జూన్ నుండి అక్టోబర్ వరకు పాటించిన సమగ్ర సాగు పద్ధతులను బట్టి అక్టోబర్, నవంబర్ మాసాలలో ముదిరిన రెమ్మలలో పూమొగ్గ ఏర్పడుతుంది. మన జిల్లాలో ఆయా రకాన్ని బట్టి, వాతావరణాన్ని బట్టి, డిసెంబర్ రెండవ పక్షం నుండి జనవరి మొదటి వారంలో పూమొగ్గలు వస్తాయి.

పూ మొగ్గలను ఉత్తేజపరిచి త్వరగా పూత తెప్పించడానికి డిసెంబర్ లో 1. పొటాషియం నైట్రేట్ (సూరేకారం/మల్టి-కే/ ఫెర్టిమాక్స్) 10గ్రాములు మరియు యూరియా 5 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి. 2. బోరాన్ లోపం నివారణకు బోరాక్స్ / బోరాన్ -19 ను 2 గ్రాములు ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

నాణ్యతా ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా ఎగుమతికి తగ్గ పండ్లు ఉత్పత్తి చేయడానికి పూత దశ నుండి తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు : పూత పిందె సమయంలో మామిడి పంటను అనేక రకాల తెగుళ్ళు, పురుగులు ఆశించి నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి. వీటి నివారణకు సమగ్ర సస్యరక్షణ చర్యలు చేపట్టడం ద్వారా దిగుబడులను, నాణ్యతను పెంచుకోవచ్చు.

తేనెమంచు పురుగు : ఈ పురుగులు లేత కొమ్మలు, చిగుళ్ళు

పూత నుంచి రసాన్ని పీల్చి, ఎక్కువ నష్టాన్ని కలిగిస్తాయి. పూత మాడుతుంది. పిందె రాలుతుంది. ఈ పురుగులు విసర్జించిన తేనె వంటి పదార్థంపై నల్లని మసిమంగు ఏర్పడుతుంది.

వీటి నివారణకు తోటలో నీళ్ళు నిలువకుండా ఉంటే వాటి ఉధృతి తక్కువగా ఉంటుంది. క్లోరిపైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ. లేదా ఇమిడాక్లోప్రిడ్ 0.3 మి.లీ. లేదా క్వినాల్ ఫాస్ 2 మి.లీ. ఒక లీటరు నీటిలో కలిపి పిచికారీ చేయాలి.

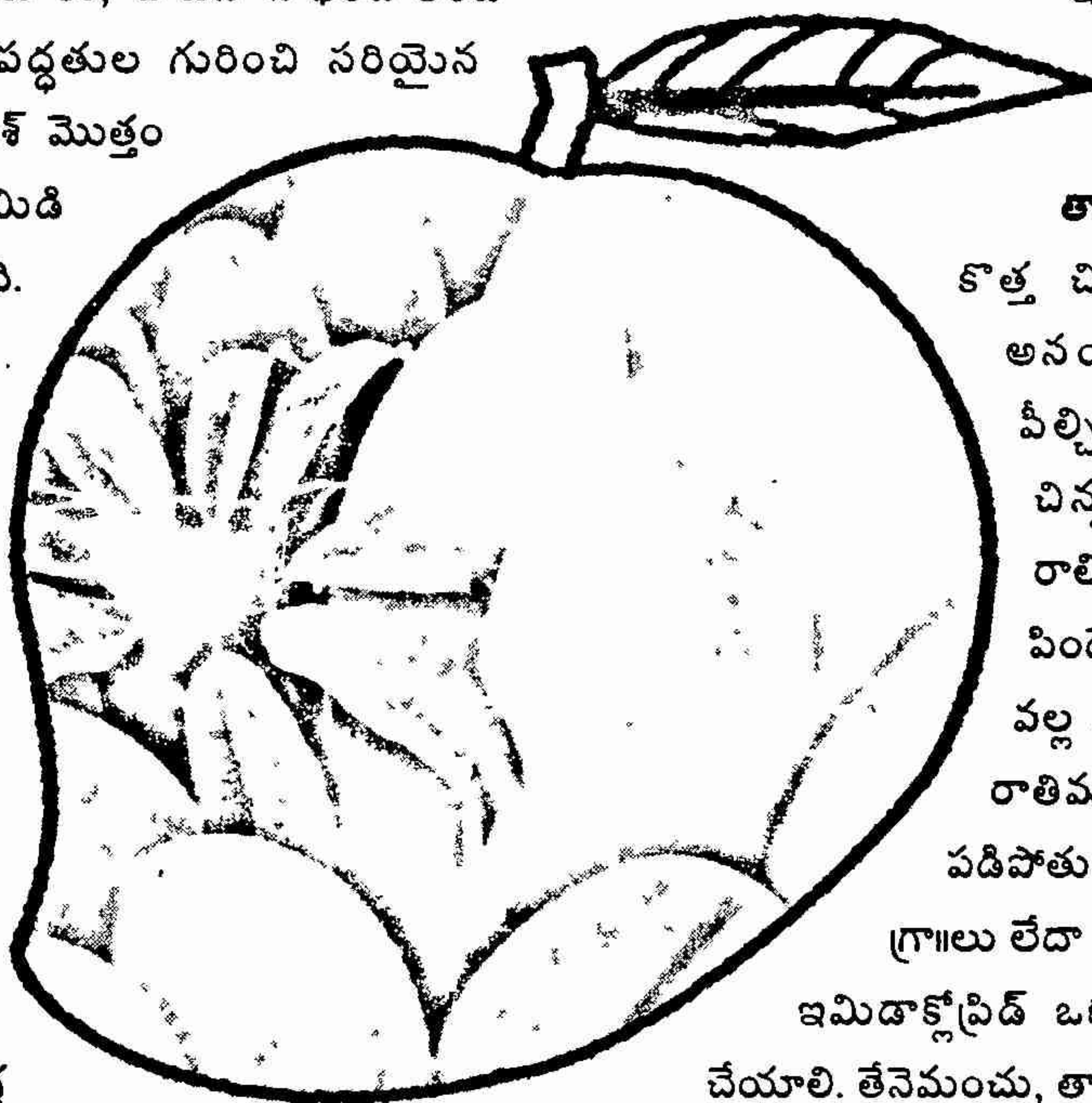
తామర పురుగులు : ఈ పురుగులు కొత్త చిగురు మీద, పిందెల మీద అనంతభ్యాకంగా చేరి, గోకి రసాన్ని పీల్చివేస్తాయి. దీని వలన ఆకులు చిన్నవిగా ఉండి ఆ తరువాత రాలిపోతాయి. ఇవి పుష్పగుచ్ఛాలపై, పిందెలపై చర్మం గీకి రసం పీల్చడం వల్ల వక్క రంగులో చర్మం బీటలువారి రాతిమంగు ఏర్పడి, కాయ నాణ్యత పడిపోతుంది. వాటి నివారణకు ఎసిఫేట్ 1.5

గ్రాములు లేదా ఫిప్రోనిల్ 2. మి.లీ లేదా 0.3 మి.లీ. ఇమిడాక్లోప్రిడ్ ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి. తేనెమంచు, తామర పురుగులు, ఉన్నప్పుడు 0.25 గ్రాముల థయోమిథాక్సామ్ లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేస్తే మంచి ఫలితాలు ఉంటాయి.

ఆకుగూడు పురుగులు : గొంగళి పురుగులు లేత ఆకులను గూడుగా చేసుకొని లోపల ఆకులను గోకి తింటాయి. చివరగా ఆకులు ఈనెలు మాత్రమే మిగిలి వాడి రాలిపోతాయి. దీని వల్ల పూగుత్తులు ఏర్పడవు.

వీటి నివారణకు క్వినాల్ ఫాస్ 2 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి జులై - ఆగస్టు నెలలో పిచికారీ చేస్తే ప్రయోజనకరంగా ఉంటుంది.

పిండినల్లి : మామిడి పిందె లేదా కాయలపై, కాడలపై తెల్లని పిండి వంటి పదార్థమును కవచంగా కలిగి వున్న చిన్న పురుగులు ఆశించి తీవ్రమైన నష్టం కలుగజేస్తాయి. ఈ దూది లాంటి కవచాల క్రింద ఉండే పురుగులు గుంపులు గుంపులు గా చేరి పిందెల రసాన్ని పీలుస్తాయి. దీని వలన వాటి పెరుగుదల తగ్గిపోవడం లేదా కాయ రాలిపోవడం జరుగుతుంది. చెట్టుకి మీటరు ఎత్తులో పాలిథిన్ షీట్స్ కట్టడం, గ్రీజు పూయడం ద్వారా పురుగులు చెట్టు పైకి పాకకుండా

నివారించవచ్చు. 1.5 గ్రా ఎసిఫేట్ లేదా 2 మి.లీ. క్వినాల్ఫాస్ లేదా 0.04% డైమిథోయేట్ లీటరు నీటికి కలిపి చెట్ల భాగాలను బాగా తడిచేలా పిచికారీ చేయాలి.

కాయతొలుచు పురుగులు : ఈ పురుగు పిందె దశ నుండి కాయ పెరిగే దశ వరకు, కాయ నాశించి విపరీతంగా నష్టం చేస్తాయి. కాయ కొన భాగంలో రంధ్రం చేసుకొని కాయ లోపలి జీడిలో పెరుగుతాయి. కాయలు రాలిపోతాయి. పుచ్చు ఆశించిచ తొలిదశలో రాలిన కాయలను ఏరి తగులబెట్టాలి. క్లోరిఫైరిఫాస్ 2.5 మి.లీ.+డైక్లోరోవాస్ 1.5 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి 15 రోజుల వ్యవధిలో 2 సార్లు పిచికారీ చేయాలి. ఎండుపుల్లలను తొలగించి నాశనం చేయాలి.

వక్రీకన్ను తెగులు : ఈ తెగులు సోకినప్పుడు ఆకులపై గోధుమరంగు మచ్చలు, లేత రెమ్మలపై పూత కాడలపై నల్లని మచ్చలు, కాయలపై నల్లని నొక్కుకుపోయిన మచ్చలు ఏర్పడతాయి. తెగులు ఆశించిన పూత మాడిపోతుంది. పిందెలపై నల్లని మచ్చలు ఏర్పడి చిన్న పిందెలు రాలిపోతాయి. ఎండు కొమ్మలను తీసివేయాలి. ఈ తెగులు నివారణకు కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ 3 గ్రా||ల లేదా డైథేన్ ఎమ్-45 3 గ్రా||లు లేదా కార్బండజిమ్ 1 గ్రా|| ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పూత సమయంలో 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండు సార్లు పిచికారీ చేయాలి.

బూడిద తెగులు : చల్లని రాత్రులు, వేడి పగటి వాతావరణంలో పూత, పిందెలపై తెల్లని పొడిలాంటి బూజు ఏర్పడుతుంది. ఈ శిలీంధ్రం ఆశించటం వలన పూలు, పిందెలు రాలిపోతాయి. దీని నివారణకు నీటిలో కరిగే గంధకం 3 గ్రా||లు లేదా బ్రెడిమార్ప్ 1 మి.లీ. లేదా డైనోకాప్ 1 మి.లీ. లేదా హెక్సాకొనజోల్ 2 మి.లీ. లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేసుకోవాలి.

మసిమంగు : ఈ తెగులు తేనెమంచు పురుగు, పిండినల్లి లాంటి రసం పీల్చే పురుగు విసర్జించే తేనెలాంటి జిగురు పదార్థం మీద వృద్ధి చెందుతుంది. ఇది ఆకులపైన మసిపూసినట్లుగా నల్లటి పొరలా ఏర్పడుతుంది. మసి వలన కిరణజన్య సంయోగక్రియ జరగదు. తద్వారా కాయ ఎదుగుదల, దిగుబడి క్షీణిస్తుంది.

దీని నివారణకు 2 గ్రా||ల కాపర్ ఆక్సిక్లోరైడ్ పిచికారీ చేయాలి. రసం పీల్చే పురుగులను అదుపు చేయడానికి పూత సమయంలో లీటరు నీటికి 1.6 మి.లీ. మోనోక్రోటోఫాస్ కలిపి 15 రోజుల వ్యవధిలో రెండుసార్లు పిచికారీ చేయాలి. ఆకులపై మసినీ తొలగించుటకు 2 కిలోల గంజిపాడిని గోరువెచ్చని నీటిలో (3-4లీ||) కలిపి ఉడికించి, తరువాత మిగతా నీరుపోసి 100 లీటర్ల గంజి ద్రావణం తయారు చేసి తెగులు కనిపించిన భాగాలపై ఎండ బాగా ఉన్న రోజుల్లో పిచికారీ చేయాలి.

మామిడి గుఱ్ఱ పరిశ్రమకు ఆటంకాలైన

చీడలు - వాటి నివారణకు చర్యలు

మామిడిలో వచ్చే టెంకె పురుగులు మరియు పండు ఈగ వంటి

చీడల వల్ల మామిడి గుఱ్ఱ తయారీలో నాణ్యత తగ్గడం వల్ల ఇతర దేశాలు మన దేశం నుండి దిగుమతులను తగ్గిస్తున్నవి. కాబట్టి ఈ చీడలను అరికట్టే చర్యలు చేపట్టి అధిక లాభాలు పొందవచ్చును.

టెంకె పురుగులు : తల్లి పురుగులు చిన్న కాయలపై గుడ్లు పెట్టి, కాయలోకి తొలుచుకువెళ్ళి టెంకలోని జీడిని తింటూ కాయ కుళ్ళిపోయేలా చేస్తాయి. వీటి కారణంగా మామిడి గుఱ్ఱ తయారీ సమయంలో కాయ లోపల పురుగు శరీర భాగాలు మామిడి గుఱ్ఱలో కలిసి నాణ్యతను దెబ్బతీస్తాయి.

నివారణ చర్యలు : పిందెలు నిమ్మకాయ సైజు నుండి టెంక ముదరక ముందు దశ వరకు డైమిథోయేట్ 0.1% ఒక లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారీ చేయాలి. రాలిన కాయలు, పండ్లు ఏరి నాశనం చేయాలి.

పండు ఈగ : కోతల ముందు కోతల సమయంలో వర్షాలు పడటం వలన ఈ పండు ఈగ ఉధృతి ఎక్కువగా వుంటుంది. ఆలస్యంగా కాపు కొచ్చే బెంగుళూరు, నీలం రకాలలో ఈ పురుగు ఎక్కువగా ఆశిస్తాయి. పిల్ల పురుగులు (Maggots) కాయలోని గుఱ్ఱను తింటూ కాయ కుళ్ళిపోయేలా చేస్తాయి. కుళ్ళిన కాయలు చెడు వాసనతో కూడిన రసాన్ని కలిగి రవాణా, ప్యాకింగ్లో ప్రక్క కాయలకు కూడా కుళ్ళును వ్యాప్తి చేస్తాయి.

నివారణ చర్యలు :

► ఆలస్యం కాకుండా పక్వానికి వచ్చిన కాయలను వెంటనే కోసి అమ్ముకోవాలి.

► దీని కొరకు వెదుల్పు మూతి వున్న చిన్న ప్లాస్టిక్ పాత్రలో 200 మి.లీ. నీటికి 2 మి.లీ. మలాథియాన్ + 1 మి.లీ. మిథైల్ యూజినాల్ మందును పోసి ఎకరానికి 5-6 చొప్పున అక్కడక్కడ పొలంలో 5 అడుగుల ఎత్తులో కట్టాలి.

► 15 రోజులకొకసారి ఈ ఎరను మార్చాలి.

► ఐ.ఐ.హెచ్.ఆర్ మరియు యన్.ఐ.పి.హెచ్.యం. సంస్థలు రూపొందిన పండు ఈగ ఎరతో కూడా అతి చౌకగా సులభంగా పండు ఈగను నివారించవచ్చు.

పశువుల నుండి వ్యాపించు “సాంక్రమిక వ్యాధులు”

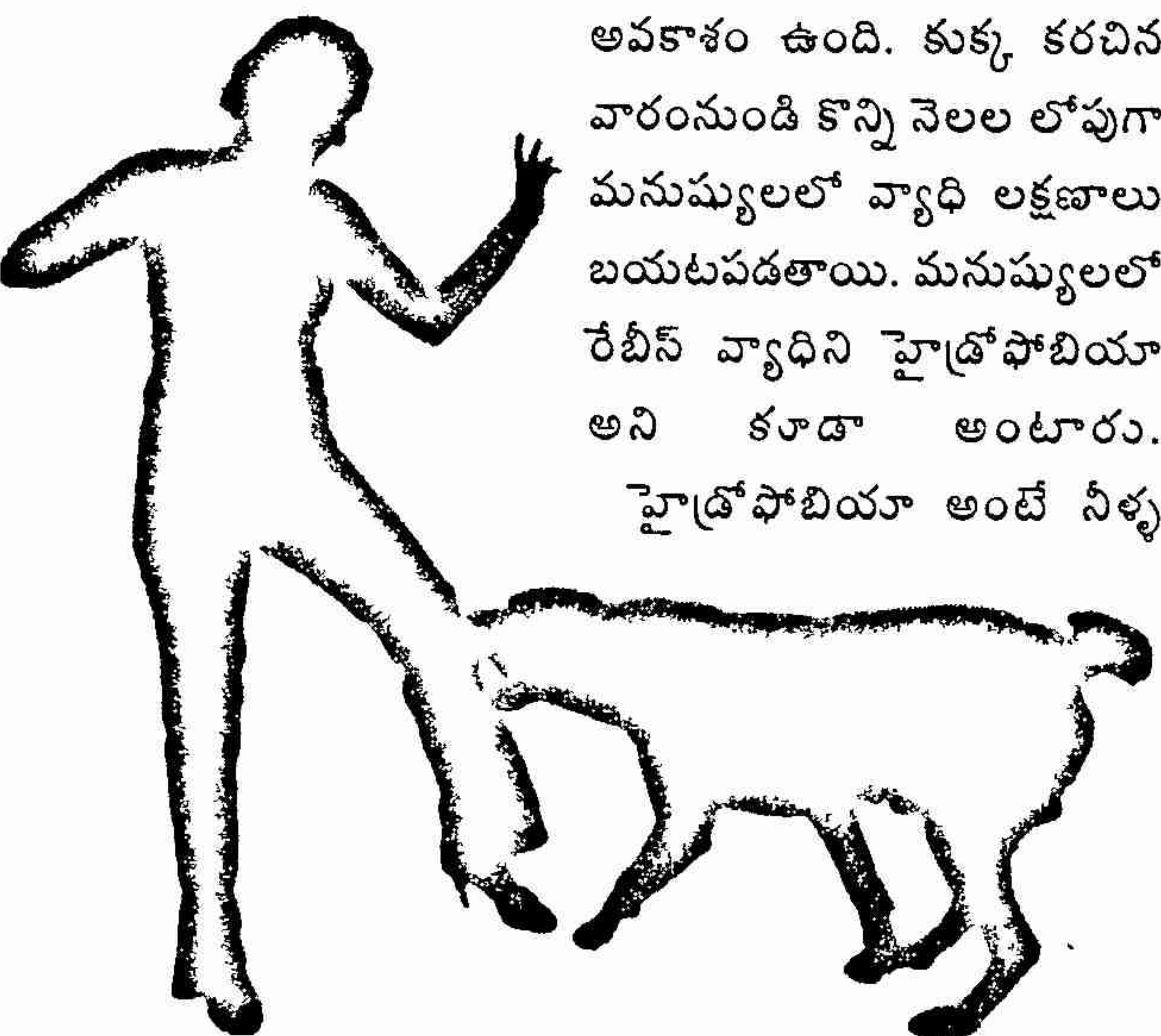
జంతువుల నుండి మనుష్యులకు సంక్రమించే వ్యాధులను “జానోటిక్” అంటారు. పశువులు, కుక్కలు, గుఱ్ఱాలు, పందులు, పిల్లులు, పక్షులు, ఎలుక జాతులనుండి మనుష్యులకు మూడు 280 వ్యాధులు సంక్రమిస్తాయి. వీటిలో క్షయ, మెదడువాపు వ్యాధి, బ్రూసెల్లెసిస్, అంట్రాక్స్, రేబీస్ (పిచ్చికుక్క కాటు) వ్యాధులు ముఖ్యమైనవి.

సరిగ్గా 130 సంవత్సరాల క్రిందట ఫ్రాన్స్ దేశస్థుడైన లూయీస్ పాశ్చర్ అను శాస్త్రవేత్త జూలై 6, 1885వ సంవత్సరంలో పిచ్చికుక్క కాటుకు గురైన ఒక బాలునికి రేబీస్ వ్యాధి నిరోధక టీకా మందువేసి ఆ బాలుని రేబీస్ వ్యాధి బారి నుండి రక్షించి ప్రపంచాన్ని ఆశ్చర్య పరిచారు. ఆ దినమును పురస్కరించుకొని ప్రపంచ వ్యాప్తంగా జూలై 6వ తేదీన, ప్రపంచ జూనోసిస్ దినము జరుపుకొనుచున్నారు.

1. రేబీస్ : జంతువులనుండి మనుష్యులకు సంక్రమించే వ్యాధులలో రేబీస్ వ్యాధి అతి ముఖ్యమైనది. మన దేశంలో అసుపత్రికి వచ్చే ప్రతి రెండువేల కేసులలో ఒక కేసు పిచ్చికుక్క కాటుకు సంబంధించినదే. పెంపుడు జంతువులకు సంబంధించి ఈ సంఖ్య ఎక్కువే. ఈ రేబీస్ వ్యాధి మనుష్యులలోను, పశువులలోను చాలా వరకు కుక్కకాటు వల్లనే వస్తోంది. ఇతర దేశాలలో పిల్లులు, నక్కలు తోడెళ్ళు, గబ్బిలాలు వల్ల కూడా ఎక్కువగా మనుష్యులలో ఈ వ్యాధి సంభవిస్తోంది. స్విట్జర్లాండ్, డెన్మార్క్, ఇంగ్లాండ్ దేశాలలో ఈ వ్యాధిని సమూలంగా అరికట్టగలిగారు.

రేబీస్ వ్యాధి కలుగజేసే వైరస్ వ్యాధిగ్రస్తమైన కుక్క ఉమ్మిలో ఉండి కాటు ద్వారా శరీరంలోకి ప్రవేశించి వ్యాధిని కలుగజేస్తాయి. శరీరంమీద గాయం ఉండి దానిమీద పిచ్చికుక్క నాకినగాని, దాని

చొంగ పడినగాని ఈ జబ్బు వచ్చే అవకాశం ఉంది. కుక్క కరచిన వారంనుండి కొన్ని నెలల లోపుగా మనుష్యులలో వ్యాధి లక్షణాలు బయటపడతాయి. మనుష్యులలో రేబీస్ వ్యాధిని హైడ్రోఫోబియా అని కూడా అంటారు. హైడ్రోఫోబియా అంటే నీళ్ళ

భయం అని అర్థం. ఈ వ్యాధి సోకిన మనిషి గుటక వేయలేకపోవటం వల్ల నీళ్ళు త్రాగడంలో చాలా బాధపడతాడు. దాహం వేస్తున్నాగాని, రేబీస్ వచ్చిన మనిషి నీళ్ళు త్రాగాలంటే భయపడతాడు.

కుక్కలో ఈ వ్యాధి రెండు రకాలుగా కనబడుతుంది. ఉద్రేకమైన రకాలలో కుక్క ప్రవర్తన మార్పు కనపడుతుంది. మంచాలక్రింద, చీకటి ప్రదేశాలలో పడుకుంటుంది. ఆహారం తీసుకోలేదు. చిరాకుగా ఉంటుంది. యజమాని పిలిస్తేరాదు. కరవడానికి ప్రయత్నిస్తుంది. మూగరకంలో ఈ తీవ్రమైన లక్షణాలు లేకుండా ఏదో అనారోగ్యంగా ఉంది అని గమనించిన రెండు మూడు రోజులకే పక్షవాతం వచ్చేసి క్రింద దవడ వ్రేలాడిపోయి చొంగకారుతూ చనిపోతుంది.

మనుష్యులనైనా, పశువులనైనా పిచ్చికుక్క కరచిన వెంటనే కాట్లుపడ్డ ప్రదేశాన్ని సబ్బునీళ్ళతో రెండుమూడు సార్లు శుభ్రంగా కడిగి వెంటనే డాక్టరు గారిని సంప్రదించి తగిన చికిత్స చేసుకోవాలి. నాటువైద్యం, మంత్రాలకు ఈ వ్యాధి లొంగదు. ఆలస్యం ఎంత మాత్రం పనికిరాదు. కుక్కలలో రేబీస్ వ్యాధి కేరియర్ స్టేజ్ ఉన్నదని శాస్త్రజ్ఞులు కనుగొన్నారు. కాని కేరియర్ స్టేజి అనగా రేబీస్ వైరస్ కుక్కలలో వ్యాధి లక్షణాలు చూపకుండానే కాట్ల ద్వారా వ్యాపించ గలగడం ఈ పరిస్థితి అతి ప్రమాదకరమైనది. కాబట్టి మంచిదిగా కనబడుతున్న కుక్క కరచినా వైద్యుని వెంటనే సంప్రదించి రోగ నిరోధక టీకాలు తప్పకుండా వేయించుకోవాలి. పిచ్చికుక్క కరచినచో ఈ క్రింద షెడ్యూలు ప్రకారం టీకాలు వేయించుకోవాలి. 0 Day, 3rd, 7th, 14th, 28th, 90th Daysలో టీకాలు వేయించుకోవాలి. జంతువు లలోగాని, మనుష్యులలోగాని ఒకసారి వ్యాధి లక్షణాలు కనపడిన తరువాత చికిత్స ఏమీలేదు.

పెంపుడు కుక్కకు రేబీస్ వ్యాధి రాకుండా వ్యాధి నిరోధక ఇంజెక్షన్లు చేయించాలి. వీధి కుక్కలను నిర్మూలించడంలో పురపాలక సంఘం వారితో సహకరించాలి. లేనిచో వాటికి సంతాన నిరోధక శస్త్రచికిత్సలు, రోగ నిరోధక ఇంజెక్షన్లు చేయించాలి.

2. స్పైన్ ఫ్లూ : ఇది వైరస్ ద్వారా వ్యాప్తి చెందుతుంది. ‘దీనినే స్పానిష్’ ఫ్లూ అని పిలుస్తారు. ఈ మధ్యకాలంలో మెక్సికో మరియు అమెరికాలలో ఈ మధ్య వందులనుండి మనుష్యులకు సంక్రమించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా వ్యాపించే అవకాశం వున్నందున అన్ని దేశాలను అప్రమత్తం చేశారు.

నీటి పక్షులు, టర్కీలు ఎక్కువగా వలసవచ్చే పక్షులు వీటి నుండి పందులకు సంక్రమిస్తుంది. ఈ వ్యాధి సోకిన పందులలో జ్వరము 41.7°C నీరసించిపోవుట, దగ్గు, కళ్ళనుండి ముక్కునుండి స్రవాలు కారుట, అలాగే మనుష్యులలో కూడ జ్వరం (ఫ్లూ), జలుబు, దగ్గు, నీరసము ఆకలి మందగించడం లాంటి లక్షణాలు కనిపిస్తాయి.

చికిత్స : యాంటి బయోటిక్ మందులు క్రమం తప్పక 5 రోజులు ఇప్పించాలి. ఆక్సిట్రెట్రాసైక్లిన్ మరియు క్లోరొట్రెట్రాసైక్లిన్ బిళ్ళలను నీటిలో కలిపి తాగించాలి.

3. బర్డ్ ఫ్లూ వ్యాధి : ఇది వైరస్ ద్వారా వ్యాప్తి చెందుతుంది. మొట్టమొదటి సారిగా 1997లో హాంగ్ కాంగ్ లో కోళ్ళలో బర్డ్ ఫ్లూ వ్యాధి మనుష్యులకు కూడ వ్యాపించింది. ఆ తరుణంలో ఈ వ్యాధి చాలా ప్రమాదకరమైనదిగా గుర్తించారు. ఈ వ్యాధి కారక వైరస్ అన్ని పక్షి జాతులలో కనిపిస్తుంది. నీటి పక్షులు వలస వచ్చే పక్షులలో ఎక్కువగా ఉంటుంది. వీటినుండి కోళ్ళకు సంక్రమిస్తుంది. వ్యాధి సోకిన పక్షుల రెట్ట మరియు ఇతర ప్రావాల ద్వారా వ్యాధి వ్యాపిస్తుంది. పక్షుల రెట్టలలో ఎరువులో ఉండే వైరస్ - ఎలుకలు ఇతర పాకే జంతువులు, కీటకాలు మనుష్యుల ద్వారా కోళ్ళకు వ్యాప్తి చెందుతాయి.

ఈ వ్యాధి సోకిన కోళ్ళలో దగ్గు, ముక్కునుండి నీరు కారుతుంది. అలాగే పలుచగా రెట్టలు వేస్తాయి. గుడ్ల పెంకులు పలుచగా ఉండి, ఉత్పత్తి తగ్గిపోతుంది. అలాగే మనుష్యులలో అయితే జ్వరం, దగ్గు, గొంతులో పుండ్లు, పడిశం లాంటి లక్షణాలు వస్తాయి.

4. మెదడువాపు వ్యాధి : ఈ వ్యాధిని కలుగజేయు వైరస్ పండులనుండి దోమకాటుద్వారా, దోమ శరీరంలో ప్రవేశించి, అదే దోమకాటు ద్వారా మానవుడు శరీరంలో ప్రవేశించి వ్యాధిని కలుగజేయును.

5. క్షయ వ్యాధి : క్షయ వ్యాధితో బాధపడు పశువుల పాలను కాచకుండా సేవించినప్పుడు మరియు సదురు పశువుల నుండి విసర్జింపబడిన సూక్ష్మక్రిముల వలన కూడా వచ్చును.

6. దొమ్మవ్యాధి : చర్మాలు, ఉన్ని శుద్ధిచేయు కర్మాగారములో వనిచేయు కార్మికులకు ఈ వ్యాధి సోకును. వ్యాధి సోకిన మనుషులలో జ్వరము, అతిసారం, చర్మంపైన ఎర్రటి పొక్కులు వచ్చి వాటి మధ్య నీరు చేరి ఉంటుంది.

7. బ్రూసెల్లెసిస్ : ఈ వ్యాధిగ్రస్తమైన పశువుల పాలను కాచ కుండా త్రాగునప్పుడు వ్యాధి వచ్చును. మనుష్యులలో ఈ వ్యాధిని “మాల్యా ఫీవరు”, “అండులెంట్ ఫీవరు” అని అంటారు. వ్యాధి సోకిన మనిషికి జ్వరము వస్తూపోతూ ఉంటుంది. బాగా నీరసము, చెమట పట్టడము, ఒళ్ళు నొప్పులు, కీళ్ళ నొప్పులు ఉంటాయి.

ఇవి కాకుండా పశువులలో పొదుగుపై వచ్చు మశూచి, టైఫాయిడ్, పారా టైఫాయిడ్, సెప్టిక్ సోరుత్రోటు (గొంతుపూత), టీనియా సోలియామ్ అనే బద్దె పురుగువ్యాధి, ఏలికపాముల వలన వచ్చే వ్యాధి క్యూఫీవర్ అమీబియాసిస్, గజ్జి, తామర మొదలగు చర్మవ్యాధులు గాలికుంటు వ్యాధి యింకను అనేకమైన వ్యాధులు మనుష్యులకు జంతువులనుండి సంక్రమిస్తాయి.

8. లెప్టొస్పైరోసిస్ : ఈ వ్యాధినే “కానికోలా ఫీవర్” అని “వరిచేను జ్వరం” అని కూడా అంటారు. ఇది లెప్టొస్పైరా అనే సూక్ష్మజీవులచే వలన కలుగు వ్యాధి. ఈ వ్యాధి సోకిన పశువుల మూత్రంలో కలుషితమైన నీటిని ఉపయోగించటం ద్వారా లేదా వ్యాధిసోకిన పశువులను తాకినపుడు చర్మం మీద పగుళ్ళు, పుండ్ల ద్వారా ఈ

వ్యాధి మనుషులకు సంక్రమించే అవకాశం ఉన్నది.

లక్షణాలు : ఈ వ్యాధి సోకిన మనుషులలో జ్వరం, తలనొప్పి, వాంతులు, కడుపునొప్పి, తెరలు తెరలుగా రావడం, కీళ్ళనొప్పులు, రక్తహీనత, జాండీస్, ముక్కుల నుండి రక్తస్రావం అవడం, గొంతు వాపు వంటి లక్షణాలు కనబడి మూత్ర పిండాలు చెడిపోవడం వలన మరణాలు సంభవించవచ్చు.

ఇవి కాకుండా పశువులలో పొదుగుపై వచ్చు మశూచి, టైఫాయిడ్, పారా టైఫాయిడ్, సెప్టిక్ సోరుత్రోటు (గొంతుపూత), టీనియా సోలియామ్ అనే బద్దె పురుగు వ్యాధి, ఏలిక పాముల వలన వచ్చే వ్యాధి క్యూ ఫీవర్ అమీబియాసిస్, గజ్జి, తామర మొదలగు చర్మ వ్యాధులు గాలికుంటు వ్యాధి ఇంకను అనేకమైన వ్యాధులు మనుషులకు జంతువుల నుండి సంక్రమిస్తాయి.

పశువుల నుండి మనుషులకు జూనోటిక్ వ్యాధులు సంక్రమించ కుండా తీసుకోవలసిన నివారణ చర్యలు :

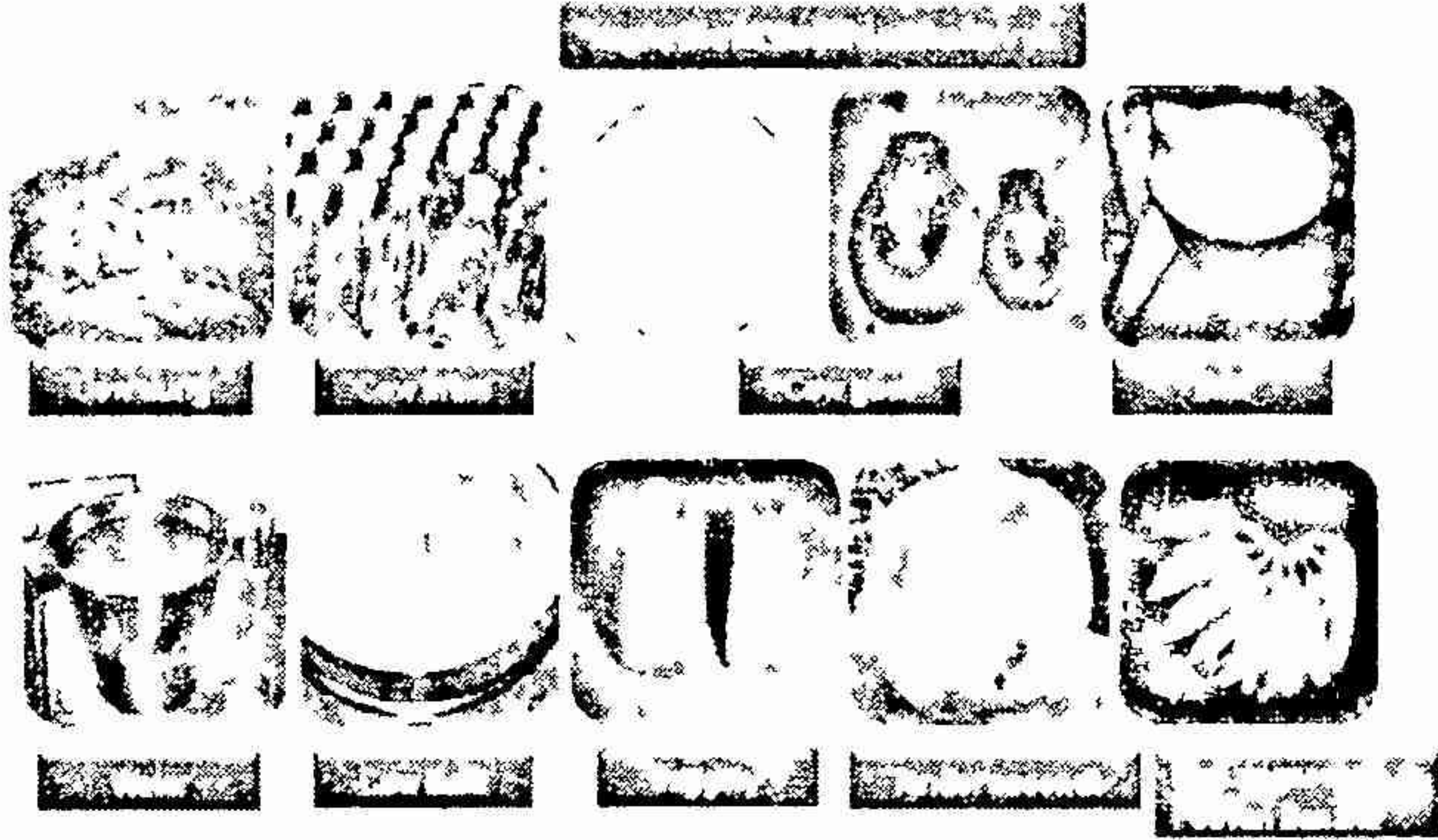
1. పెంపుడు జంతువులకు, కుక్కలకు రేబీస్ వంటి జూనోటిక్ వ్యాధులు సోకకుండా వ్యాధి నిరోధక టీకాలు వేయించాలి.
2. తరచు పెంపుడు జంతువుల మల మూత్రములను పరీక్ష చేయించుకొని విరోచనంలో పురుగు వున్నట్లయితే దానిని చికిత్స చేయించుకోవాలి.
3. పెంపుడు కుక్కలకు వారానికి ఒక్కసారి స్నానం చేయించాలి. ప్రతిరోజు బొచ్చును శుభ్రంగా దువ్వవలెను.
4. జబ్బుపడిన పెంపుడు జంతువులను విడిగా వుంచి వాటికి చికిత్స చేయించాలి. ఇంట్లో వాళ్ళు దాని దగ్గరకు వెళ్ళడం మరియు చిన్న పిల్లలను వీటి దగ్గరకు రానివ్వటం చేయకూడదు.
5. పశువుల పాకలను శుభ్రంగా ఉంచు కొనవలెను.
6. పశువుల పాకలలో మరియు చుట్టుప్రక్కల నీరు నిలువలు ఉండకుండా చూసుకోవాలి.
7. చికెన్ గునియా, డెంగీ, మెదడువాపు వంటి జూనోటిక్ వ్యాధులు దోమల వలన వ్యాప్తి చెందుతాయి. కాబట్టి దోమ కాట్లను అరికట్టేలా చర్యలు తీసుకోవాలి. నువాతియాన్, మలాతియాన్, డి.డి.టి. వంటి మందులు పిచికారి చేయాలి. దోమ తెరలు వాడటం, తలుపులకు, కిటికీలకు నెట్లు బిగించుకోవడం వలన ఈగలు, పురుగులను నివారించి తద్వారా వ్యాధులు సోకకుండా అరికట్టవచ్చు.
8. మాంసాన్ని బాగా ఉడికించి తినాలి. బ్రూసెల్లెసిస్, క్షయ, గాలికుంటు వంటి వ్యాధులు పశు వుల పాల ద్వారా వ్యాప్తిచెందే అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి పాలను బాగా కాచి త్రాగవలెను. సాధ్యమైనంత వరకు పాశ్చరైజేషన్ చేసిన పాలను వాడటం మంచిది. పచ్చిపాలు త్రాగే అలవాటు మానుకోవడం మంచిది. చవకబారు ఐస్క్రీములు, శుద్ధిచేయని పండ్ల రసాలను తీసుకోకూడదు.
9. పరిశుభ్రతను పాటించవలెను. ఎక్కడబడితే అక్కడ ఉమ్మరాదు. దగ్గేటప్పుడు నోటికి రుమాలు అడ్డంగా పెట్టుకోవాలి.
10. పొలాలలోనూ, నివాసాలలోనూ ఎలుకలను నివారించడం వలన, కలుషితమైన నీటిలో ఈతకొట్టడం వంటివి అరికట్టడం వలన లెప్టొస్పైరోసిస్ వంటి వ్యాధులను మరియు కలుషిత నీటిద్వారా వ్యాప్తి చెందు రోటావైరస్ వ్యాధి మరియు అమీబియాసిస్ వంటి జూనోటిక్ వ్యాధులను అరికట్టవచ్చును.

పంచగావ్య తయారీ మరియు ఉపయోగములు

పంచగావ్య అనే పదం సంస్కృతం నుంచి ఆవిర్భవించింది. పంచగావ్య అనేది ఆవు యొక్క ఐదు ఉత్పత్తుల మిశ్రమము. దీనిని చరిత్ర నుంచి హిందూ సాంప్రదాయాలలో కూడా ఉపయోగిస్తున్నారు. పంచగావ్య మొక్కలకు, జంతువులకు, మరియు మానవాళికి కూడా ఎంతో ఉపయోగకరము.

పంచగావ్య తయారీకి కావలసిన పదార్థాలు మరియు తయారీ విధానం :

ఆవుపేడ 5kg, ఆవుమూత్రం 2lit, ఆవు పెరుగు 2lit, ఆవు నెయ్యి 1kg, చెరుకు రసం 3lit, బాగా పండిన అరటి పండ్లు 12 (డజను), లేత కొబ్బరి నీళ్లు 3lit, కళ్ళు (లేదా) ఈస్టు 2lit (లేదా) 200g.

పైన తెలిపిన పదార్థాలను వెడల్పు మూతిగల కుండలోగాని కాంక్రీటు తొట్టెలోగాని వేసి ప్రతి రోజూ ఉదయం, సాయంత్రం కలయబెట్టాలి. దీని వలన మీథేన్ అనే వాయువు బయటకు వెలువడుతుంది. ఇలా వారము లేదా పదిరోజులు పులియబెట్టిన తరువాత పంచగావ్య తయారవుతుంది.

ఉపయోగాలు :

వ్యవసాయ సంబంధ ఉపయోగాలు :

- ♦ 3 లీ॥ పంచగావ్యను 100లీ॥ నీటిలో కలిపి విత్తనాలను పొలంలో విత్తే 30 నిమిషముల ముందు ఈ ద్రావణంలో నానబెట్టి విత్తితే మంచి ఫలితాలు ఆశించవచ్చు.
- ♦ పంచగావ్యను వర్షీకంపొస్తు తయారీలో ఉపయోగించడంవల్ల వాన పాముల పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం పెరిగి అధిక ఎరువును పొందవచ్చు.

పి. మనోజ్, ద్వితీయ సం॥ (B.V.Sc.& A.H),
ఎన్.టి.ఆర్. పశువైద్య కళాశాల, గన్నవరం

- ♦ పంచగావ్యను ఆకులపై పిచికారి చేయడంవల్ల పంట ఏవుగా పెరుగుతుంది.

పశుసంబంధ ఉపయోగములు :

- ♦ ఒక్కొక్క పశువుకు ప్రతీ రోజూ 200 మి॥లీ॥ పంచగావ్యను దానాలోగాని త్రాగే నీటిలో గాని అందించిన యెడల పశువులు ఆరోగ్యంగానూ మరియు పాలలో అధిక వెన్నశాతం కలిగి ఉంటాయి. అంతేకాక పశువులలో పునరుత్పత్తి సామర్థ్యం పెరుగుతుంది.
 - ♦ లేయర్ కోళ్లలో ప్రతీ కోడికి ప్రతీ రోజూ 5 మి॥లీ॥ పంచగావ్యను త్రాగే నీటిలో గాని లేదా మేతలో గాని అందించినచో కోళ్లు ఆరోగ్యంగా ఉండి ఎక్కువ కాలం గుడ్లు పెడతాయి.
 - ♦ బ్రాయిలర్ కోళ్లలో ఆహారం నుండి శరీర బరువుగా మార్చుకునే నిష్పత్తి (bud Conversion ratio) పెరిగి కోళ్లు అధిక బరువును కలిగి ఉంటాయి.
 - ♦ చేపల చెరువుల్లో పంచగావ్య వాడటం వల్ల ప్లవకాలు పెరిగి చేపలకు ఆహారం అధికంగా లభిస్తుంది. తద్వారా చేపలకి పెరుగుదల మెరుగుపడుతుంది.
- మానవ సంబంధ ఉపయోగాలు :**
- 50 మి॥లీ వడగట్టిన పంచగావ్యను 200 మి॥లీ॥ నీళ్ళలోగాని, కొబ్బరినీళ్ళలో గాని లేదా పండ్ల రసాలలో కాని కలిపి ఉదయాన్నే పరకడుపున నోటిద్వారా తీసుకోవడం వలన నరాల బలహీనతలు, షుగర్ వ్యాధి, గుండె సంబంధిత వ్యాధులు, కీళ్ళ నొప్పులు మరియు అతి భయంకర వ్యాధి అయిన ఎయిడ్స్ (హెచ్.ఐ.వి) లాంటి వాటిని కూడా నియంత్రణలో ఉంచవచ్చు.
- వీటివలన భావిభారత తరాలకు కాలుష్య రహిత సమాజాన్ని అందించవచ్చు.

గొర్రెలలో నీలి నాలుక వ్యాధి

డా॥ యం. భరద్వాజ క్రిష్ణ, పి.జి. స్కాలర్, డా॥ జి.ఆర్.కె. శర్మ, ప్రొఫెసర్ అండ్ హెడ్, పశువైద్య విస్తరణ విభాగం, పశువైద్య కళాశాల, తిరుపతి

ఇటీవల రాష్ట్రంలో గొర్రెల కాపరులను భయభ్రాంతులకు గురి చేస్తున్న వ్యాధిగా నీలినాలుకను పేర్కొనవచ్చు. కాబట్టి ఆ వ్యాధి లక్షణాలు, చికిత్స మరియు నివారణ మార్గాలు తెలుసుకోవడం చాలా అవసరం.

ఇది సూక్ష్మాతి సూక్ష్మమైన కొన్ని రకాల వైరస్ క్రిములు వల్ల కలుగుతుంది. ఈ వ్యాధి జీవాల శరీరపు అన్ని అవయవాలకు సోకుట వల్ల జీవాలు వెంటనే నీరసించి, ఇతర హానికర సూక్ష్మజీవులు ఆశించి వ్యాధి తీవ్రతను పెంచటం వల్ల కలిగే బాధ భరించలేక చనిపోతాయి. ఈ వ్యాధి మన దేశంలో 1979 సంవత్సరం నుంచి వరుసగా ప్రతి సంవత్సరం ఎన్నో జీవాల మరణాలకు కారణమౌతుంది.

వ్యాధి లక్షణాలు : సాధారణంగా ఎలాంటి లక్షణాలు కనబడకుండా, జీవాల్లో వ్యాధి వ్యాపిస్తుంది. జ్వర తీవ్రత 105 డిగ్రీల ఫారెన్ హీట్ నుండి 107 డిగ్రీల ఫారెన్ హీట్ వరకు ఉంటుంది. పెదవులు, చిగుళ్ళు వాచి, పెదవుల చివర్లు ఎర్రబారి కొన్ని సందర్భాల్లో రక్తం కూడా కారుతుంది. చెక్కిళ్ళ లోపలి భాగంలో వరి తవుడు కణాల్లాంటి చిన్న చిన్న పగుళ్ళేర్పడతాయి. నాలిక వాచి నీలిరంగుగా మారుతుంది. అందుకే ఈ వ్యాధిని నీలి నాలుక వ్యాధి అంటారు.

నోటి నుంచి చొంగ లేక నురుగు కారుతుంది. కళ్ళు ఎర్రగా వాచి ఉంటాయి. కనురెప్పలు ఉబ్బి కన్నీళ్ళు కారుతుంటాయి. గిట్టలు మొదటి భాగం వాచి, గిట్టల మధ్య ఎర్రగా ఉంటుంది. ఒకరకమైన దుర్వాసన వస్తుంది. కొన్ని సందర్భాల్లో గిట్టలు ఊడిపోయే ప్రమాదం కూడా ఉంది. వ్యాధి సోకిన జీవాలు, వ్యాధి తీవ్రతను బట్టి 10 నుంచి 15 రోజుల వరకు బాధపడతాయి.

జీవాలు బలహీనపడి, ముడుచుకొని కదలలేక గోడలకు ఆనుకొని గాని, పొదల కిందగాని, ఒకే చోట నిలుస్తాయి. మేత మేయపు, నీరు తాగవు, నెమరువేయవు. ముక్కులు వాచి, ఎరుపు జీరలతో చీమిడి కారడం, ఊపిరితిత్తులు వాచి కమిలిపోవుట వల్ల శ్వాసం తీసుకోవటానికి ఇబ్బంది పడతాయి. ఈ వ్యాధి సోకిన జీవాల అవయవాలన్నీ కమిలిపోయి పొక్కుట వల్ల బ్యాక్టీరియా వంటి హానికర సూక్ష్మక్రిములాశించి, ఇతర అంటువ్యాధులు సోకి మేతమేయక పోవడం, పొరడం మరియు దగ్గు, నిమోనియాలాంటి లక్షణాలు కనబడతాయి. వ్యాధి తీవ్రతను బట్టి 5-6 రోజుల వరకు మేతమేయ లేక, నీరు తాగలేకపోవుట వలన రక్తపోటు తగ్గి నీరసించి చివరకు చనిపోతాయి.

చికిత్స : మూతి మరియు కాళ్ళ పుండ్లను 1 శాతం పొటాషియం పర్మాంగనేటు ద్రావణంతో శుభ్రపరచి, బోరిక్ పొడరు నోటిలోనూ,

వేపనూనె లేక లొరెక్సిన్ క్రిము కాళ్ళకు రాయాలి.

ఆంపిసిలిన్, ట్రైమోథోప్రిమ్, టెట్రాసైక్లిన్ వంటి మందులు తినిపించాలి లేదా ఇంజక్షన్ల రూపంలో పశువైద్యుని పర్యవేక్షణలో వేయించాలి. ఫ్లాక్సిడిన్ లేదా టెట్రామెసిన్ ఇంజక్షన్లు 4 నుండి 5 రోజులు క్రమం తప్పకుండా వాడాలి. మేత మేయడానికి ఇబ్బంది పడే జీవాలకు కొంత ఉప్పు, బెల్లం కలిపి తేలికగా జీర్ణమయ్యే అంబలి రోజుకు రెండుసార్లు అరలీటరు చొప్పున త్రాగించాలి.

వ్యాధి నివారణ : ఈ వ్యాధికి సంబంధించిన టీకా యొక్క మోతాదు ప్రతి జీవానికి 2 మిల్లీలీటరు చర్మం క్రింది భాగంలో వేయవలెను. 3 నెలల వయస్సు పైబడిన జీవాలకు ఈ వ్యాధి టీకాను పశువైద్య అధికారి ఆధ్వర్యంలో వేయించాలి. వ్యాధి తీవ్రత ఉన్న జీవాలను మందలోనుంచి వేరుచేసి, నీడలో ఉంచి చికిత్స చేయించుకోవాలి.

ఇది అధికంగా దోమకాటు ద్వారా వ్యాప్తి చెందుతుంది. కాబట్టి దానికి ముఖ్యంగా వ్యాధి ప్రబలే రుతువు రాగానే 2 నుండి 3 రోజులకొకసారి నియోసిడాల్, బుటాక్స్ వంటి మందులు 0.5 శాతం ద్రావణంలో గొర్రెలపై మరియు వాటి పాకల్లో పిచికారి చేయాలి. అలా లేని ఎడల వేపాకు, యూకలిప్టస్ ఆకు, కలబంద పిడకల్ని కాల్చి పొగద్వారా దోమల్ని నివారించవచ్చు. రాత్రివేళ మందదగ్గర కరెంటు బల్బు పెడితే దోమలు, ఈగలు జోరీగలు, గోమార్లు, పిడుదులు ఆకర్షించబడి వాటి ఉధృతి తగ్గుతుంది. వ్యాధిగ్రస్త జీవాలను వేరుచేసి, వాటి పాలను పిల్లలు త్రాగకుండా చేయాలి. చనిపోయిన జీవాలను కాల్చుట లేదా 4 నుండి 5 అడుగుల గోతిలో సున్నం లేక గమాక్సీను, ఫినాయిల్ కలిపి పూడ్చిపెట్టాలి. ✧

పచ్చిమేతను పాతరవేసి నిల్వచేయుట - ప్రాముఖ్యత

పాడి పశువుల పోషణకు మరియు సాంద్ర పద్ధతిలో జీవాల పోషణకు ముఖ్యమైన ఆధారం పశుగ్రాసం. పశుగ్రాసాలు సంవత్సరము పొడవునా ఒకేలా పెరగవు. కానీ సంవత్సరం అంతా పశుగ్రాసాల అవసరం దాదాపు ఒకేలా ఉంటుంది. జొన్న, స్వీట్ సూడాన్, గిన్నీ, నేపియర్ మొదలైనవి చలికాలంలో తక్కువ దిగుబడిని, వర్షాకాలంలో ఎక్కువ దిగుబడిని ఇస్తాయి. ఆర్థిక సామాజికపరమైన కారణాల వలన మనదేశంలో పశుగ్రాసాలసాగు విస్తీర్ణాన్ని పెంచే అవకాశాలు తక్కువ. కాబట్టి ప్రతీరైతు తనకున్న భూమిలో కొంతభాగం పశుగ్రాసాలసాగు చేపట్టడంతోబాటు పశుగ్రాసం సమృద్ధిగా లభించే సమయంలో శాస్త్రీయపద్ధతులలో పాతరవేసి, మాగుడు గడ్డిగా నిల్వచేసుకొని వాడుకోవాలి. అప్పుడే పాడిపరిశ్రమ లాభసాటిగా ఉంటుంది.

పచ్చిమేతలోని పోషక విలువలు తగ్గకుండా, గుంతలలో గాలి చొరబడకుండా, పాతరవేసి, పులియబెట్టి, నిలువ చేసిన మేతను సైలేజి అంటారు. దీనినే వాడుక భాషలో మాగుడుగడ్డి లేదా పాతరగడ్డి అని పిలుస్తారు.

- ఈ పద్ధతిలో తక్కువ స్థలంలో ఎక్కువ మేతను నిల్వచేసుకోవచ్చు.
- కరువు ప్రాంతాలలో మాగుడు మేత ద్వారా దాణాఖర్చును కూడా తగ్గించుకోవచ్చు.
- మాగుడుగడ్డిలో పోషకపదార్థాలు తగినంతవుండటమే కాకుండా పశువులకు రుచికరంగాను, తేలికగా జీర్ణమయ్యేరీతిలో వుంటాయి. గట్టికాండంకలిగిన పశుగ్రాసాలను పాతరవేసి నిల్వచేయటంవలన మెత్తనిపదార్థంగా మారి సులభంగా జీర్ణంకాగలుగుతాయి.
- సంవత్సరం పొడవునా ఒకేవిధమైన నాణ్యమైన పచ్చిమేతను

పాడిపశువులకు అందుబాటులో ఉంచగలగడం వలన ఎండాకాలంలో కూడా పాల ఉత్పత్తి తగ్గకుండా చూసుకోవచ్చు.

సైలేజి / పాతర గడ్డి తయారీకి అనువైన పశుగ్రాసాలు

పాలదశ (Second milkline) కంకులతో ఉన్న మొక్కజొన్న, జొన్న మరియు సజ్జ లాంటి ఏకవార్షికగ్రాసాలు, సైలేజి తయారీకి బాగా అనువైనవి. ఈ జాతి సైర్లలో కాండంమందంగా వున్నందున మేతను చాఫ్ కట్టర్ సహాయంతో కత్తిరించడంవలన మేతను పాతరలో నింపేటప్పుడు పొరలమధ్య గాలి నిలవవుండకుండా తొలగించడం తేలికవుతుంది. మాగుడుగడ్డి తయారీకి వాడే పశుగ్రాసంలో తేమ 65 నుండి 70 శాతం మించి వుండరాదు.

మొక్కజొన్న పశుగ్రాసంతో చేసిన సైలేజిలో ఉదజనిగాఢత (పి.హెచ్) 3.7-4.2 ఉండాలి. ఇందులో ఎండుపదార్థం 35%, మాంస కృత్తులు 8-9%, మరియు జీర్ణమగుపోషకాలు 70% ఉంటాయి. నాణ్యమైన సైలేజి ఎండుపదార్థంలో 50%నికి పైగా మొక్కజొన్న గింజలు ఉంటాయి. మొక్కజొన్నసైలేజి వాడుతున్నప్పుడు విటమిన్-డి, విటమిన్-ఇ, సెలీనియం, సల్ఫర్లను మరియు కార్బియమును (సైలేజి తయారీ సమయంలో డి.సి.పి.ని కలపకపోతే) అదనంగా పశువులకు ఇవ్వవలసి ఉంటుంది.

లెగ్యూమ్ జాతి గ్రాసాలలో తేమ ఎక్కువగా (80 శాతం వరకు) ఉండి, పిండిపదార్థం పరిమాణం తక్కువగా ఉంటుంది. మరియు ఆకులు, కాండం నిప్పత్తి ఎక్కువగా వున్నందున సైలేజిరూపంలో నిలవచెయ్యటానికి అనుకూలంగా వుండవు. ఒక పాలు లెగ్యూమ్ జాతి పశుగ్రాసంతో మూడు పాళ్ళు జొన్న, మొక్కజొన్న, ఇతర గడ్డిజాతుల పశుగ్రాసం కలిపి మిశ్రమ సైలేజి తయారు చేసుకొనవచ్చును. లెగ్యూమ్ జాతి పశుగ్రాసాలలో లూసర్న్, బొబ్బర లాంటివి మిశ్రమ

పాలకంకి దశలో ఉన్న మొక్కజొన్న పంట

సైలేజి తయారీకి బాగా అనువైన పశుగ్రాసాలు.

లెగ్యూమ్ జాతిపశుగ్రాసాలతో పోలిస్తే గడ్డి జాతి పశుగ్రాసాలలో మాంస కృత్తుల శాతం తక్కువగా ఉంటుంది. గడ్డిజాతి పశుగ్రాసాలలో నత్రజని పరిమాణాన్ని పెంచటానికి ప్రతీ టన్ను మేతకు 1 నుండి 2 కిలోల యూరియాను లేదా చెరకుమట్టిని కలపాలి.

సైలేజీ గుంతలు - రకాలు

సైలేజీగుంతను వర్షపునీరు నిలవని ఎత్తయిన ప్రదేశంలో, గుంతలోకి తేమ చేరకుండా నిర్మించాలి. పశువుల సంఖ్యనుబట్టి, నెలరోజులకు అవసరమయ్యే సైలేజీ పరిమాణాన్నిబట్టి, గుంత ఘనపరిమాణాన్ని నిర్ణయించుకోవాలి. ఎక్కువ పశువులున్న రైతులు ఒకటికంటే ఎక్కువ గుంతలను పశువుల పాకలను పశువులున్న రైతులు ఒకటికంటే ఎక్కువ గుంతలను పశువుల పాకలకు దగ్గరలో నిర్మించుకోవాలి.

సైలేజీ గుంతలను రెండు రకాలుగా నిర్మించుకోవచ్చు.

1) భూమిలోపల 2) భూమిపైన

భూమిలోపల : మనదేశంలో రైతుల ఆర్థిక స్థితులు, వాతావరణ పరిస్థితుల దృష్ట్యా, భూమిలో గుంత తీసి పచ్చిమేతను నిలవ చేసుకోవటం తేలికైన పద్ధతి. గుంతను గుండ్రని ఆకారంలోగాని, చతురస్రాకారంలోగాని తవ్వకోవచ్చు. దీనిని గుంతసైలో అంటారు. గుంతచుట్టూ ఇటుకలతో పలుచనిగోడను నిర్మించి సిమెంటుతో పూతపూయిస్తే పటిష్ఠంగా వుండి వర్షపునీరులోనికి రాకుండా రక్షణకల్పిస్తుంది. గుంతలు నేలమట్టానికి ఏడు అడుగుల కంటే లోతుగా ఉంటే సైలేజీని గుంతనుండి వెలుపలికి తీయడానికి చాలా సమయం వృధా అవుతుంది. కావున సైలేజీ గుంత లోతు నేల లోపల 6 అడుగులు, నేలమీద 2 అడుగులు (మొత్తం లోతు 8 అడుగులు మించకుండా) ఉండే విధంగా నిర్మించుకోవాలి.

భూమిపైన : దీనిని నేలమట్టములో నిర్మిస్తారు. దీనికి రెండు వైపుల మాత్రమే గోడలు వుంటాయి. దీనిని బంకర్ సైలో అంటారు. ఇందులో మేతను త్రొక్కడానికి ట్రాక్టరుని ఉపయోగించాలి. ఇందులో సైలేజీ ఎక్కువగా వృధా అవుతుంది. భూమిలోపల నిర్మించుకునే గుంత మాదిరిగానే భూమిపైన కూడా నాలుగు ప్రక్కల గోడలతో గుంత నిర్మాణం చేయవచ్చును. దీని నిర్మాణానికి ఖర్చు ఎక్కువ అవుతుంది.

పదిపాడిపశువులకు లేదా 100 జీవాలకు ఒక సంవత్సరమునకు కావాల్సిన సైలేజీ పరిమాణము :

సైలేజీని, ఒక రోజుకు ఒక పాడిపశువుకు 20 కిలోల వరకు, మరియు సాంద్రపద్ధతిలో పెంచుతున్న జీవాలకు 2 కిలోల వరకు ఇవ్వవచ్చును. పది పాడిపశువులకు ఒక సంవత్సరమునకు ఎంత సైలేజీ అవసరము ఉంటుందో అంతే సైలేజీ సాంద్రపద్ధతిలో 100 జీవాలను పోషించడానికి అవసరమవుతుంది. పది పాడిపశువులకు రోజుకు 20 కిలోల చొప్పున ఒక సంవత్సరానికి (10×20×365) 73,000 కిలోల సైలేజీ కావాలి. అంటే నెలకి దాదాపు 6 టన్నుల

సైలేజీ అవసరం ఉంటుంది. ఈ సైలేజీ తయారుచేయడానికి $73,000 \times 5/4 = 91.250$ (91.25 టన్నులు) కిలోల పచ్చిమేత కావాలి. ఒక సంవత్సరానికి 10 పాడిపశువులకు సరిపడేంత సైలేజీ తయారీకి, సుమారు 2 ఎకరాల భూమినుండి, ఎకరానికి ఒక పంటకు 25 టన్నుల దిగుబడితో రెండు పంటల నుండి లభించే జొన్న/ మొక్కజొన్న పశుగ్రాసము (దాదాపు 100 టన్నులు) అవసరముంటుంది. ఆఫ్రికన్ లాల్ రకము మొక్కజొన్న పశుగ్రాసవిత్తనాలను ఎకరానికి 25-30 కిలోలను ఒక చదరపు అడుగు దూరంలో చేతితో విత్తినప్పుడు ఒక ఎకరానికి 25-30 మెట్రిక్ టన్నుల పచ్చిపశుగ్రాసం లభిస్తుంది.

ఒక ఎకరము నుండి ఒక పంటకు లభించే మొక్కజొన్న పశుగ్రాసమును (25 టన్నుల) సైలేజీ చేసికొనుటకు కావాల్సిన గుంత పరిమాణము

ఒక ఘనపుటడుగు గుంతలో 15 కిలోల సైలేజీని నిల్వచేయవచ్చును. అంటే 1700 ఘనపుటడుగుల పాతర గుంత కావాలి. 10 అడుగుల వెడల్పు, 21 అడుగుల పొడవు, 8 అడుగుల లోతు (1680 ఘనపుటడుగుల) గల పాతరగుంత సరిపోతుంది. సైలేజీ పాతర తెరచిన తర్వాత 30 రోజులలో వాడుకోవాల్సి ఉంటుంది, కాబట్టి ఈ పాతరగుంతను సమభాగాలుగా చేసుకోవాలి లేదా 6 టన్నుల పాతర పట్టే విధంగా నాలుగు చిన్న గుంతలను / 10 అడుగుల వెడల్పు, 5 అడుగుల పొడవు, 8 అడుగుల లోతు (400 ఘనపుటడుగులు) నిర్మించుకోవాలి.

సైలేజీ తయారీకి కావాల్సిన పరికరాలు, సామాగ్రి

1. సైలేజీ గుంత
2. 200 Gsm పాలిఎథిలీన్ షీట్
3. పాలకంకి దశలో ఉన్న మొక్కజొన్న పశుగ్రాసము
4. ఉప్పు @ 1 kg (టన్ను పచ్చగడ్డికి)
5. బెల్లం మట్టి @ 1 kg (టన్ను పచ్చగడ్డికి)
6. డైకాల్షియం ఫాస్ఫేట్ @ 1 kg (టన్ను పచ్చగడ్డికి)
7. తవుడు లేదా జొన్నపిండి (అవసరాన్నిబట్టి) @ 1 kg (టన్ను పచ్చగడ్డికి)
8. లాక్టిక్ యాసిడ్ బేసిల్లస్ : ప్రతీకిలో పచ్చగడ్డికి 10^8 cfu LAB (లాక్టిక్ యాసిడ్ బేసిల్లస్)ని కూడా కలిపినట్లయితే పచ్చగడ్డి త్వరగా పులిసిపోవడానికి దోహదపడుతుంది. దీనిని కలపకుండా కూడా సైలేజీ తయారు చేయవచ్చును.
9. చాఫ్ కట్టర్ : ఒక గంటకి 4-5 మెట్రిక్ టన్నుల పచ్చిమేతను ముక్కలుగా చేసే సామర్థ్యము కలిగిన చాఫ్ కట్టర్ కావాలి. సైలేజీ తయారుచేస్తున్నప్పుడు నిరంతరాయముగా విద్యుచ్ఛక్తి అవసరముంటుంది. కాబట్టి చాఫ్ కట్టర్ కి తగు సామర్థ్యము కల డీజిల్ ఇంజన్ ను అమర్చుకున్నట్లయితే అంతరాయము లేకుండా సైలేజీ తయారుచేయవచ్చును. మరియు చాఫ్ కట్టర్ కి చక్రాలతో కూడిన స్టాండ్ ను ఏర్పాటు చేసుకోగలిగితే దానిని సైలేజీ గుంతల వరకు తరలించడానికి వీలుగా ఉంటుంది. ✨

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
 श्रीमद्भगवद्गीता
 अध्यायः प्रथमः
 अर्जुनसंवादनः

కె.వి.వి. ప్రసాద్ డిమాండ్

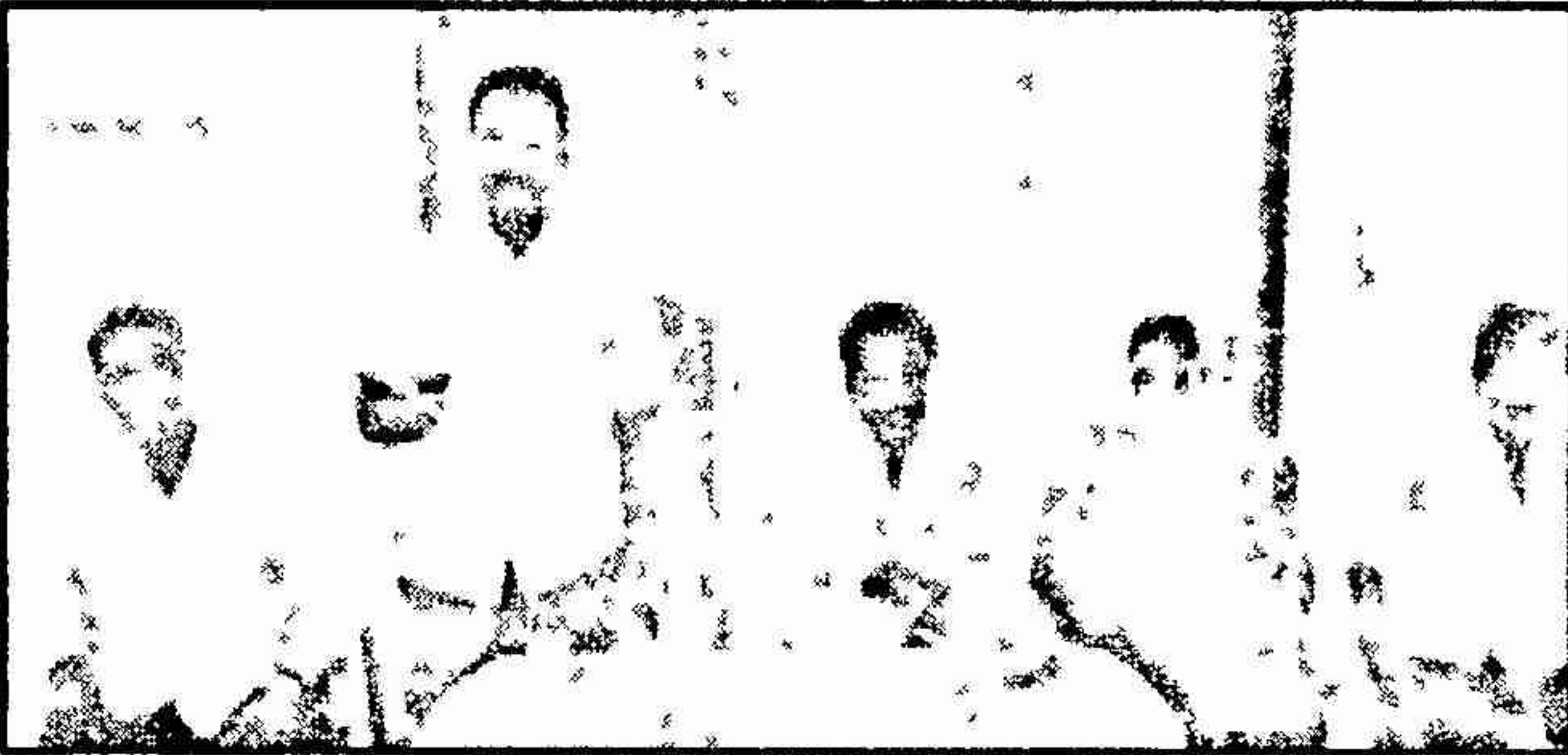
A black and white photograph of a group of people, likely a family, standing together outdoors. There are about ten individuals, including men, women, and children, dressed in mid-20th-century clothing. They are posed in front of a building with a visible doorway.

తిరుపతి పశువైద్య కళాశాల వద్ద పశువైద్యులు చేస్తున్న నిరసన దీక్షా శిబిరాన్ని కె.వి.వి. ప్రసాద్, రామిశెట్టి వెంకయ్య, రైతుసంఘం చిత్తూరు జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి భాస్కర్ రెడ్డి, నాయకులు ఉమాపతి నాయుడు, నరసారెడ్డి, జనార్దన్ రెడ్డి, వెంకటరమణ తదితరులు నిరసన దీక్షను సందర్శించి సంఘభావం ప్రకటించారు. ✨

ఈ కార్యక్రమంలో రైతు సంఘం నాయకులు సహా, లాల్ బాషా, నరసింహ, వెంకటేశ్వర్లు తదితరులు పాల్గొన్నారు. ✧

అప్పల ఊబిలో కూరుకుపోతున్న రైతులు

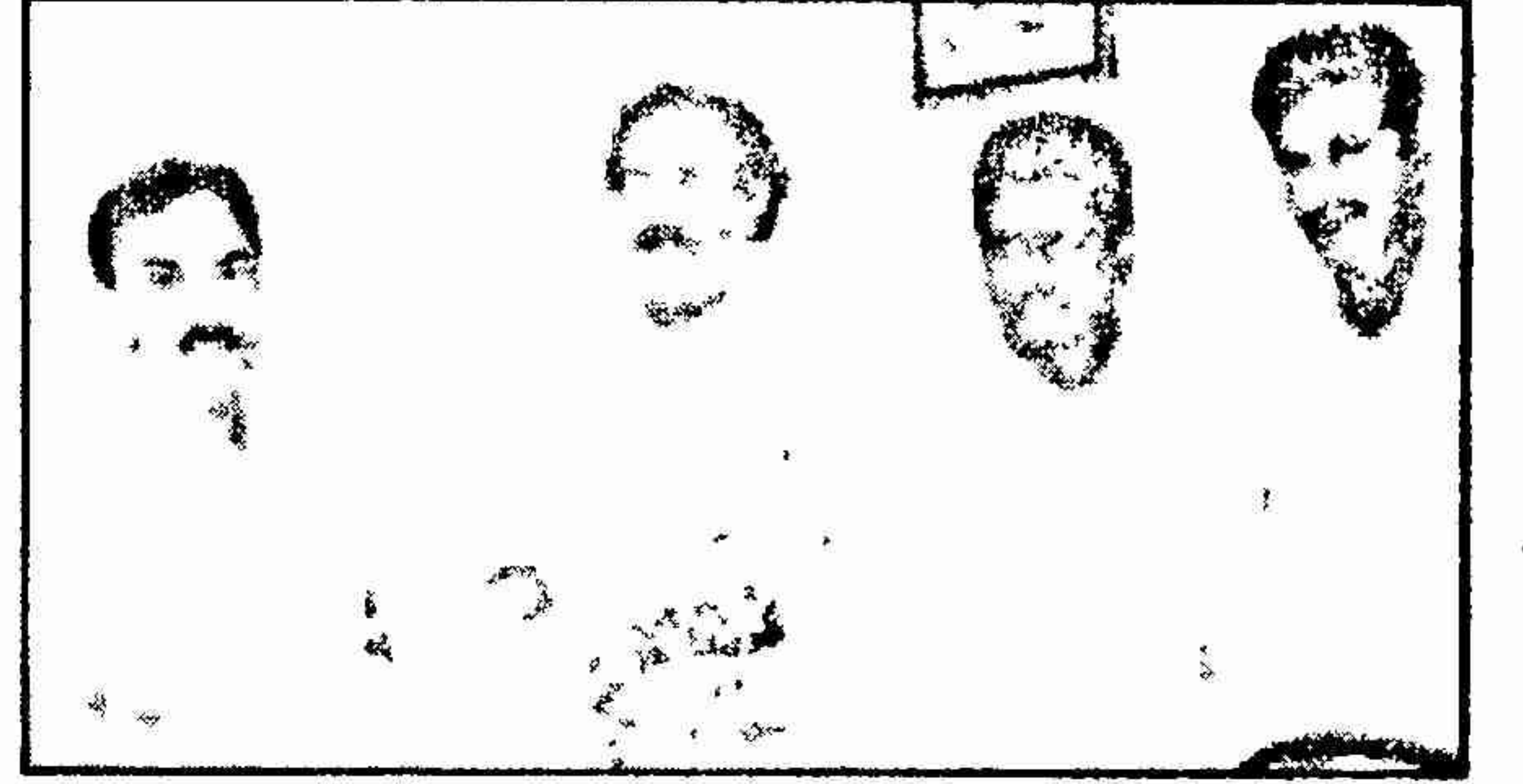
రైతులకు కొత్త పంట రుణాలు ఇవ్వాలంటూ కర్నూలు జిల్లా దేవనకొండ ఎంపిడిఓ కార్యాలయం ఎదుట ఎపి రైతుసంఘం ఆధ్వర్యంలో ధర్నా నిర్వహించారు. కర్నూలు జిల్లా కార్యవర్గ సభ్యులు శాంతికుమార్ అధ్యక్షత వహించగా కార్యక్రమానుద్దేశించి రాష్ట్ర కమిటీ సభ్యులు ఎం.జగదీష్ మాట్లాడుతూ బ్యాంకర్లు రైతులకు కొత్త పంట రుణాలు మంజూరు చేయకుండా నిర్లక్ష్యం చేయడం జరుగుతుందన్నారు. సమయానికి రుణాలు ఇవ్వకపోవడంతో ప్రైవేట్ వడ్డీ వ్యాపారుల వలలో చిక్కి రైతులు అధిక వడ్డీలకు అప్పులు తీసుకోవడం కారణం ప్రభుత్వందేనని వారు ఆరోపించారు. కలెక్టర్ వెంటనే కొత్త రుణాలు మంజూరుచేసి రైతులను అదుకోవాలన్నారు. అలాగే పెండింగ్లో వున్న 2014,15 పంట నష్టపరిహారం, వేరుశనగ విత్తనకాయల పంపిణీ నిర్వహించాలంటూ సమస్యల వినతిపత్రం ఎంపిడిఓ ఉమామహేశ్వరమ్మకు ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో రైతు సంఘం మండల అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు కండప్ప, ఇబ్రహీం, జిల్లా కార్యవర్గ సభ్యులు రాజశేఖర్, నాయకులు నరసింహ, పురుషోత్తంరెడ్డి, బజారి, మహేశ్, అబ్దుల్, శేఖర్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

పంటలపై పెట్టుబడులు అధికమై ఆదాయం తగ్గడంతో రైతులు అప్పుల ఊబిలో కూరుకుపోతున్నారని కడప జిల్లా రైతు సంఘం ప్రధాన కార్యదర్శి చంద్ర పేర్కొన్నారు. ఒంటిమిట్టలోని స్థానిక హరితా హోటల్లో మండల రైతుల సమావేశం నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ రైతులకు ప్రభుత్వాలు ఇచ్చే రాయితీలు సరిపోవడంలేదన్నారు. వ్యవసాయాన్ని లాభసాటిగా తీసుకురావాలన్నారు. ఎన్నికల సందర్భంగా ఇచ్చిన వాగ్దానాలు నెరవేర్చడం లేదన్నారు. గత ఎన్నికల సందర్భంగా అధికార పార్టీ రైతులకు ఋణాలు మాఫీ చేస్తామని, డ్వాక్రా సంఘాల ఋణాలు మాఫీ చేస్తామని చెప్పారన్నారు. వాగ్దానాల అమలుకు ఎన్నో షరతులు పెట్టారన్నారు. సమావేశం ఆనంతరం మండల రైతు సంఘం కమిటీని ఎకగ్రీవంగా ఎన్నుకున్నారు. మండల రైతు సంఘం అధ్యక్షునిగా కడప బాబయ్య, ప్రధాన కార్యదర్శిగా పి. కృష్ణారెడ్డిలను ఎన్నుకున్నారు. అలాగే మండల ఉపాధ్యక్షుడు, సభ్యులను ఎన్నుకున్నారు. ఈ

కార్యక్రమంలో మండల సీపిఐ నాయకుడు కట్టాయానాదయ్యా, మండల మహిళా నాయకురాలు కొండమ్మ, నాయకులు కార్యకర్తలు, రైతులు పాల్గొన్నారు. ✧

దేవాదాయ భూముల కొలు రైతులను ఆదుకోండి!

రాజధాని ప్రాంతంలో దేవాదాయ ధర్మాదాయ భూముల కొలు రైతులను ఆదుకోవాలని దేవాదాయ ధర్మాదాయ కొలు రైతు సంఘం గౌరవాధ్యక్షులు పచ్చల సాంబశివరావు కోరారు. ఈ సందర్భంగా దేవాదాయ ధర్మాదాయ ఉపకమిషనర్ ఎం.వి. సురేష్ బాబుకి, అసిస్టెంట్ కమిషనర్ కెబి శ్రీనివాసరావుకి వినతిపత్రాన్ని అందజేశారు. అనంతరం ఆయన మాట్లాడుతూ రాజధాని నిర్మాణానికి తుళ్ళూరు, మంగళగిరి, తాడేపల్లి మండలాలలోని 29 గ్రామాలలో సుమారు 1100 ఎకరాల వరకు దేవాదాయ ధర్మాదాయ భూములను ప్రభుత్వం సేకరించిందన్నారు. తాతల, ముత్తాతలకాలం నాటి నుంచి ఈ భూములను అక్కడి రైతులు సాగు చేసుకుంటూ కుటుంబాలను పోషించుకుంటున్నారని చెప్పారు. ప్రభుత్వం ఈ భూములను తీసుకోవడంతో వారు ఉపాధిని కోల్పోయారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. ఈ భూములకు సంబంధించి కొలుని, భూ ప్యాకేజీని సంబంధిత దైవ సంస్థలకు ఇస్తున్నారని, అదే భూమిని నమ్ముకుని గత 6,7 దశాబ్దాలుగా సేద్యం చేస్తున్న రైతులకు ఎలాంటి పరిహారం ప్రకటించలేదన్నారు. ప్రభుత్వం చెల్లిస్తున్న కొలులో 3వ వంతు కొలును ఇప్పించాలని, భూప్యాకేజీలో 4వవంతు భూమిని కొలుదారులకు ఇప్పించాలని డిమాండ్ చేశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం గుంటూరు జిల్లా ఉపాధ్యక్షులు కొల్లి రంగారెడ్డి మాట్లాడుతూ రాజధాని ప్రాంతం దేవాదాయ ధర్మాదాయ కొలు రైతులను ప్రభుత్వం తక్షణమే ఆదుకోవాలన్నారు. గత నెలలో జరిగిన జడ్పీ గ్రీవెన్స్లో, తుళ్ళూరు లోని సీఆర్డీఏ కార్యాలయం వద్ద జరిగిన ధర్నా సందర్భంగా సంబంధిత కమిషనర్కు, నేడు దేవాదాయ శాఖ అధికారులను వినతిపత్రాలను అందించటం జరిగిందని, అధికారులు స్పందించి కొలు రైతుల సమస్యలను ప్రభుత్వందృష్టికి తీసుకువెళ్ళి వారి సమస్యను పరిష్కరించాలని కోరారు. ఈ కార్యక్రమంలో రైతు సంఘం కార్యదర్శి కంజుల విరల్రెడ్డి పాల్గొన్నారు.

దేవాదాయ కౌలు రైతులకు భూ ప్యాకేజీ

ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి ప్రసాద్ డిమాండ్

దేవస్థాన యాజమాన్యాల పేరుతో ఇస్తున్న భూ ప్యాకేజీలో 4వవంతు దేవాదాయ ధర్మాదాయ కౌలు రైతులకు ఇవ్వాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రాష్ట్ర ప్రధానకార్యదర్శి కె.వి.వి. ప్రసాద్ డిమాండ్ చేశారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం ఆధ్వర్యంలో రాజధాని ప్రాంతంలోని దేవాదాయ ధర్మాదాయ కౌలురైతులకు కౌలులో 3వ వంతు, భూ ప్యాకేజీలో 4వ వంతు ఇవ్వాలని కోరుతూ తుళ్ళూరు సీఆర్‌డిఏ కార్యాలయం వద్ద ధర్నా నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా కె.వి.వి. ప్రసాద్ మాట్లాడుతూ రాజధాని ప్రాంతంలో 33 వేల ఎకరాలకు పైగా భూములను సమీకరించటం జరిగిందని, దానిలో 1000 ఎకరాలకుపైగా దేవాదాయ ధర్మాదాయ భూములను ఎన్నో సంవత్సరాల నుంచి కౌలు రైతులు సాగుచేసుకుంటూ అటు

దేవస్థానాలకు, ప్రజలకు ప్రయోజనం చేకూరుస్తూ జీవనం సాగిస్తున్నారన్నారు. ఇప్పుడు అమరావతిలో భూములు కోల్పోతున్నవారితో పాటు, ఎన్నో సంవత్సరాలుగా కౌలు చేస్తున్న పేద రైతులు, ల్యాండ్ లెస్ ఫూర్ గా ప్రభుత్వ గుర్తింపు పొందిన వారు, వేలం పాటల ద్వారా ఆ భూములను సాగుచేస్తున్నారని చెప్పారు. నేడు భూములను కోల్పోయి తీవ్రమైన కష్టాలు పడుతున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. రాజధాని నిర్మాణం కొంత భాగంలో జరుగుతున్నందున మిగిలిన భూభాగం ఖాళీగా ఉందని, దీంతో కంపలు పెరిగి అడవిలా తయారైందని, వాటిని తొలగించాలంటే ప్రభుత్వానికి లక్షల ఖర్చు అవుతుందని చెప్పారు. ప్రభుత్వం తగిన విధంగా ఆలోచన చేసి ఖాళీ భూమిలో నిర్మాణాలు చేపట్టేవరకు పశుగ్రాసం పెంచేందుకు ఆ భూమిని పేదరైతులకు ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేశారు. తాడికొండ నియోజకవర్గ సీపీఐ కార్యదర్శి పి. సాంబశివరావు మాట్లాడుతూ 100 సంవత్సరాలకు పైగా ఈభూములపై ఆధారపడి జీవనం సాగిస్తున్నారని అందుకు ప్రభుత్వం తక్షణమే వారికి ప్యాకేజీ ప్రకటించాలని డిమాండ్ చేశారు. దేవాదాయ భూములు కోల్పోయిన రైతులకు రైతుసంఘం అండగా ఉంటుందని స్పష్టం చేశారు. అనంతరం సీఆర్‌డిఏ అధికారి చెన్నకేశవులుకు వినతిపత్రాన్ని అందజేశారు.

స్పందించిన అధికారి సమస్యను ఉన్నతాధికారుల దృష్టికి తీసుకువెళతామన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో మంగళగిరి నియోజకవర్గ సీపీఐ సహాయ కార్యదర్శి గుత్తికల్లు వెంకటేశ్వరరావు, పిల్లలమర్రి నాగేశ్వరరావు పాల్గొన్నారు. ✧

వ్యవసాయ సంక్షోభం నుండి రైతులను కాపాడాలి!

చిత్తూరు జిల్లా అధ్యక్షులు రామిశెట్టి వెంకయ్య డిమాండ్

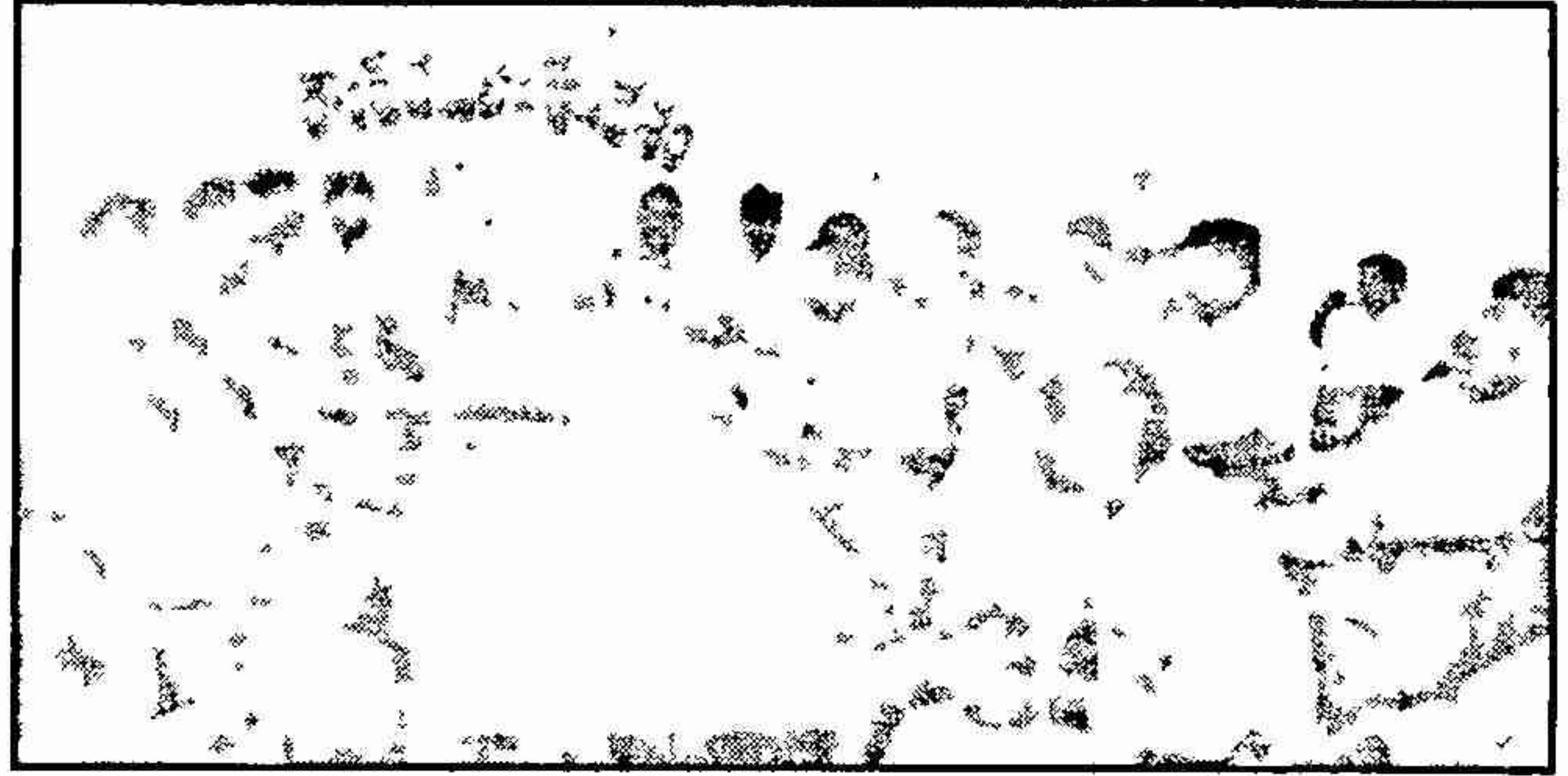
వ్యవసాయ సంక్షోభం నుండి రైతులను కాపాడాలని ఏపీ రైతు సంఘం చిత్తూరు జిల్లా అధ్యక్షుడు రామిశెట్టి వెంకయ్య డిమాండ్ చేశారు. పలమనేరు పురపాలకసంఘం కార్యాలయం ఆవరణంలోని బాపూజీ ఉద్యానంలో పలమనేరు నియోజకవర్గ రైతులతో సమావేశాన్ని డివిజన్ అధ్యక్షుడు ఉమాపతినాయుడు అధ్యక్షతన జరిగింది. ఈ సమావేశంలో ముఖ్య అతిథిగా రామిశెట్టి వెంకయ్య మాట్లాడుతూ కేంద్రంలో బీజేపీ, రాష్ట్రంలో టీడీపీలు రైతులకు అనేక ఎన్నిక వాగ్దానాలు చేసి అధికారంలోకి వచ్చిన తరువాత రైతులను నడ్డివిరి చేటువంటి భూసేకరణకు తూట్లు పొడిచిబ్యాంకుల పేరుతో రైతుల పాట్లకొట్టి పేదలకు పంచే కార్యక్రమాన్ని నిర్వహిస్తున్నారన్నారు. చిత్తూరు జిల్లాలో వున్న కలెక్టర్ ఇప్పటికే 1.86 వేల ఎకరాలను ఎస్సీ, ఎస్టీ, బీసీలకు భూములను బలవంతంగా పట్టాలను రద్దుపరచిందన్నారు. రాయలసీమజిల్లాలోని చిత్తూరుజిల్లా ఎడారిగా మారిపోతుందన్నారు. సాగునీరు, త్రాగునీరు లేక ప్రజలు ఇబ్బందులు పడుతున్నారన్నారు. జిల్లా పెండింగ్ ప్రాజెక్టులకు హంద్రినీవా, సుజలస్రవంతి,

గాలేరునగిరి ప్రాజెక్టులను పూర్తిచేసి గ్రామాలలోని ప్రజలకు త్రాగునీరు సాగునీటిని అందివ్వాలని డిమాండు చేశారు. వ్యవసాయానికి ఉపాధి హామీని పూర్తిగా అనుసంధాన పరచాలని కోరారు. పడమటి ప్రాంతాలైనటువంటి పలమనేరు, కుప్పం అటవీ సమీపంలోని గ్రామాల రైతుల పంటపొలాల్లో అడవి జంతువుల భారినుండి పంటలను రక్షించి నష్టపోయిన రైతులకు నష్టపరిహారాన్ని మరింత పెంచి రైతులను ఆదుకోవాలని డిమాండు చేశారు.

నూతన కార్యవర్గం : అనంతరం ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతుసంఘం నూతన కమిటీ ఏర్పాటు గౌరవ అధ్యక్షులుగా శంకరయ్య, అధ్యక్షులు రవీంద్రనాథరెడ్డి, ఉపాధ్యక్షులు మణి, రాజేంద్రనాయుడు, చంద్రశేఖర్ నాయుడు, ప్రధాన కార్యదర్శిగా ఎ. ఉమాపతినాయుడు, సహాయ కార్యదర్శులు వాసుదేవరెడ్డి, సుబ్రమణ్యంరెడ్డి, ప్రకాష్ నాయుడు, వెంకటరమణరెడ్డి, కోశాధికారి దేవేంద్రరెడ్డిలను రైతుసంఘం జిల్లా అధ్యక్షులు రామిశెట్టి వెంకయ్య సమక్షంలో ఏకగ్రీవంగా ఎన్నుకోవడం జరిగింది. చెన్నకేశవులు, రవీంద్రరెడ్డి పాల్గొన్నారు. ✧

రైతు సమస్యలను తీక్షణమే పరిష్కరించాలని కార్యకర్తలు.....

పత్తికొండ : రైతు సమస్యలను పరిష్కరించాలని రైతు సంఘం ఆధ్వర్యంలో స్థానిక ఎంపిడిఓ కార్యాలయ సమావేశ భవనంలో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం నిర్వహించారు. ఈ రౌండ్ టేబుల్ సమావేశానికి రైతుసంఘం తాలుకా అధ్యక్షులు పెద్ద ఈరన్న అధ్యక్షత వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి ముఖ్య అతిథిగా ఎపి రైతుసంఘం రాష్ట్ర అధ్యక్షులు పి. రామచంద్రయ్య, అఖిల పక్ష కమిటీ నాయకులు హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ రాష్ట్ర పరిహారం ఇవ్వకుండా రైతులను తప్పుదోవ పట్టిస్తున్నారని ఆయన ఆరోపించారు. రైతులకు రుణ మాఫీ విషయంలో ప్రభుత్వం ఫోరంగా విఫలమైందన్నారు. ఎన్నికల్లో మేనిఫెస్టోలో ప్రవేశపెట్టిన వాగ్దానాలను ప్రభుత్వం నీరు కార్చి రైతుల సమస్యలను గాలికి వదిలేశారన్నారు. బ్యాంకులచుట్టు రైతులు కొత్త రుణాల కోసం తిరుగుతున్నా ఇంతవరకు ప్రభుత్వం స్పందించకుండా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు వ్యవహరిస్తుందన్నారు. కార్పొరేట్లకు, పెత్తందార్లకు, భూ స్వాములకు, మధ్యదళారులకు బ్యాంకు అధికారులు కూడా వత్తాసు పలుకుతున్నారన్నారు. పత్తికొండ నియోజకవర్గంలో హంద్రీ నీవా ప్రాజెక్టు ద్వారా అన్ని చెరువులకు నీరు మళ్లిస్తామని డిప్యూటీ సీఎం పదే పదే కథలు చెబుతూ ప్రజలను మభ్య పెడుతూ ప్రజలను మోసంచేస్తూ ఇంతవరకు ఏ ఒక్క చెరువుకు కూడా నీరు వదిలిన పాపాన పోలేదన్నారు. రైతులకు ఖరీఫ్ సీజన్ లో 50 శాతం సబ్సిడీ విత్తనాలు ఇవ్వాలని, నకిలీ విత్తనాలు తక్షణమే అరికట్టాలని, రైతులకు ఎరువులు సకాలంలో అందించాలని, అధిక రేట్లను అరికట్టి తక్కువ ధరలకు ఎరువులను అందించాలన్నారు. రైతులు పండించే పంటకు గిట్టుబాటు ధర కల్పించాలని, పంటలు నిల్వచేసుకోవటానికి ప్రతి గ్రామంలో గోడౌన్ల నిర్మాణం చేపట్టాలని 60 సంవత్సరాలు దాటిన ప్రతిరైతుకు రూ. 6 వేల పింఛన్ ఇవ్వాలని, ప్రధానమంత్రి పంట బీమాలో వేరుశనగ, మొక్కజొన్న కూడా చేర్చాలని వారు ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. రైతులకు పత్తికొండ నియోజక వర్గంలో త్రాగటానికి కూడా నీరు లేక ఇబ్బందులకు గురవుతూ శాశ్వతంగా పరిష్కారం చేస్తామని రాష్ట్ర ఉపముఖ్యమంత్రి ఇంతవరకు ప్రజలకు త్రాగటానికి, సాగు చేసుకోవటానికి చుక్క నీరు కూడా వదలకుండా ఆయన పేరుకు మాత్రం గొప్ప, ఊరుకు మాత్రం దిబ్బ అంటూ ఇంతవరకు చుక్కనీరు కూడా అందించలేకపోయారన్నారు. ఇప్పటికైనా పత్తికొండలో ఉన్న సమస్యలను పరిష్కరించక పోతే రైతు సంఘం చేపట్టే కార్యక్రమంలో భాగంగా పెద్ద ఎత్తున రైతులను సమీకరించి ఆందోళనలను చేపడతామని వారు హెచ్చరించారు. ఈ కార్యక్రమంలో రైతు సంఘం జిల్లాసహాయ కార్యదర్శి రాజా సాహెబ్, రైతు సంఘం నాయకులు నాగిరెడ్డి, శివలింగడు, వైసిపి నాయకులు శ్రీ రంగడు, వ్యవసాయ కార్మిక సంఘం జిల్లానాయకులు తిమ్మయ్య, సిపిఐ పట్టణ కార్యదర్శి సురేంద్రకుమార్, సిపిఐ తాలుకా కార్యదర్శి

కారెన్న, సిపిఎం నాయకులు వెంకటేశ్వర రెడ్డి, లోక్ సత్తా పార్టీ నాయకులు ఆనందాచారి, బిజెపి నాయకులు మల్లిఖార్జున, ఎఐటియుసి జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి ఎన్. కృష్ణయ్య, తాలుకా నాయకులు రంగన్న, శ్రీనివాసులు దళితుల హక్కుల పోరాట జిల్లా కార్యదర్శి గురుదాస్, దళితుల నాయకులు ఖాశీం, కౌలు సంఘం జిల్లా అధ్యక్షులు ఖాశీం, వైసిపి నాయకులు శ్రీనివాసులు, రామాంజనేయులు, బలరాముడు తదితరులు పాల్గొన్నారు.

కర్నూలు : ఖరీఫ్ లో రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలు పరిష్కరించాలని రైతులకు పంటరుణాలు ఇవ్వాలని కోరుతూ ఎపిరైతు సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి కె జగన్నాథం ఎజెసి రామస్వామికి వినతిపత్రం అందచేశారు. ఈ సందర్భంగా జగన్నాథం మాట్లాడుతూ వేరుశనగ విత్తనకాయలు నాసిరకమైనవి పంపిణీచేస్తున్నారని అందులో 30శాతం విత్తనాలు పనికిరావడం లేదన్నారు. 50శాతం సబ్సిడీ పైన నాణ్యమైన విత్తనాలు సరఫరా చేయాలని, రైతులు స్కేల్ ఆఫ్ ఫైనాన్స్ ప్రకారం పంట రుణాలు ఇవ్వాలని కౌలురైతులకు పంట రుణాలు, సబ్సిడీ విత్తనాలు ఇవ్వాలన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో రైతుసంఘం జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి తోళ్ళ మద్దిలేటి, కె ఎల్లప్ప, నరసింహులు, ఎఐటియుసి నాయకులు మహిళా సమాఖ్య జిల్లా కార్యదర్శి నాగేశమ్మ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

అలూరు : అలూరులో జరిగిన కార్యక్రమంలో రాష్ట్రంలో పాలకుల నిర్లక్ష్యం వలన రైతుల ఆత్మహత్యలు పెరుగుతున్నాయని సిపిఐ కర్నూలు జిల్లా సహాయకార్యదర్శి బి. గిడ్డయ్య తెలిపారు. రైతుసంఘం నాయకులు నాగేంద్రయ్య అధ్యక్షతన రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం నిర్వహించారు.

ఈ సమావేశానికి ముఖ్య అతిథులుగా గిడ్డయ్య, సిపిఐ(ఎం) తాలుకా నాయకులు నారాయణ స్వామి, వైసిపి నాయకులు రామాంజనేయులు రైతుసంఘం జిల్లా నాయకులు జగదీష్, మండల కార్యదర్శి మునిస్వామి, నాగరాజు, బాష, శాంతకుమార్, హోతూరప్ప, దుర్గేష్ తదితరులు పాల్గొన్నారు.

నంద్యాల : రైతులకు సబ్సిడీ విత్తనాలు అందించాలని, నకిలీ విత్తనాలను అరికట్టాలని, రైతులకు పంటరుణాలు అందించా

జింకల బారి నుండి పంటలను కాపాడాలని కోరుతూ ఆందోళన...

అరుగాలం కష్టించి కాపాడుకుంటున్న మా పంటలను చేతికి అందే సమయంలో జింకలు తమ పంటలను తీవ్రంగా నాశనం చేస్తున్నాయని, దీంతో తాము తీవ్రంగా నష్టపోతున్నామని, తక్షణమే జింకల బారి నుండి మా పంటపొలాలను రక్షించాలని యల్లనూరు మండల రైతులు రైతుసంఘం, సిపిఐ నాయకులతో కలసి డిఎఫ్ వో కార్యాలయం ఎదుట ఆందోళన చేపట్టారు. ఈ సందర్భంగా సిపిఐ శింగనమల నియోజకవర్గ కార్యదర్శి జి.గోపాల్, రైతు సంఘం అనంతపురం జిల్లా ప్రధాన కార్యదర్శి ఎ. కాటమయ్య, సిపిఐ జిల్లా కార్యవర్గ సభ్యులు టి.నారాయణస్వామి మాట్లాడుతూ యల్లనూరు మండలంలోని జంగంపల్లి, పాతపల్లి, క్రిష్ణాపురం, వెన్నపూసపల్లి, గడ్డంవారిపల్లి, దుగ్గుపల్లి, కల్లూరు, లింగారెడ్డిపల్లి, వెంకటంపల్లి, కోడముర్తి గ్రామాల్లో ఎక్కుమంది ప్రజలు వ్యవసాయంపై ఆధారపడి జీవిస్తున్నారన్నారు. అయితే ఆయా గ్రామాలలో రైతులు సాగు చేసిన

పంటలను జింకలు పూర్తిగా నాశనం చేస్తున్నాయన్నారు. రైతులు వేల రూపాయలు ఖర్చు పెట్టి పంటల సాగు చేస్తే జింకల బెడదతో పంటలను మధ్యలోనే వదిలివేయాల్సిన దుస్థితి నెలకొందన్నారు. ఈ విషయంపై అనేకమార్లు రెవిన్యూ, అటవీశాఖ అధికారులు విన్నవించిన ఫలితం శూన్యమన్నారు. సమస్యను పరిష్కరిస్తామని అధికారులు రైతులను మభ్యపెడుతున్నారేతప్ప ఇంత వరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోలేదన్నారు. పంట నష్ట పోయిన రైతులందరికీ పంట నష్టపరిహారం తక్షణమే అందించాలని డిమాండ్ చేశారు. లేనిపక్షంలో రైతుసంఘం, సిపిఐ ఆధ్వర్యంలో రైతులతో కలసి పెద్ద ఎత్తున ఆందోళనలు చేపడతామని హెచ్చరించారు. అనంతరం ఆందోళన చేస్తున్న సీపీఐ, రైతుసంఘం నాయకులు, రైతులతో డిఎఫ్ వో చంద్రశేఖర్ ఫోన్లో మాట్లాడారు. యల్లనూరు మండలంలో జింకల బెడదతో పంట నష్టపోయిన రైతులందరికీ నష్టపరిహారం పంపిణీ చేస్తామని, జింకలను నివారించడానికి అటవీ సిబ్బందిని టీమ్లుగా ఏర్పరచి జింకలను సురక్షిత ప్రాంతాలకు తరలించి రైతులకు పంట నష్టపోకుండా చర్యలు తీసుకుంటామని హామీ ఇచ్చారు. ఈ కార్యక్రమంలో సీపీఐ యల్లనూరు మండల కార్యదర్శి రామేశ్వరప్ప, రైతుసంఘ జిల్లా ఉపాధ్యక్షులు బి.రామకృష్ణ, నాయకులు బి. రామచంద్రారెడ్డి, జంగంపల్లి సర్పంచ్ ఎల్. సుధాకర్ నాయుడుతో పాటుదాదాపు 60 మంది రైతులు పాల్గొన్నారు. ✧

కౌలు రైతులందరికీ రుణాలు ఇవ్వాలని కోరుతూ...

కర్నూలు జిల్లా ఎమ్మిగనూరు మండలంలో కౌలు రైతులకు గుర్తింపు కార్డులు, రుణాలు ఇవ్వడంలో ప్రభుత్వం పూర్తిగా నిర్లక్ష్య ధోరణి అవలంబిస్తుందని దీనికి నిరసనగా కౌలు రైతుల సంఘం ఆధ్వర్యంలో స్థానిక తహసీల్దార్లు ముందు ధర్నా జరిగింది. ఈ ధర్నాకు రైతుసంఘం డివిజన్ అధ్యక్షుడు కె.సి.జబ్బర్ అధ్యక్షతన జరిగింది. ఈ సందర్భంగా ఎ.పి. రైతు సంఘం జిల్లా అధ్యక్షుడు బి.జి. మాదన్న మాట్లాడుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కౌలురైతులకు గుర్తింపు కార్డులు, ఋణసౌకర్యం ఇతర సమస్యలు పరిష్కరిస్తామని గ్రామసభలు పెట్టినప్పటికీ ఆచరణలో కౌలురైతుకు కూడ గుర్తింపు కార్డులు ఇవ్వకపోవడం శోచనీయమని విమర్శించారు. తక్షణమే మండల

స్థాయి అధికారులు కౌలురైతులకు యుద్ధప్రాతిపదికంగా గుర్తింపు కార్డులు, ఋణ సౌకర్యం సబ్సిడీ మందులు విత్తనాలు ఇవ్వాలని డిమాండ్ చేశారు. అనంతరం డిమాండ్లుతో కూడిన వినతిపత్రాన్ని డిప్యూటీ తహసీల్దార్లకు అందచేశారు.

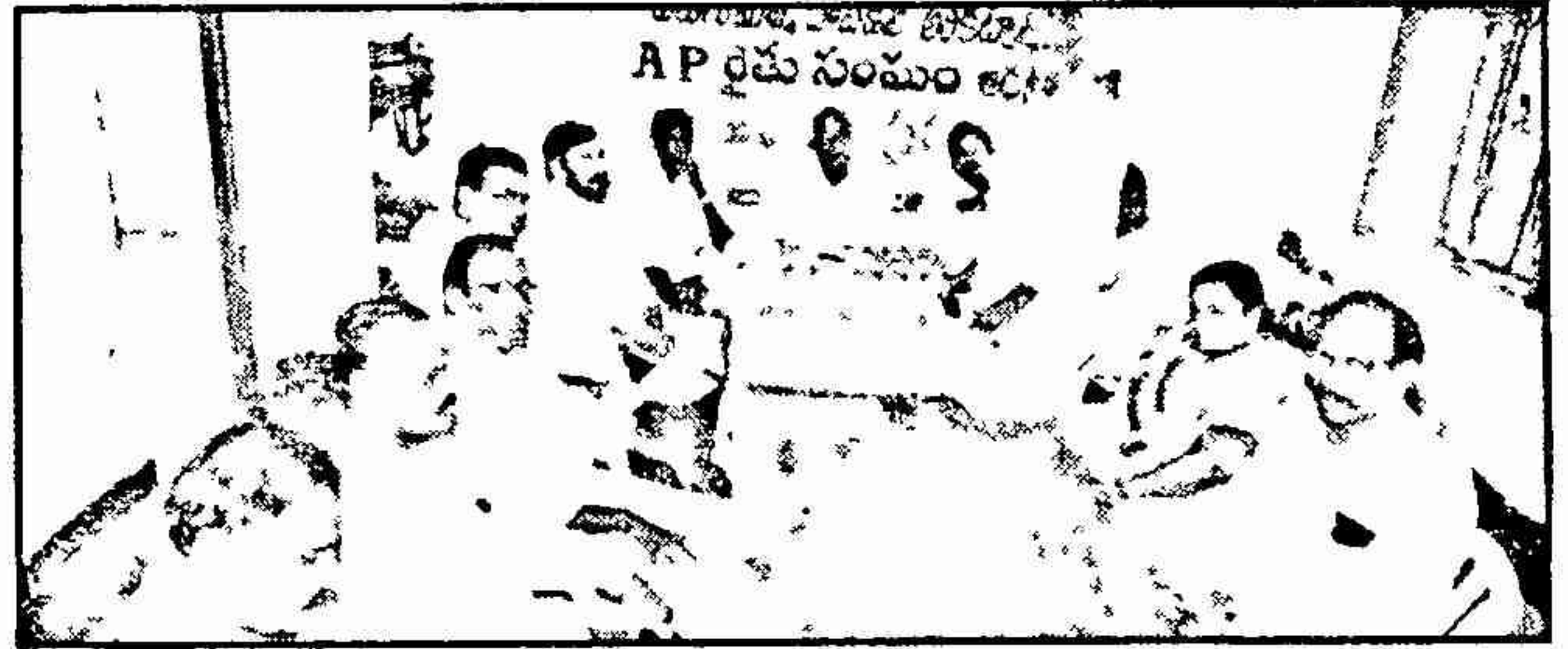
ఈ ధర్నా కార్యక్రమంలో ఎ.పి. రైతు సంఘం మండల కార్యదర్శి ఎమ్. సత్యన్న, మునిస్వామి గౌడ్, ఎ.ఐ.టి.యు.సి. తాలుకా కార్యదర్శి బి.ఎన్. రాముడు, అధ్యక్ష, కార్యదర్శులు బి. ఏసేపు, ఎస్. బాలరాజ్, కౌలు రైతులు కె. నరసింహులు, బి. లక్ష్మన్న, చిన్న నరసింహులు, వురుకుందు, కాశింబీ, బారికి రాముడు, తదితరులు పాల్గొన్నారు. ✧

లని కోరుతూ ఎపి రైతుసంఘం (ఎఐకెఎస్) ఆధ్వర్యంలో సిపిఐ పార్టీ కార్యాలయంలో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం నిర్వహించారు. ఈ సమావేశానికి రైతుసంఘం డివిజన్ అధ్యక్షులు షరీఫ్ బాష అధ్యక్షతన జరిగింది. ఈ సందర్భంగా రైతుసంఘం డివిజన్ కార్యదర్శి సుబ్బ రాయుడు మాట్లాడుతూ కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు రైతుల పట్ల చిన్నచూపు చూస్తున్నాయని, మాది రైతుల ప్రభుత్వమని చెప్పుకుంటూ

రైతులను దినం మోసం చేస్తున్నాయని ఆరోపించారు. రైతులకు బ్యాంకులు రుణాలు అందించడంలేదని, బ్యాంకులు వేల కోట్ల రూపాయలు మోసం చేసేవారికి పిలిచి పిలిచి అప్పులు అందజేయడం జరుగుతుందన్నారు. ఈ కార్యక్రమంలో రైతుసంఘ, ప్రజాసంఘ నాయకులు మరియు, సుబ్బయ్య, హరినాథ్, నూర్ బాష, గుర్రప్ప, మద్దిలేటి, నాగన్న, సుమంత్, సురేష్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ✧

మార్కెట్ యార్డులో దోపిడీని అరికట్టాలని కోరుతూ...

కర్నూలు వ్యవసాయ మార్కెట్ యార్డులో రైతులపై జరుగుతున్న దోపిడీని అరికట్టాలని ఎపి రైతు సంఘం డిమాండ్ చేసింది. ఈ మేరకు ఆ సంఘం ఆధ్వర్యంలో సిఆర్ భవన్లో రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం జరిగింది. ఎపి రైతు సంఘం జిల్లా కార్యదర్శి కె. జగన్నాథం అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సమావేశంలో రైతుసంఘం సీనియర్ నాయకులు యం.రామకృష్ణారెడ్డి, న్యూ డెమోక్రసీ నాయకులు వై.నరసింహులు, రైతు కూలీ సంఘం నాయకులు సుంకన్న, బి.సి సంఘం నాయకులు శేషఫణీలు పాల్గొన్నారు. సమావేశంలోవారు మాట్లాడుతూ కర్నూలు వ్యవసాయమార్కెట్ యార్డులో కోత కూలీ, కాట కూలీ, కట్టుడు కూలీల పేరుతో సంచికి రూ. 30 వసూలు చేస్తున్నారన్నారు. సమస్యను యార్డు ఛైర్మన్ దృష్టికి తీసుకెళ్లినా పరిష్కరించలేదని ఆరోపించారు. ఉల్లి గడ్డల గ్రేడింగ్, శాంపిల్స్ సేకరణ పేరుతో రైతులను దోచుకుంటున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. దోపిడీని అరికట్టడానికి యార్డులో సిసి కెమెరాలు అమర్చాలని వారు డిమాండ్ చేశారు. రైతుకు అచ్చుపారంపై బిల్లులు ఇవ్వటంతో పాటు రూ. 10కే భోజన పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టాలని కోరారు.

కొత్తగా అదనపు షెడ్లు నిర్మించి సరుకులు తడవకుండా కాపాడాలని కోరారు. సమస్యలపై దశలవారీ పోరాటాలు నిర్వహించాలని రౌండ్ టేబుల్ సమావేశం తీర్మానించింది. కార్యక్రమంలో సమాజ్ వాది నాయకులు దండు శేషు యాదవ్, డిహెచ్పిఎస్ నాయకులు సి. మహేష్, జనవిజ్ఞాన వేదిక నాయకులు శివనాగిరెడ్డి, ఎఐటియుసి నాయకులు రామకృష్ణారెడ్డి, బిఎస్పి నాయకులు మునుములయ్య, ఫార్వర్డ్ బ్లాక్ పార్టీ నాయకులు చక్రవర్తి, డిబిఎఫ్ నాయకులు వేల్పుల జ్యోతి, సీనియర్ దళిత నాయకులు శీలన్న, ఎస్యుసిఐ నాయకులు నాగన్న తదితరులు పాల్గొని ప్రసంగించారు. ✧

ఐక్యంగా పోరాడితేనే రైతు సమస్యలు పరిష్కారం

రైతులు ఐక్యంగా పోరాడితేనే సమస్యలు పరిష్కారం అవుతాయని, స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సులను అమలు చేసి, కేంద్రం పంటలకు గిట్టుబాటు ధర ప్రకటించాలని ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతు సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి కె.వి.వి. ప్రసాద్ డిమాండ్ చేశారు. అనకాపల్లిలోని సీపీఐ కార్యాలయంలో వై. విజయ్ కుమార్ సమావేశ మందిరంలో జరిగిన విశాఖజిల్లా చెరకు రైతుల సమావేశానికి ఆయన ముఖ్య అతిథిగా హాజరయ్యారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన మాట్లాడుతూ పాలకుల నిర్లక్ష్యం వలనే వ్యవసాయం సంక్షోభంలోకి వెళ్లిందని అన్నారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వరికి 3,150 రూపాయలు మద్దతు ధర ప్రకటించాలని కేంద్రాన్ని సిఫార్సు చేస్తే కేవలం 1470 రూపాయలే ప్రకటించడం దారుణమన్నారు. శాస్త్రీయ పద్ధతిలో మద్దతు ధరపై నిర్ణయం తీసుకోవాలన్నారు. 2014 ఎన్నికల ముందు మోడీ, చంద్రబాబు స్వామినాథన్ కమిటీ సిఫార్సులను అమలుచేస్తామని ఇచ్చిన హామీలను విస్మరించారని విమర్శించారు. పంటలకు మద్దతు ధర ప్రకటించే విషయంలో ముఖ్యమంత్రి చంద్రబాబునాయుడు కేంద్రంతో యుద్ధం చేయాలన్నారు. గిట్టుబాటు ధర సక్రమంగా ప్రకటిస్తే రైతులకు సబ్సిడీలు ఇవ్వవలసిన అవసరంలేదన్నారు. మార్కెట్ కమిటీలు రైతులవద్ద నుంచి 4శాతం పన్నులు వసూలు చేయవలసి ఉండగా 10 శాతం వసూలు చేస్తున్నారన్నారు. పరిస్థితులు ఇలాగేఉంటే ఉభయ గోదావరి జిల్లాలలో పంట విరామం ఉద్యమం రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా ఉద్యతం అయ్యే ప్రమాదం ఉందన్నారు. పంచదార ఉత్పత్తిలో దేశంలోనే రెండవ స్థానంలో ఉన్నామని వాడకంలో మొదటి

స్థానంలో ఉన్నామని అయితే పంచదార ధరలు మూడు నెలలలోనే 50శాతం ధరలు పెరిగాయన్నారు. జాతీయ శాంపిల్స్ సర్వేలో 56శాతం రైతులు వ్యవసాయాన్ని వదిలేసే పరిస్థితుల్లో ఉన్నారని చెప్పిందని ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో రైతేరాజు, రైతే వెన్నెముక, రైతు లేనిదే రాజ్యం లేదని చెప్పే పాలకులు రైతుల దుస్థితి చూసి సిగ్గుపడాలన్నారు. ప్రతి రైతుకు 75శాతం సబ్సిడీతో లక్ష రూపాయలు రుణం 'ఇచ్చి ఎద్దులు కొనుగోలు చేసుకోవడానికి అవకాశం కల్పించాలన్నారు. పాడి పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించాలని ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేశారు. 11 శాతం ఆదాయం పాడిపరిశ్రమ వలనవస్తుందని చెప్పడమే కాకుండా ఆ పరిశ్రమను కాపాడుకోవాల్సిన బాధ్యత కూడా ప్రభుత్వం తీసుకోవాలన్నారు. ప్రభుత్వం పశుపోషకులను ప్రోత్సహించాలని కోరారు. విశాఖ జిల్లాలో మగర్ ఫ్యాక్టరీల పరిస్థితి దయనీయంగా ఉందని తుమ్మపాల మగర్ ఫ్యాక్టరీ అయితే గత ఏడాది క్రిషింగ్ కూడా జరగలేదన్నారు. ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో రైతులు ఐక్యంగా పోరాడితేనే తప్ప సమస్యలు పరిష్కారం కావని ప్రసాద్ పిలుపు నిచ్చారు. కోరిబిల్లి శంకరరావు అధ్యక్షతన జరిగిన సమావేశంలో వ్యవసాయదారుల సంఘం రాష్ట్ర సహాయ కార్యదర్శి రావు జగ్గారావు, రైతుసంఘ రాష్ట్ర కార్యదర్శి పి. గంగాభవాని, ప్రిన్సిపాల్ శాస్త్రవేత డా॥ జమున, శాస్త్రవేత డా॥ రాజ్ కుమార్, రైతు సంఘం జిల్లా అధ్యక్షులు నూకునాయుడు, కార్యదర్శి మేకా సత్యనారాయణ, వాసుబాబు, సీపీఐ నాయకులు వై.ఎన్. భద్రం, ఆడారి అప్పారావు, కోన లక్ష్మణ, అధిక సంఖ్యలో రైతులు పాల్గొన్నారు. ✧

అగ్నిదాతంబే అలుసా ?

ఖరీఫ్ రుణాల నిర్ణయంపై ప్రభుత్వం కార్యదర్శి కె.వి.వి. ప్రసాద్ మాట్లాడుతూ సీపీఐ రాష్ట్ర కార్యదర్శి కె.రామకృష్ణ విమర్శించారు.

రైతు ధర్నాలో సీపీఐ రాష్ట్ర కార్యదర్శి రామకృష్ణ డిమాండ్

రైతాంగ సమస్యల పట్ల ప్రభుత్వం చూపు నిర్లక్ష్యం కనబరుస్తోందని, రాజధాని జపం తప్ప ముఖ్యమంత్రి ప్రజల ఇబ్బందులు పట్టడం లేదని సీపీఐ రాష్ట్ర కార్యదర్శి కె.రామకృష్ణ విమర్శించారు. పాత బకాయిలతో సమిత్తుల రేసులూ కౌలుదారులతో సహా ఖరీఫ్ రైతులందరికీ కొత్త రుణాలివ్వాలని, నాణ్యమైన విత్తనాలు, ఎరువులు, మందులు, వ్యవసాయ పనిముట్లను సబ్సిడీ ధరలకు సరఫరా చేయాలని, ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన పథకం గడువును పొడిగించాలని, అమరావతి ప్రాంతంలో దేవాదాయ కౌలు రైతులకు కౌలు, భూ ప్యాకేజీ ప్రకటించాలని, తదితర రైతాంగ సమస్యల పరిష్కారం కోరుతూ సీపీఐ రాష్ట్ర సమితి పిలుపు మేరకు విజయవాడ లెనిన్ సెంటర్లో రైతులు ధర్నా నిర్వహించారు. ఈ సందర్భంగా రామకృష్ణ ఆందోళనకారులను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వం అనుసరిస్తున్న రైతాంగ వ్యతిరేక విధానాలను ఎండగట్టారు. మున్నెన్నడూ లేనివిధంగా రాష్ట్రంలో అన్నదాతలను సమస్యలతో సతమతమవుతున్నారని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఎన్నికల సందర్భంగా రైతుల రుణాలన్నీ బేషరుతుగా రద్దుచేస్తామని ప్రకటించిన చంద్రబాబు సక్రమంగా అమలు చేయని కారణంగా గత రెండేళ్లుగా అన్నదాతలు అనేక ఇబ్బందులు పడుతున్నారన్నారు. ఖరీఫ్ సీజన్లో 43.88 లక్షల హెక్టార్లలో సాగు లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించిన ప్రభుత్వం, ఇందుకు 70 వేల కోట్ల రుణాలు అవసరం కాగా కేవలం 38 వేల కోట్లు మాత్రమే ఇవ్వాలని బ్యాంకర్ల సమావేశం నిర్ణయించడం శోచనీయమన్నారు. ఇందులో కూడా ఇప్పటివరకు 20శాతానికి మించి రుణాలివ్వకపోవడం బాధాకరమన్నారు. అలాగే దేశంలో ఎక్కడా లేని విధంగా రాష్ట్రంలో 20 లక్షల మంది కౌలు రైతులందరూ వారిలో కేవలం 11 మందికి మాత్రమే రుణాలివ్వడం ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యానికి నిలువెత్తు దర్పణంగా పేర్కొన్నారు. ప్రస్తుతం వ్యవసాయరంగం మొత్తం కౌలు దారులపై ఆధారపడి వుందని, అటువంటి కౌలు రైతులకు రుణ అర్హత కార్డులు అందజేయడంలో ప్రభుత్వం పూర్వవైఫల్యం చెందిందన్నారు. రాష్ట్రంలో 300 పైచిలుకు మండలాల్లో కరవు పరిస్థితులుండగా, సహాయకచర్యలు చేపట్టడంలోనూ ప్రభుత్వం నిర్లక్ష్యంగా వ్యవహరిస్తుందన్నారు. ముఖ్యమంత్రి ఎస్ఎల్బీసీ సమావేశంలో చెప్పినదానికి, చేసేదానికి పొంతన లేకుండాపోయిందన్నారు. ఫలితంగా రైతులు అధిక వడ్డీలకు పైవేటు పెట్టుబడిదారులను ఆశ్రయించి అప్పులు తెచ్చుకునే పరిస్థితి దాపురించిందన్నారు. ఒకవైపు బ్యాంకుల్లో రుణాలివ్వక, మరోప్రక్క అధిక వడ్డీలు చెల్లించలేక గత వారం రోజుల్లోనే 10 మంది రైతులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడ్డారని ఆయన ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. ఖరీఫ్ సీజన్ ప్రారంభానికి నెల ముందే రుణాలు ఇవ్వాలి వుండగా, విస్తారంగా వర్షాలు పడి పంటలు వేస్తున్నా ఇప్పటివరకు రుణాలివ్వకపోవడం దారుణమన్నారు. రైతు సమస్యలు ఏ ఒక్కటీ పరిష్కరించకుండానే రైతు సంక్షేమానికి విశేష కృషి చేస్తు

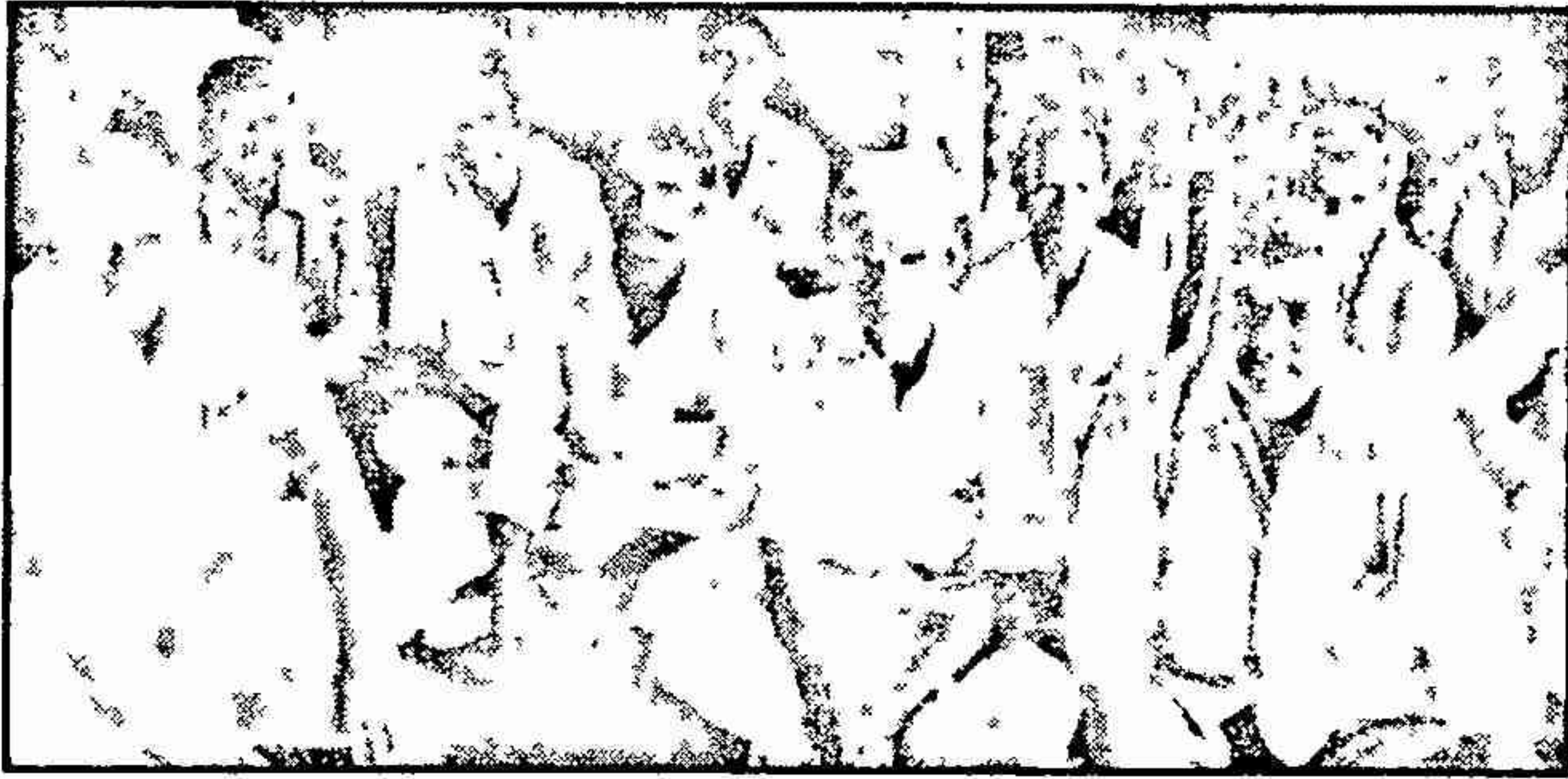

న్నట్లు ప్రభుత్వం విస్తృత ప్రచారం చేసుకుంటోందని ఎద్దేవా చేశారు. ఇప్పటివరకు రైతులకు ఎన్ని రుణాలిచ్చారు? ఎన్ని రద్దు చేశారు? కౌలు రైతులకు ఇచ్చిన రుణ అర్హత కార్డులెన్ని? వారిలో పంట రుణాలు ఎంతమందికి ఇచ్చారో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తక్షణమే శ్వేతపత్రం విడుదల చేయాలని రామకృష్ణ డిమాండ్ చేశారు. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం తక్షణమే రైతు సమస్యల పరిష్కారానికి చర్యలు తీసుకోని పక్షంలో ఆందోళన ఉధృతం చేయాల్సి వస్తుందని ఆయన హెచ్చరించారు.

ఆఖిల భారత కిసాన్సభ ఉపాధ్యక్షులు రావుల వెంకయ్య మాట్లాడుతూ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అమలు చేస్తున్న రుణమాఫీ ఓ ప్రహసనంగా మారిందని విమర్శించారు. ఎన్నికల ముందు అన్ని రకాల రుణాలు 84 వేల కోట్లు మాఫీ చేస్తామని చెప్పి, ఆ తర్వాత అనేక ఆంక్షలు పెట్టి 25వేల కోట్లకు కుదించారని, వాటిలో కూడా ఇప్పటి వరకు ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన సొమ్ము వడ్డీలకు సరిపోని పరిస్థితి ఏర్పడిందన్నారు. అలాగే వ్యవసాయరంగ పరిరక్షణకు కీలకమైన కౌలు రైతులకు రుణ అర్హత కార్డులు మంజూరు చేయడంలో, వారికి రుణాలివ్వడంలో తీవ్ర నిర్లక్ష్యం కనబరుస్తుందన్నారు. ఈసేపధ్యంలో రైతాంగం ఐక్యమై ప్రభుత్వం మెడలు వంచినా సమస్యలు పరిష్కార మయ్యేవరకు ఉద్యమించాలని పిలుపునిచ్చారు.

రైతు సంఘం రాష్ట్ర ప్రధాన కార్యదర్శి కె.వి.వి. ప్రసాద్ మాట్లాడుతూ ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యం కారణంగా రైతాంగం అనేక సమస్యలతో కొట్టుమిట్టాడుతున్నారని ఆవేదన వ్యక్తం చేశారు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి తోడు, కేంద్ర ప్రభుత్వ తీరు కూడా అదే రీతిలో వుందని, ప్రధానమంత్రి ఫసల్ భీమా యోజన పథకం వెనుకబడ్డ ప్రాంతమైన రాయలసీమ జిల్లాలకు వర్తింపజేయకపోవడం శోచనీయమన్నారు. ఆ పథకం గడువును పొడిగించాలని, పులిచింతల ప్రాజెక్టు, ఇతర పెండింగ్ సాగునీటి ప్రాజెక్టులను సత్వరమే పూర్తి చేసి, రైతులందరికీ తక్షణమే ఖరీఫ్ రుణాలు అందజేయాలని డిమాండ్ చేశారు. కృష్ణా జిల్లా సీపీఐ సహాయ కార్యదర్శి సీహెచ్ కోటేశ్వరరావు అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ ధర్నా కార్యక్రమంలో మరో సహాయ కార్యదర్శి నార్ల వెంకటేశ్వరరావు, విజయవాడ నగర సహాయ కార్యదర్శి జి.కోటేశ్వరరావు, రైతు సంఘం నాయకులు మల్లిడు యలమందరావు, కొండా వీరాస్వామి, పెద్దు వెంకటరత్నం, పి.రాణి, పి.దుర్గాంబ, చంద్రానాయక్ తదితరులు పాల్గొన్నారు. ✧

లాభసాటి పేరుతో రైతులను మోసగిస్తున్న ప్రభుత్వం - రామిశెట్టి వెంకయ్య

లాభసాటి పేరుతో రైతులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వం మోసగిస్తోందని ఏపీ రైతు సంఘం చిత్తూరు జిల్లా అధ్యక్షులు వెంకయ్య ఆరోపించారు. మొలకలచెరువు మండలంలోని నల్లగుట్ల కాలనీలో రైతు సమస్యలపై సమీక్ష సమావేశం నిర్వహించారు. ముఖ్య అతిథిగా హాజరైన వెంకయ్యమాట్లాడుతూ జిల్లాలోని పడమటి ప్రాంతాల రైతులకు సాగు, తాగునీటిని అందించేందుకు తలపెట్టిన హంద్రీ-నీవా సుజల ప్రవంతి ప్రాజెక్టు పనులు నత్తనడకన సాగుతున్నాయని విమర్శించారు. ప్రభుత్వం మాత్రం తరచుగా నిర్ణీత గడువును ప్రకటిస్తూ, పొడిగిస్తూ

కాలయాపన చేయడం ద్వారా ప్రజలను మభ్య పెడుతోందన్నారు. ఒకవైపు నిత్యావసర సరుకుల ధరలు మాత్రం ఆకాశాన్ని అంటుతుంటే మరోవైపు రైతులు ఆరుగాలం కష్టించి పండించిన పంటమార్కెట్కు చేరకుండానే ధరలు పతనమైరైతులకు తీవ్ర నష్టాలను మిగిల్చుతోందని ఆందోళన వ్యక్తం చేశారు. పంట సాగుకు ఏదేలా పెట్టుబడులు మాత్రం పెరుగుతున్నా పంటలకు మాత్రం నామమాత్రంగానైనా గిట్టుబాటు కావడం లేదన్నారు. దీనిపై రైతులంతా సమష్టిగా ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తీసుకురావాలని వెంకయ్య పిలుపునిచ్చారు. అంతే కాకుండా అతివృష్టి, అనావృష్టి సంభవించినప్పుడు కూడా ప్రభుత్వం అరకొర సాయం విదిల్చి చేతులు దులుపు కుంటోందని, ఇదీ ప్రభుత్వానికి రైతులపై చిత్తశుద్ధి ఏ పాటిదో చాటి చెబుతోందన్నారు. రైతులకు ఈ ఖరీఫ్లో సాగుకు ఇబ్బందులను పడకుండా ప్రభుత్వం విరివిగా రుణాలను అందించి అదుకోవాలని డిమాండ్ చేశారు.

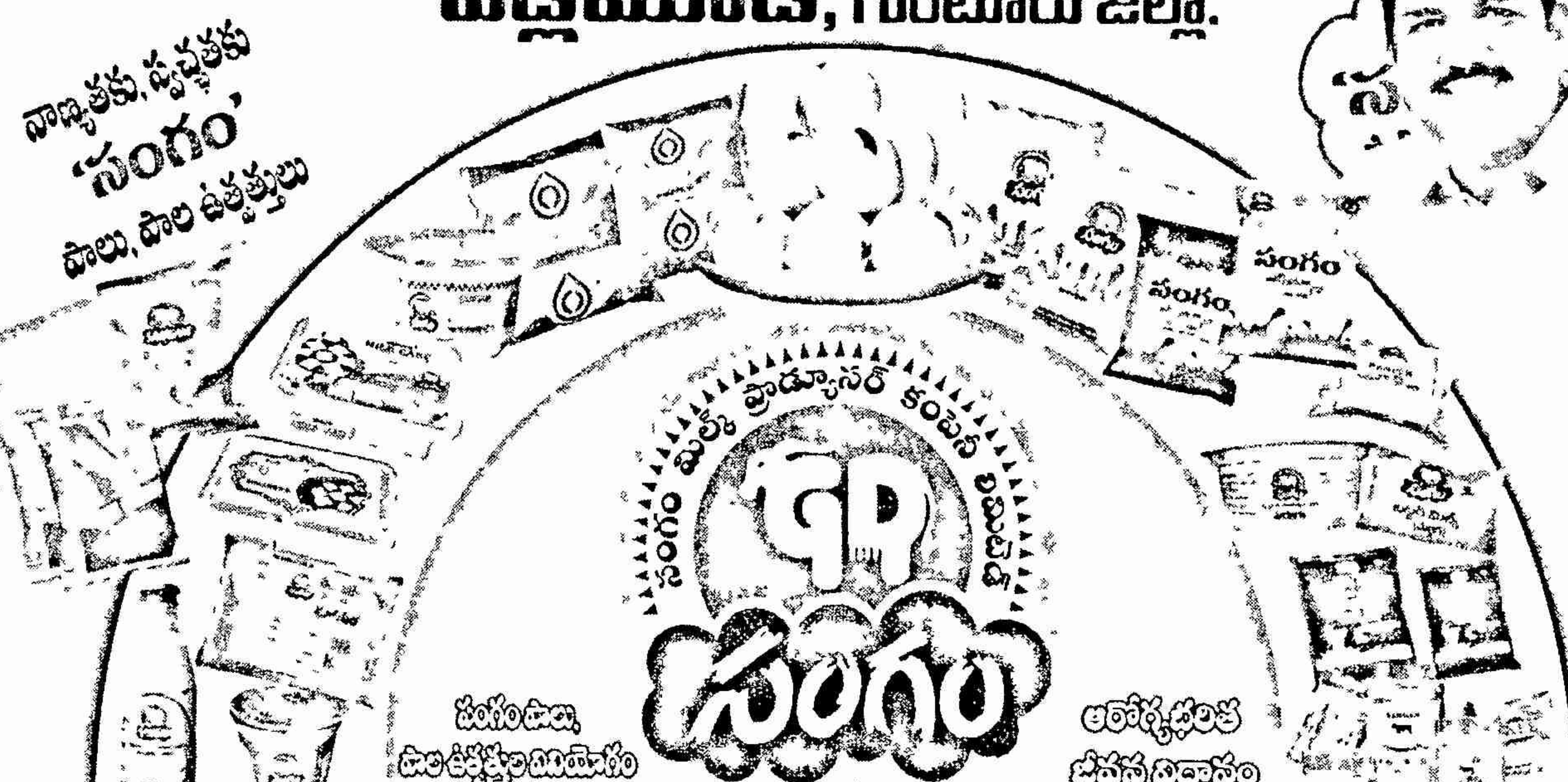
ఈ కార్యక్రమంలో తంబళ్ళపల్లి నియోజక కార్యదర్శి అంజనప్ప, వెంకటరమణ నాయుడు, జిల్లా సహాయ కార్యదర్శి చంద్రశేఖర్, రైతు సంఘం నాయకులు, వ్యవసాయ కూలీలు పాల్గొన్నారు. ✧

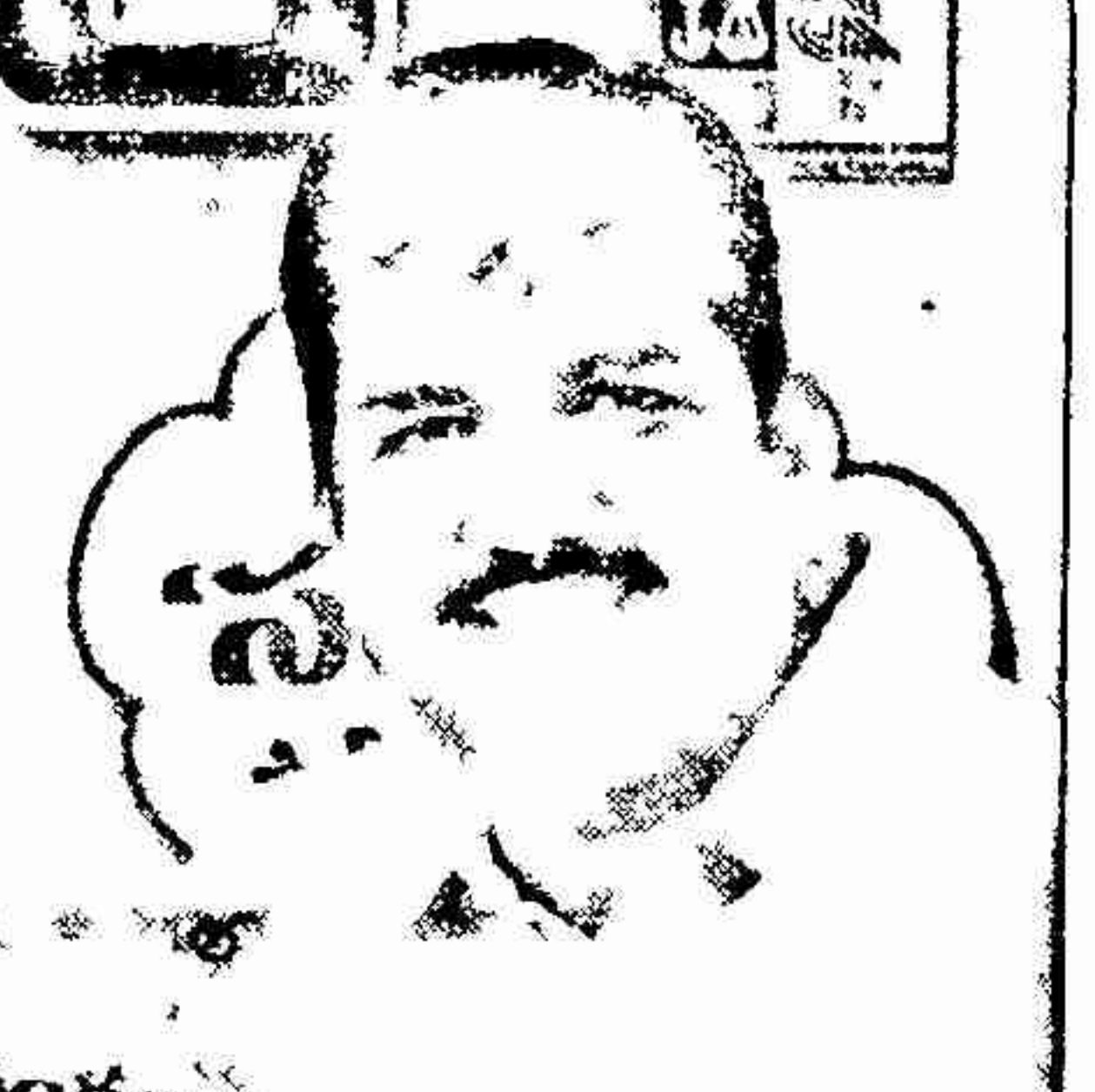

సంగం రైతుసంఘం

వడ్లమూడి, గుంటూరు జిల్లా.

వాణిజ్య, స్వచ్ఛతకు
'సంగం'
పాలు, పాల ఉత్పత్తులు

సంగం పాలు
పాల ఉత్పత్తులు

సంగం పండ్లు
పండ్లు

సంగం పండ్లు
పండ్లు

సంగం పండ్లు
పండ్లు

సంగం పండ్లు
పండ్లు

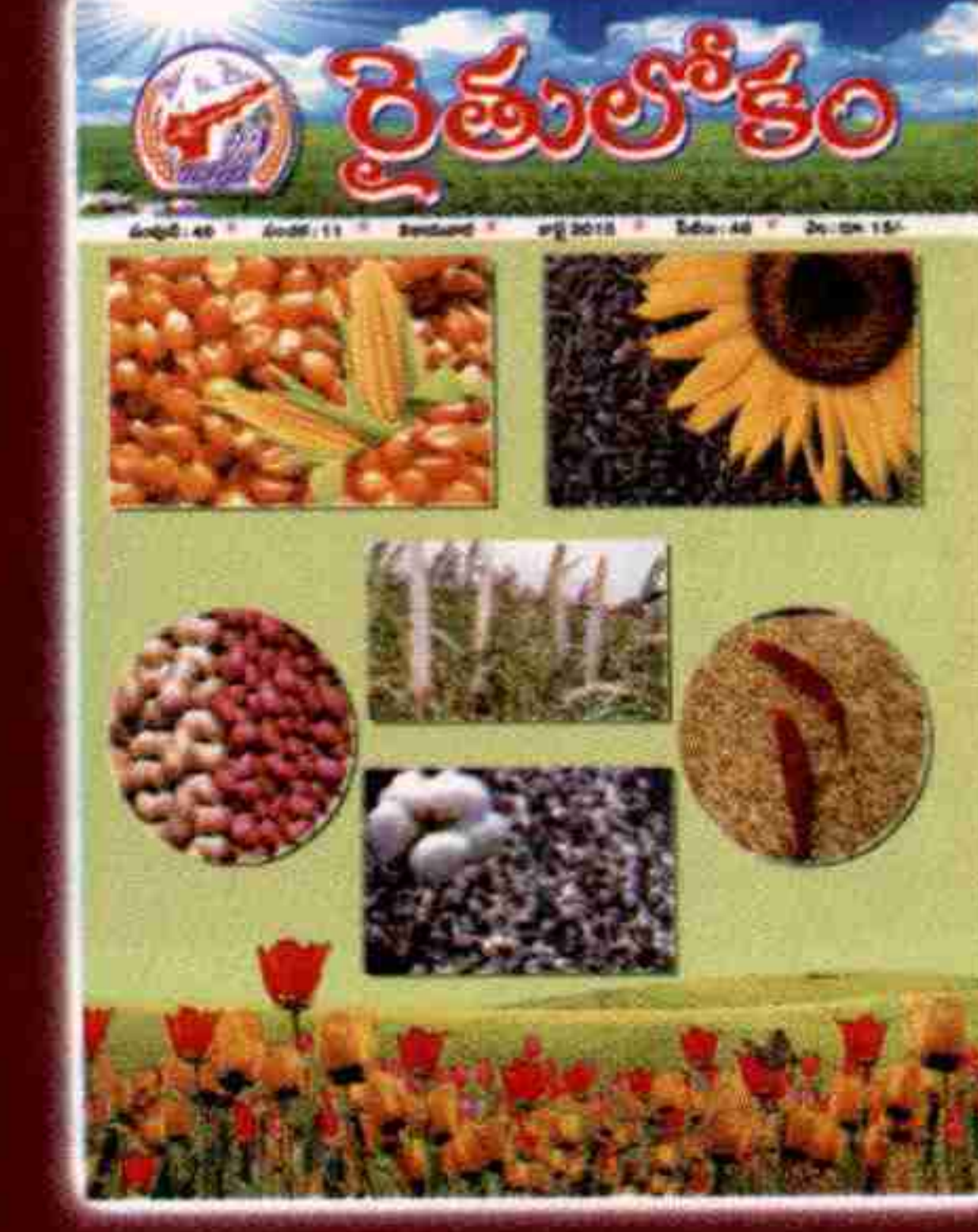
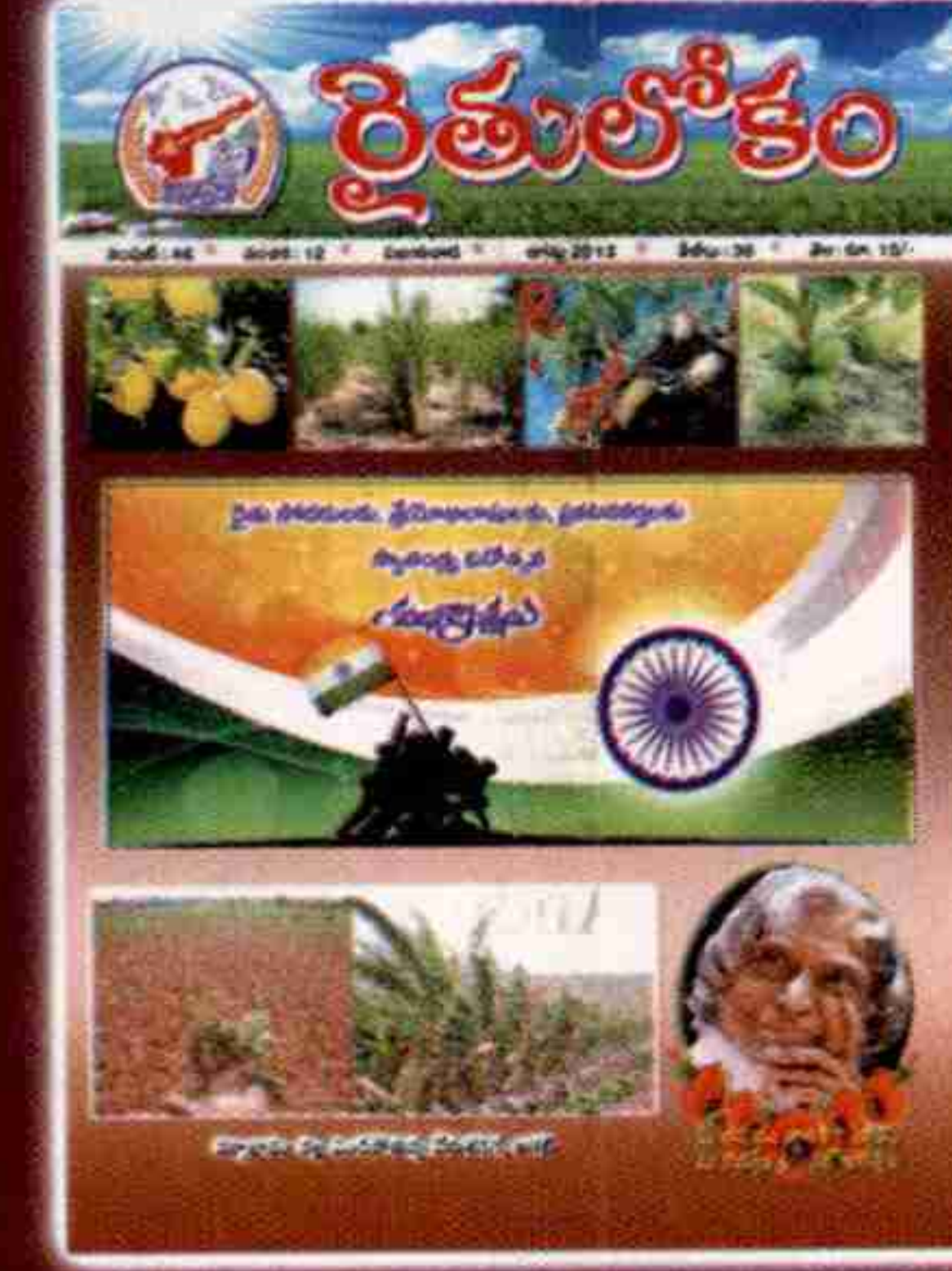
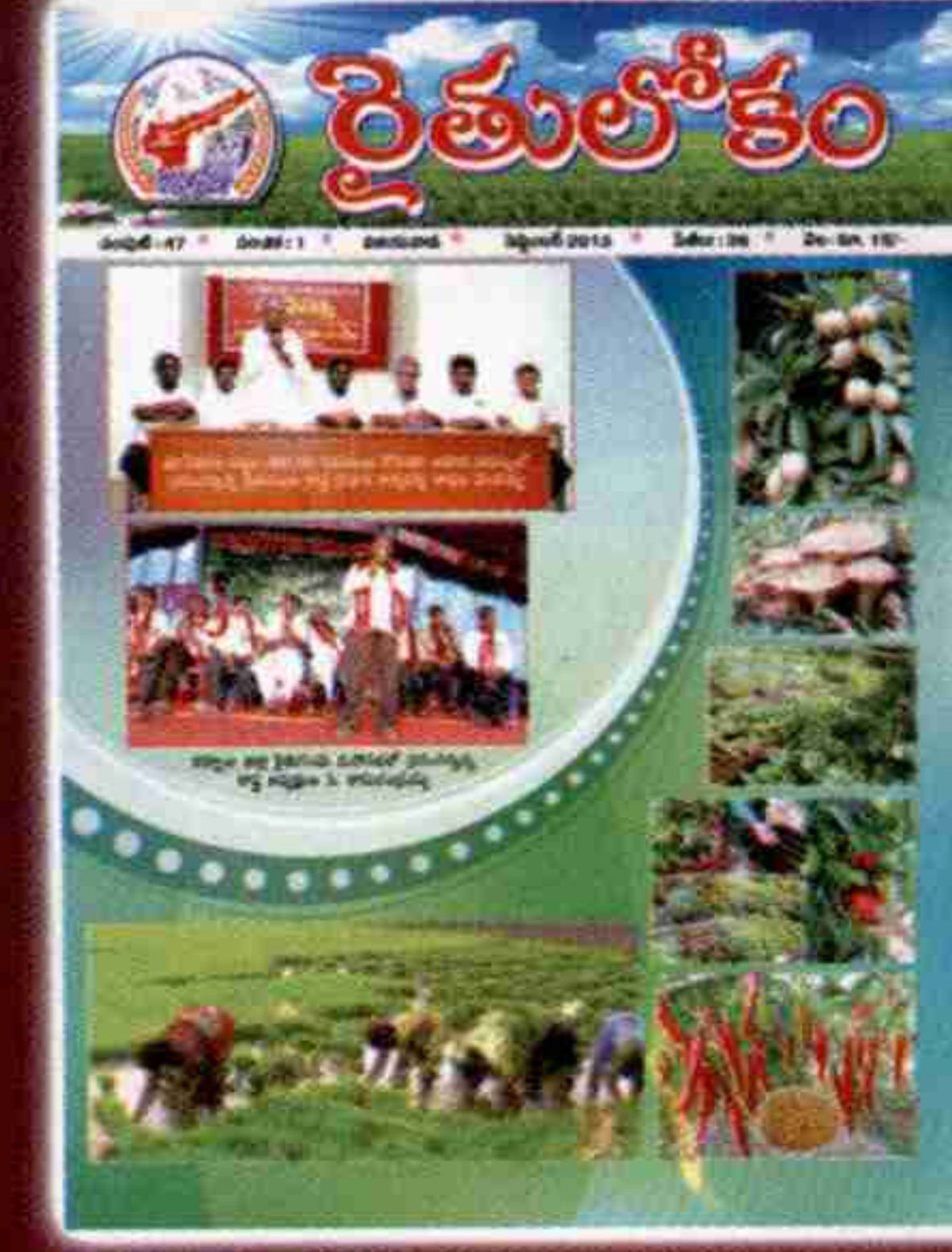
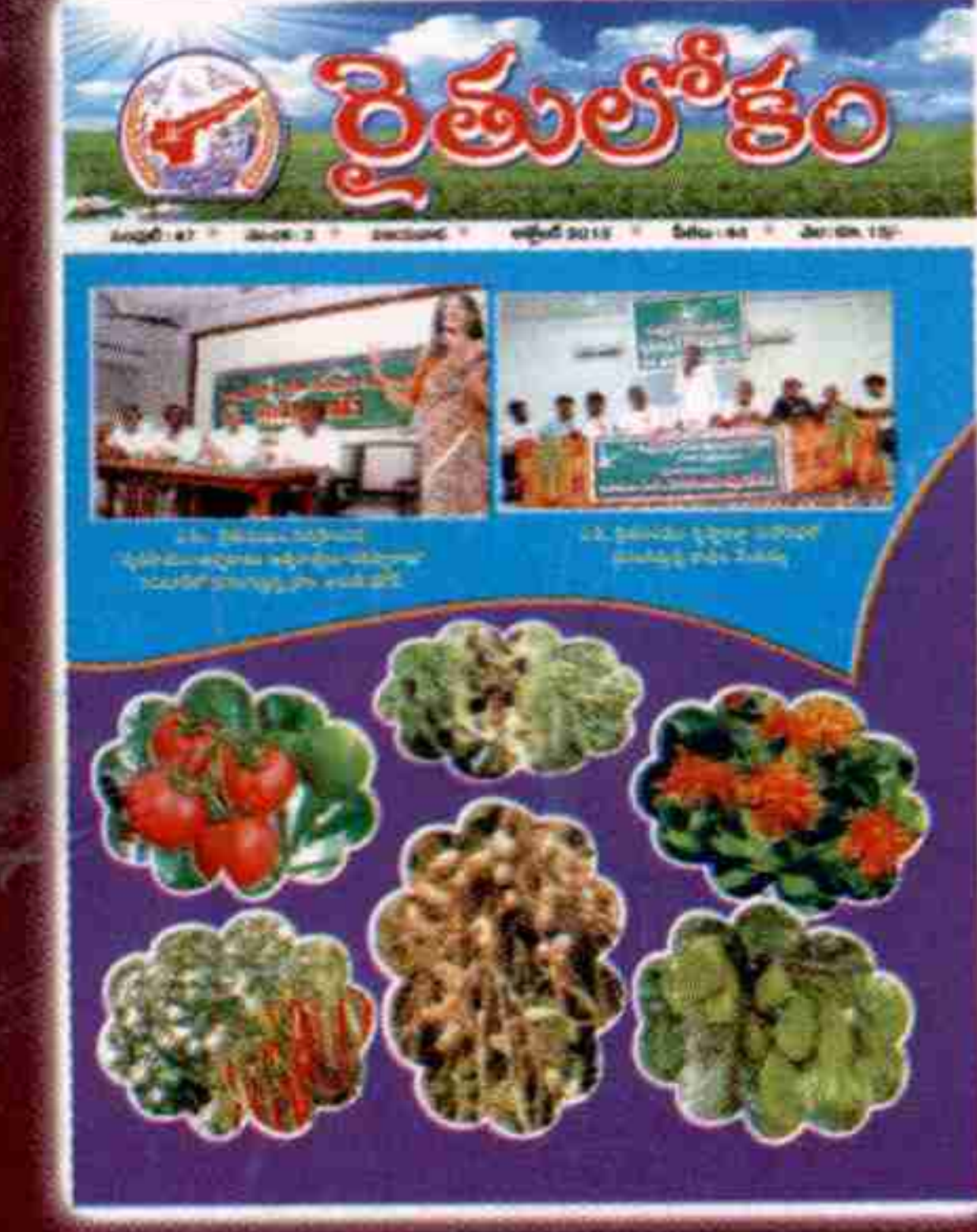
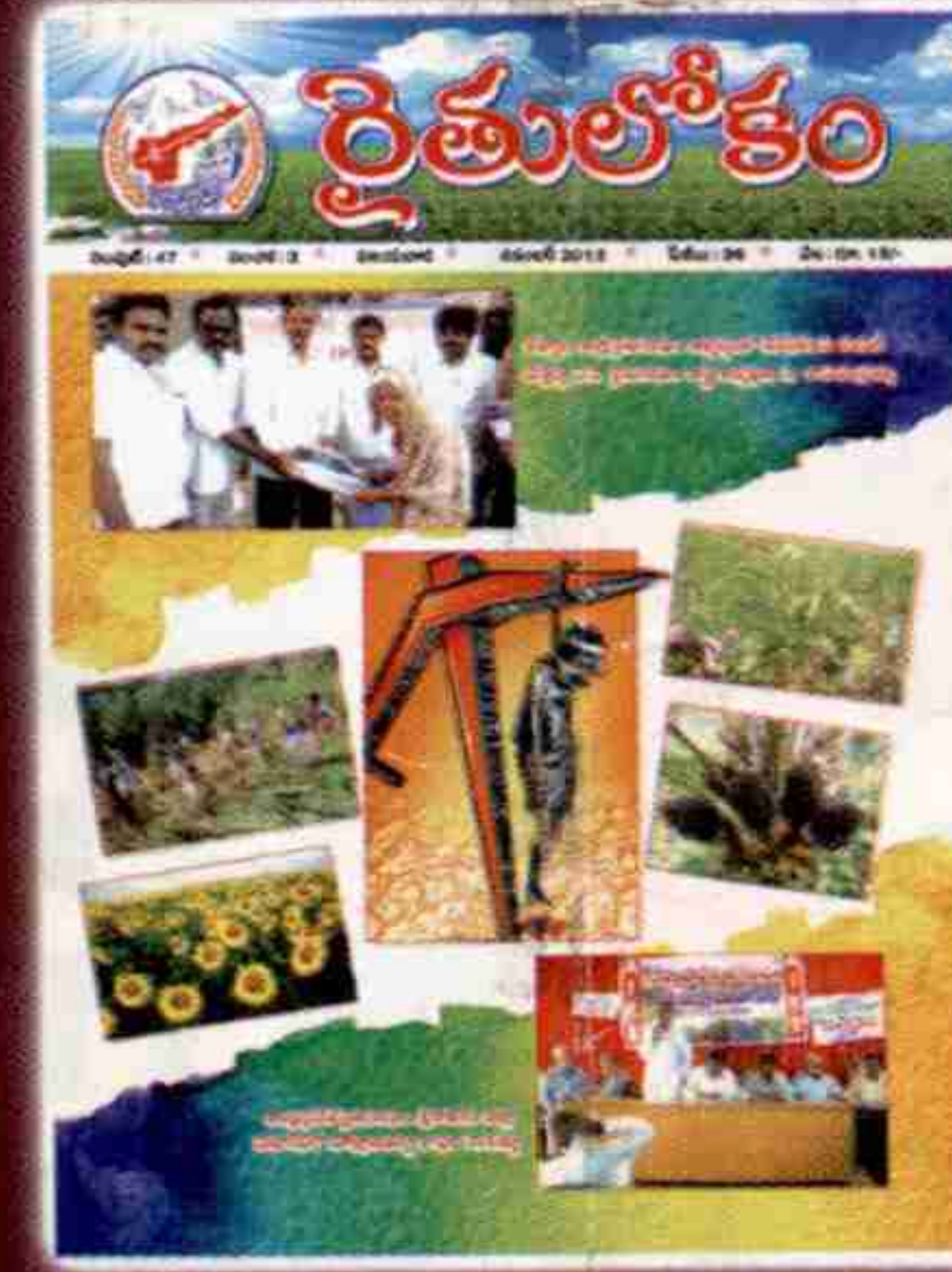
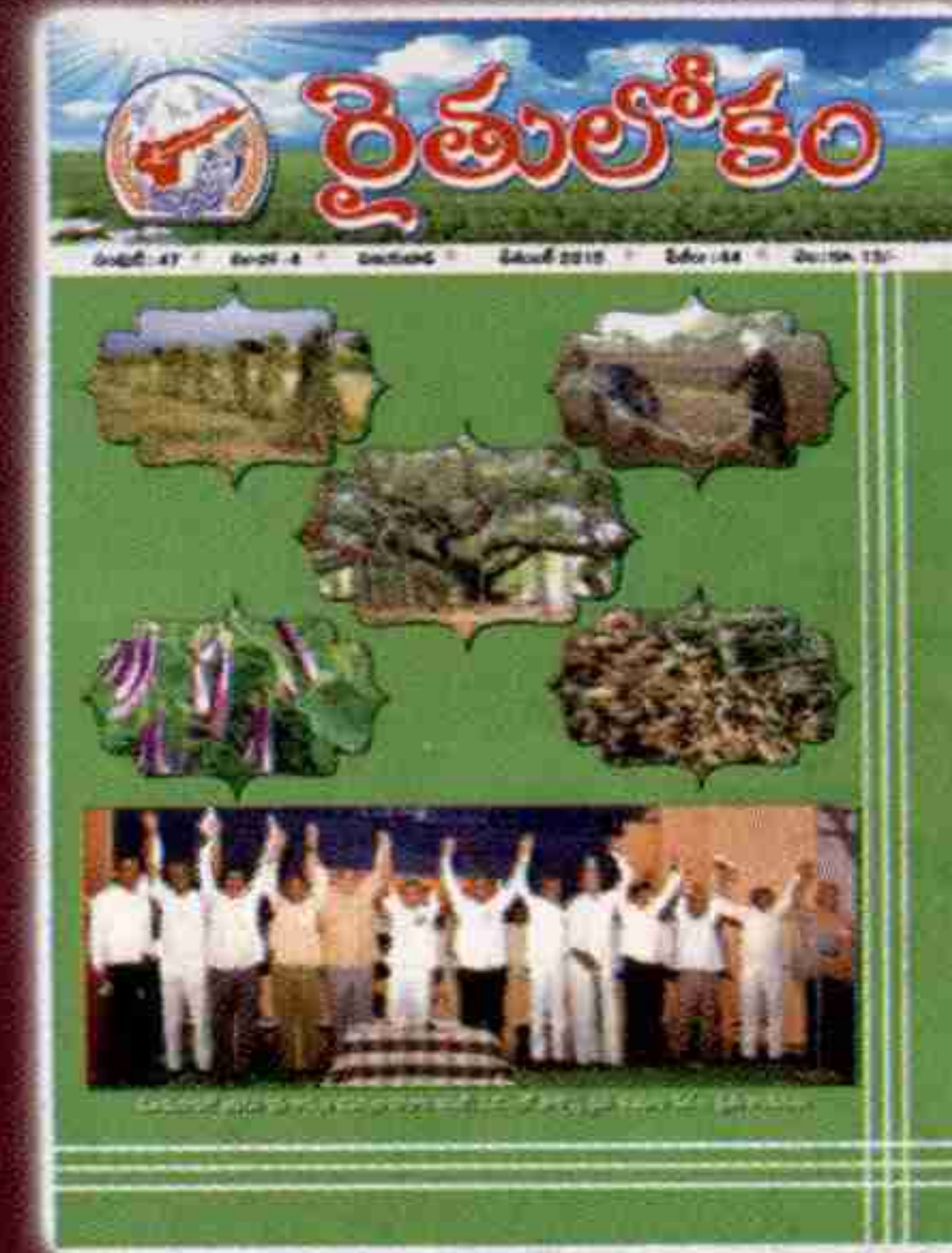
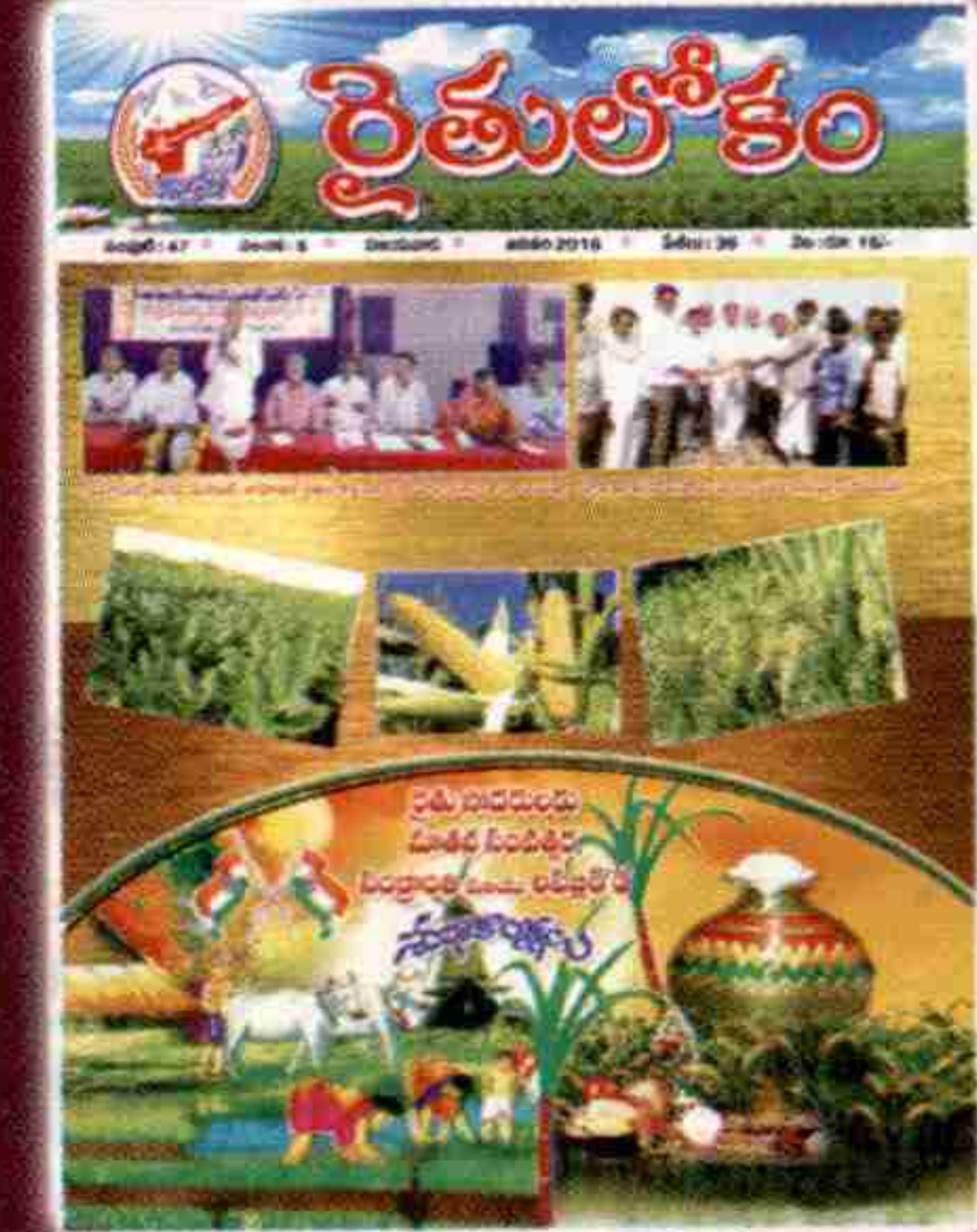
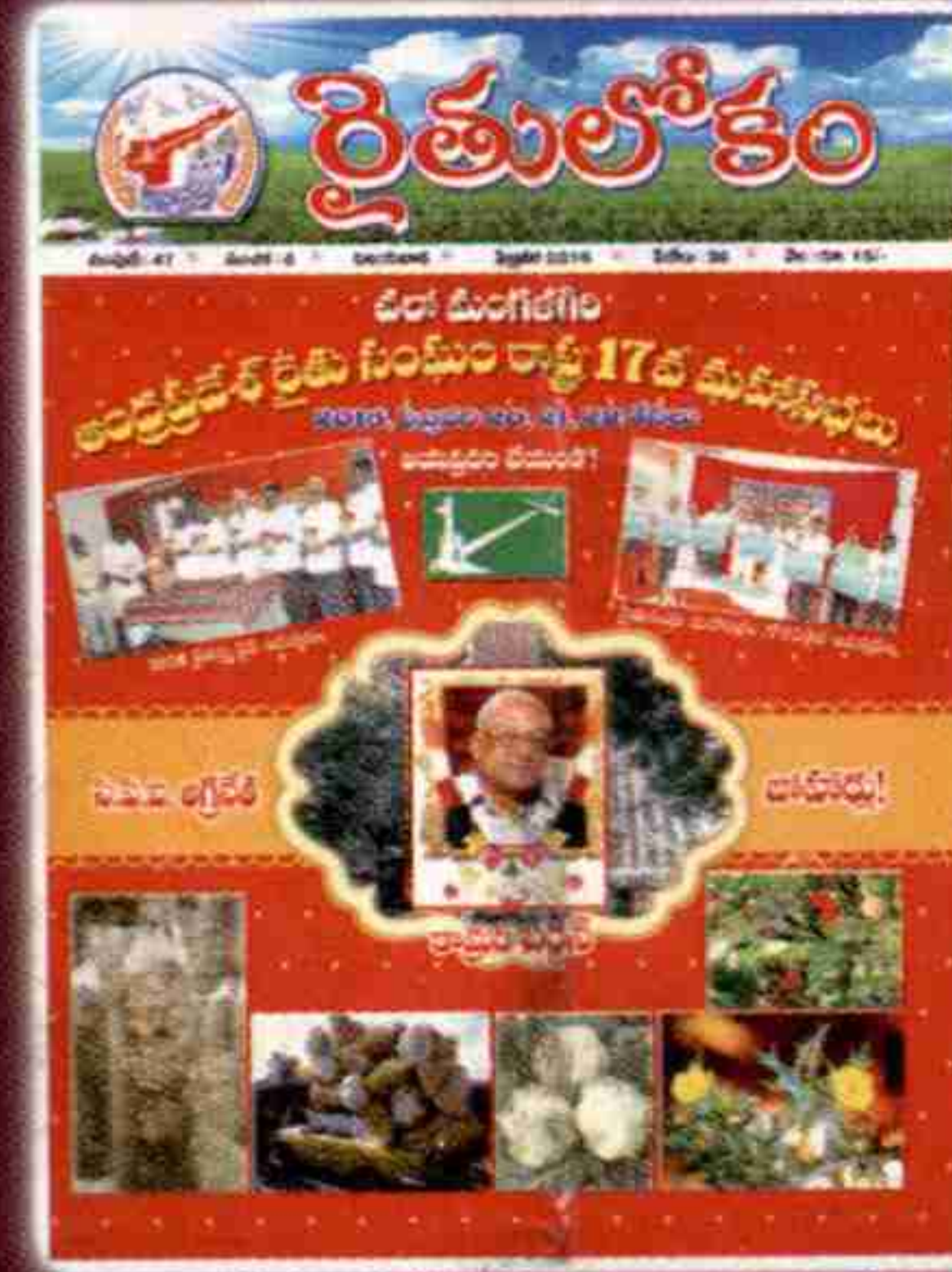
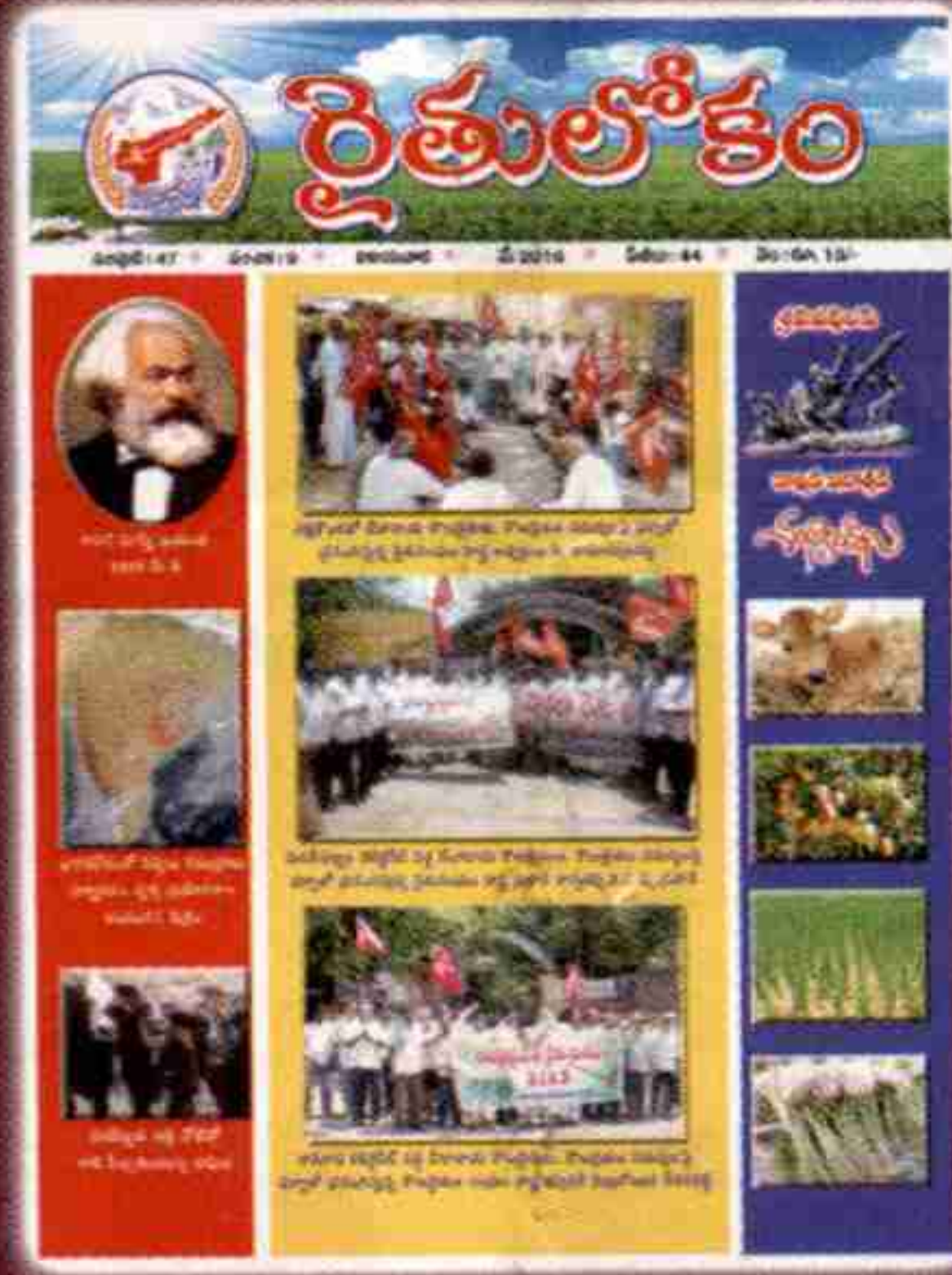
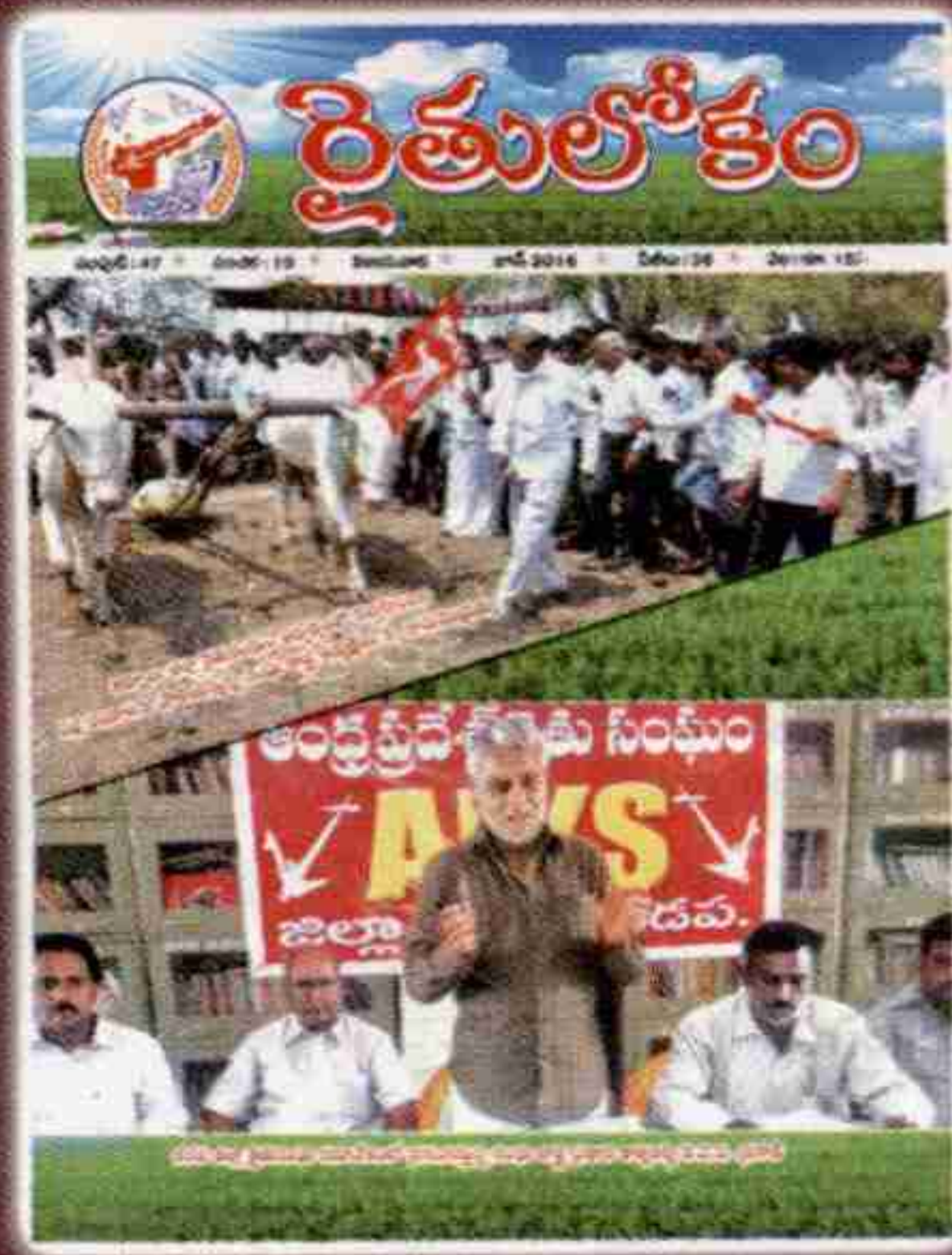
సంగం పండ్లు
పండ్లు

Printed and Published by Kolli Nageswara Rao on behalf of Andhra Pradesh Ryotu Sangham, Ryotu Bhavan, 210 Amrutha Estates, Himayatnagar, Hyderabad-29 and printed at Nagarjuna Enterprises, Visalaandhra Building, Chuttugunta, Vijayawada-4, Published at Andhra Pradesh Ryotu Sangham, Ryotu Bhavan, 210 Amrutha Estates, Himayatnagar, Hyderabad-29 Editor : Kolli Nageswara Rao.

BCI

వదవండి - చదివించండి - చంద్రితులుగో వేరండి - వేర్పించండి!

రైతులకు కరదీపిక రైతులోకం

డబ్బులు చెట్లకు కూడా కాస్తాయి

కావేరి

ATM

బిజి-2 ప్రత్తి విత్తనాలు

*Conditions Apply

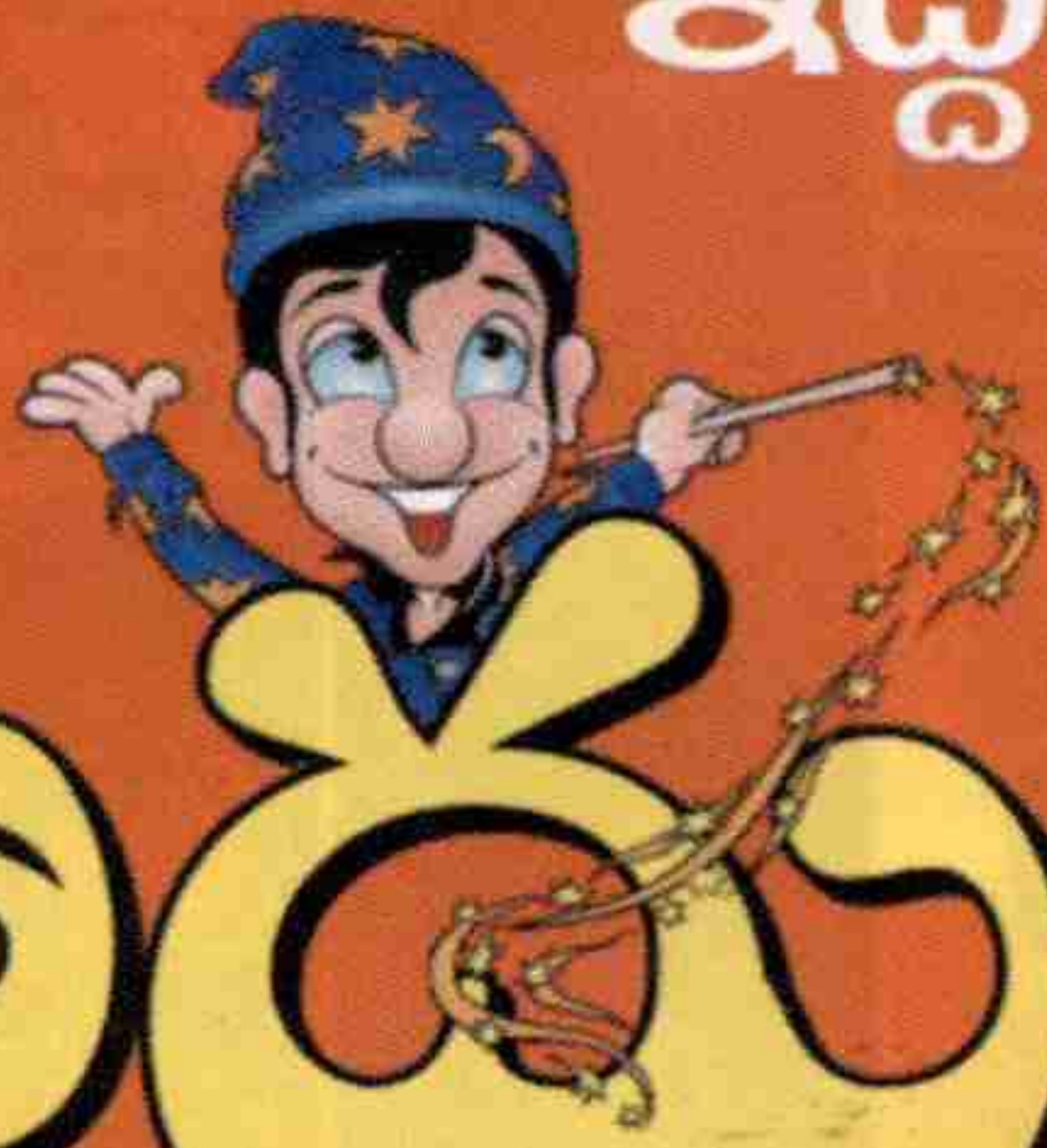
ఇద్దరు

ఇద్దరే....

కావేరి జాండు

హైబ్రిడ్ బిజి-2 ప్రత్తి విత్తనాలు

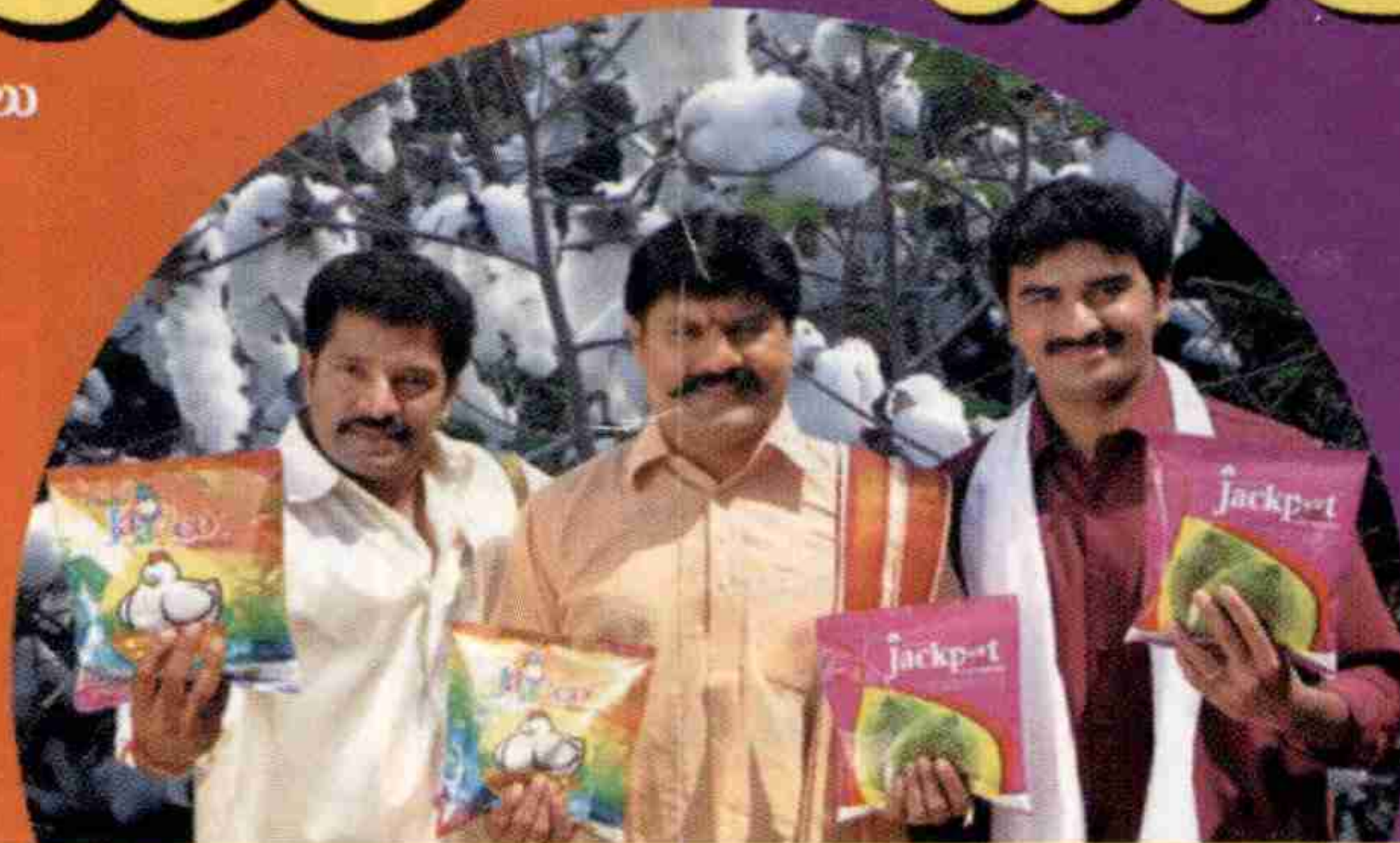
- దగ్గరగా నాటే పద్ధతికి అనుకూలం
- రసంపేల్చు పురుగులను సమర్థవంతంగా తట్టుకుంటుంది

కావేరి జాక్ పాల్

హైబ్రిడ్ బిజి-2 ప్రత్తి విత్తనాలు

- కొమ్మనిండా అధిక బరువు తూగే పెద్దపెద్ద కాయలు
 - మళ్ళీ మళ్ళీ పూత వచ్చే లక్షణము
- బంగారు
పంటనే
పండించండి

కావేరి సీడ్ కంపెని లిమిటెడ్

513 బి, 5వ అంతస్తు, మివర్సా కాంప్లెక్స్, ఎన్.డి. రోడ్, సికింద్రాబాద్ - 500 003. (ఆంధ్ర)
ఫోన్ : 040 2784 2398 / 2784 2405 ఫాక్స్ : 040 2781 1237email : info@kaveriseeds.in
web : www.kaveriseeds.in

ಕುಟುಂಬ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆಗಳ ಇಲಾಖೆ

ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಿಕೆ	KLVA106M193
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಿಕೆ	ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಿಕೆ
ತಾಲ್ಲೂಕು	07 February 2025
ಮುಂದು ಅಂಶ	79
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಿಕೆ	45
ಮುಂದು ವೆಚ್ಚ	45
ಪ್ರಾಂಶುಪಾಲಿಕೆ	no
ತಾಲ್ಲೂಕು	no
ತಾಲ್ಲೂಕು ವೆಚ್ಚ	Jayalakshmi
ವೆಚ್ಚ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ	Jayalakshmi
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	S. Lakshmi
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	hema
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	
ವೆಚ್ಚ ವೆಚ್ಚ	good